Budapest, 1899. Negyedik évfolyam. 291. szám. Szombat, október 21.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr., egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

A gömbölyü lovag.

Budapest, október 20.

(K.) Komjáthy Béla a leggömbölyübb ember az egész parlamentben, mégis neki kell mindenen fennakadni. Ráfogják, hogy ő az a lokomotiv, melyet a parlamentnek láthatatlan fütő: Eötvös Károly indit naponta a kormány elgázolására. De ez igazán csak ráfogás. Sokkal inkább önálló politikus ő, semhogy akárki dirigálhatná. De annyi faktum, hogy amióta az ellenzék olyan nagyon megcsappant és eleurópaiasodott, ez a jókedélyü, gömbölyü ember telerakta magát tüskékkel s amerre gurul, mindent és mindenkit megszurkál. Kezdte a kiegyezési törvények tárgyalásánál, amikor tizennyolc javaslatnál talán harminchatszor szólalt fel és folytatta azóta minden nevezetes és nem nevezetes alkalommal. Mindennek ellenzéke lett, még az ellenzéknek is. A tüskéivel azt sem kiméli. De azért senki sem haragszik rá és ez igy is van rendjén, mert a becsületes szándékát nem szabad kétségbe vonni s olyan időkben, amikor az ellenzék számban megfogyatkozott, jó, ha akad valaki, aki vehemenciával pótolja a hiányzó erőt és sürü támadással a támadás gyöngeségét. Még azt hihetnék különben, hogy kiment a divatból Magyarországon az opponálás. Nem tehet arról Komjáthy, hogy ebben a pillanatban nincsenek sárkányok, amiknek a hét fejét le kelljen szelni; ő azért mégis György, a sárkányölő. Ami majd kitünik, ha egyszer megint mutatkozni mernek a sárkányok. (Bár az is igaz, hogy akkor a sárkányölők is többen lesznek.)

Egyelőre azonban nincs veszedelem és a gömbölyü lovag sárkányok helyett gyikokra kénytelen vadászni. De vadászsza őket minden bokorban, még a pénzügyi bizottságban is. Az ember egy kicsit mosolyog, ha látja, hogy milyen sulyos fegyverzettel megy ebbe a csöndes bokorba. A pénzügyi bizottságban, ahol csak a száraz részletek körül szokás egy kis előcsatározást folytatni, mert a kormányzat általános kritikája mégis inkább a budgetvitába illik, Komjáthy Béla már sulyos fegyverzetben lép a sorompóba és a miniszterelnökség tételénél megtámadja a kormányt, mert Ausztria az átutalási eljárást még nem szabályozta minden részében és megtámadja a nemzetiségi, a szociális meg a jó isten tudja, még micsoda politikája miatt. Hogy támadja, nincs abban semmi baj, de mégis szokatlan egy kicsit, hogy már a pénzügyi bizottságban teszi és a miniszterelnökség tételénél, amely még a parlamenti budgetvita során sem szokott ütközőpont lenni. Mert egészen más az, ha az ellenzék már a pénzügyi bizottságban felvilágositást kér bizonyos dolgokra nézve, mint például Kossuth Ferenc is tette a fuvardijakról elterjedt hirek miatt. Itt a közvéleményben fölébredt nyugtalanság természetessé teszi az ellenzék kiváncsiságát s az ország kétségtelenül csak hálás érte, hogy a megnyugtatásért nem kellett a budgetvitáig várnia, hanem a szimpla kérdés alapján már most meghallotta, hogy a miniszterelnök a megyei határozatok szuperrevizióját alkalmával tenni fog róla, nehogy a szabályrendeletek visszacsempészhessék a bajt, melyet a törvény valahára kiirtott. Az ilyen megnyugtatást az ellenzéknek keresni, és pedig az első kinálkozó alkalommal keresni nemcsak joga, hanem kötelessége is. De Komjáthy Béla olyan kérdésekben követelt felvilágositást, amelyeket a budgetvitában szabad feszegetni, mert ott a fölmelegités sem baj, de a pénzügyi bizottságban nem való emlegetni, mert ott a fölösleges beszéd nincs helyén. Azt pedig nem kell sokat bizonyitani, hogy amennyiben Komjáthy Béla csak felvilágositást akart, fölösleges dolgot müvelt, amennyiben pedig már is támadni akart, nem hétköznapi oka lehet a sietségre.

Vagy ki nem tudja, hogy az átutalási eljárást nálunk már szabályozza a törvény, Ausztriában pedig a cukorra nézve életbe is lépett augusztus elsején és meglesz a többire nézve január elsején? Meglesz, mert a törvény nálunk is csak akkor törvény, ha Ausztria eleget tesz annak a föltételnek, melyet a törvény megszab. És semmi junktimról nincs szó. Január elsejére az osztrák kormány életbe hivja az átutalást az egész vonalon, akár lesz addig végleges kvótadöntés, akár nem. Hogy az osztrákok addig mesékkel és álmokkal hizlalják magukat, az ő bajuk. Nekik fog fájni, ha majd föl kell ébredniök. De ez nem tartozik a magyar kormányra és nem tartozik Magyarországra. Nekünk itt van a törvényünk. És ez elég. Nyilvánvaló volt ez már akkor, mikor a törvényt tárgyalták és Komjáthy Béla sohasem volt olyan gyönge legény, hogy éppen csak ő szorulna még most is felvilágositásra. De nincs másképpen a másik kérdésével sem, amelylyel a kormány nemzetiségi politikáját akarta — a jó ég tudja, hányadszor — kiugratni a bokorból. Hát kell Magyarországon a kormányok nemzetiségi politikáját firtatni? Nincs magyar ember és nincs magyar kormány, mely a nemzetiségi politika dolgában két álláspont közt ingadoznék. Bánffy olyan nemzetiségi politikát csinált, mint az elődje, és Széll Kálmán is csak olyant csinálhat, mint az elődje. Mert nem lehet erről magyar embernek kétféleképpen

TÁRCA.

Szegény Mária.

(Première a Nemzeti Szinházban.)

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Ábrányi Emil.*

Szegény Mária! Igen, igen! Szegény Mária! És szegény Voss Rikárd, szegény Nemzeti Szinház! Szegény budapesti közönség, szegény dekorációk, szegény rendező-tehetségek! Ennyi szegénység a Nemzeti Szinházba való csakugyan!

Mi ellen mennydörög szegény Voss Rikárd *Szegény Máriában*? Szegény Voss Rikárd a pénzimádás ellen, az arany kultusza ellen mennydörög. (A tantièmeket pedig szivesen vágja zsebre, ugy-e bár?) Ő ezt a müveletet már Mózes is megcselekedte, sok ezer évvel a szegény Voss Rikárd születése és drámairása előtt. Amikor lejött a Sinai-hegyről, saját hatalmas kezével rombolta szét az arany borjut, amit az izraeliták imádtak. Sőt ugyanezt a miveletet Keresztelő Szent János is megcselekedte, Jézus is megcselekedte, Pál apostol is megcselekedte és az összes nagy prédikátorok is mind megcselekedték. Sőt akárhány lelkes egyházfő van ma is, aki az arany sárga ördöge ellen prédikál — százezer forint évi jövedelemmel a zsebében; és olyan hallgatók előtt, akik közt egy sincs, aki életében aranyat látott volna.

Meglehet, hogy az arany utálatos jószág. De a gyönge, hamis, szentimentális dráma még utálatosabb.

Az aranyat csak valami nemesebb érc szorithatná ki az emberek becsüléséből. De a szegény Voss Rikárd drámája tantusz; hamis pénz. Ezzel a pénzzel sohasem fogja *megváltani* az emberiséget.

Szegény Máriák és szegény Magdolnák vonaglanak előttünk ebben az ötfelvonásos drámában. Hercegnők, akik nem tudnak élni másképpen, csak a fényüzés legnagyobb pompájában s akik végül elmennek egy szegény arkádiai pásztorhoz, egy ideális festőhöz, hogy ennek a karjai közt ciankálit igyanak és haldokolva, szüzies csókkal a szájukon, még egyszer, utólszor igy kiáltsanak föl: *Liebe und Butterbrod!*

Igy tesznek ebben a drámában a hercegnők. Vannak azután nyilvános személyek, utcai szalonkák, akik függönyök mögött hallgatóznak, mig az ideális festő, a frakkba öltözött Keresztelő János prédikál egy raj kokett főuri dámának a lemondásról, a szegénységről, a tiszta, üdvözitő szerelem mennyei boldogságáról. A főuri asszonyságok különösebb emóció nélkül távoznak a buffetbe, de a szalonkák, akik a függöny mögött rohamosan átmentek a megtisztulás minden fázisán, beszaladnak a szinpadra, előttünk mossák tisztára könnyeikkel romlott életük szennyesét, odaborulnak a frakkos prédikátor lábai elé, fölveszik a Mária Magdolna nevet és elmennek a szegényes müterembe, hogy — szüzies tarantellát járjanak a nemes piktor mulattatására!

Hamis ez elejétől végig, szegény Voss Rikárd, hamis! Nem olyan alávaló, gonosz és nem olyan ideális a mi világunk, ahogy ön festi, szegény Voss Rikárd. Nem olyan a mi századvégünk romlottsága, mint a milyen a római és zsidó romlottság volt Krisztus születése idején; és másképpen kell prédikálni a mi korunknak, mint a középkor küszöbén ténfergő emberiségnek. Könnyü volt akkor eldobatni a rangot, pompát, gazdagságot, cserében a *mennyországért*, ahol ezerszeresen több a fény, a pompa és gazdagság, mint a föld leghatalmasabb királyainál. Akkor mindenki hitt a mennyországban és a tulvilági üdvösség *biztos* reményében mindenki örömest ment a sivatagba anakorétának, mindenki örömest dobta el magától a pozitiv, de mulandó és a mennyei boldogság szempontjából veszedelmes földi javakat.

De most? A mennyország akciái nincsenek jegyezve a börzén. Ki cseréli be pezsgős, ráksalátás vacsoráját a mennyországban föltálalandó lakomákért? Ki mond le a fényes chambre separéekről, a nagy arisztokraták és százmilliomos pénzbárók társaságáról azért a szerencséért, hogy majd valamikor *Lázárral* — quondam paupere — együtt étkezhetik a mennyországban? Hol az a mennyország? Hol keressük a mennyországot? Mi csak csillagokat látunk forogni az ürben. Mi csak azt látjuk, hogy határtalan számmal csillagok keringenek egymás körül az univerzumban és ezeken a csillagokon az anyag törvényei éppen ugy érvényesülnek, mint a mi földünkön; ezeken a csillagokon éppen ugy élnek és halnak, éppen ugy marakodnak és küzdenek a létért, mint minálunk. Az anyag törvényeit, a természet kérlelhetetlen egyenlőségét látjuk mindenütt; a szent nyugdijasok kiváltságos kaszinóját, a mennyországot nem látjuk sehol. Telescop nélkül, Galilei nélkül, Keppler és Newton nélkül lehetett hinni a szép, főnséges mennyországban. De most, a tudomány mai álláspontján?

Az igazság az, szegény Voss Rikárd, hogy szeretjük a pénzt, szeretjük a földi életet, (mert „dass Leben ist doch schön“ ó Voss Rikárd), szeretjük, ha életünk kényelmesen folyik, szeretjük a szép szobákat, a szép muzsikát, szeretjük körülvenni magunkat szép szobrokkal és képekkel, szeretjük a ruganyos kanapét és a villamos vasutat, szeretjük, ha függetlenek, szabadok maradhatunk a pénz segedelmével. Azért, mert pénzünk van, még nem kell gazembereknek lennünk. Minek vessük meg a pénzt? Hiszen a pénz, a sok pénz emel óriás házakat az árvák, a szegények, a vakok, a süketnémák, a hajléktalanok, a tüdővészesek, az elaggott munkások számára! Nem arra kell buzditani a gazdag embereket, hogy vessék meg a pénzt, hanem arra,

gondolkoznia. A magyar nemzet politikai és közjogi egységét törvények oltalmazzák és a nemzetiségek jogait nemkülönben. Erőszakot pedig az állam megtorol, erőszakot tehát maga sem alkalmaz. És ha Komjáthynak kellene a nemzetiségi politikát csinálnia, ő sem gondolhatna másra, mint az egységes magyar nemzeti állam biztositására. Ezen a biztositáson tul már az erőszak következnék, amire az államnak illik legkevésbé példát mutatnia. Hát hol van a képzelhető árnyalat, mely az egyik magyar kormány nemzetiségi politikáját a másikétól megkülönböztetné? Nincs. Legfölebb az, hogy az egyik nemzetiségi politika hangos, a másik pedig csöndes, mert magától értetődő. De a tartalma mind a kettőnek ugyanaz.

Tudja ezt Komjáthy Béla is. És tudja azt is, hogy az osztrák álmoktól sem kell tartani. Mégis sulyos fegyverzettel robog be a pénzügyi bizottságba. Hát mit higyjünk? Hogy a fölösleges kérdések fölvetésével a gyanut akarja felébreszteni s a nyugtalanság emlegetésével a nyugalmat akarja kikezdeni? Nem, ilyen alacsony szándék nem férhet hozzá. Vagy higyjük, hogy csakugyan káprázik a szeme s az apró gyikokra sárkányölő kedvvel veti magát? Nem, ilyen megmosolyogni való tévedésbe nem eshetik Komjáthy Béla. De fájhat neki, hogy a támadásra nemcsak az ellenzék kicsi, hanem az alkalom és ok is; hogy odakünn az országban ennélfogva meg is feledkeznek talán az ellenzékről, mert az nem talál ellenezni valót; hogy a függetlenségi párt a hosszu béke idején el is szokik a fegyverforgatástól. És azért tesz ugy, mintha nagyon is harci kedvében volna. A többinek akar vele kedvet csinálni. Nagy áldozatra tudja ezért magát elszánni. Mindig sulyos fegyverzetben jár; itt terem és ott terem; támad, szur és vág, ha csak a levegőt is; ha nincs eleven céltáblája, fest magának egyet, de kipróbálja rajta a fegyverét; és beszél a parlamentben és beszél a bizottságban, mindenről és azonkivül sok egyébről. Jó téma az idő is, ha nincsen jobb és arra mindenesetre elég jó, hogy ki lehessen várni a jobb témát. És jó téma Komjáthynak a kiegyezés, meg a nemzetiségi politika is, ha a hazát senki sem akarja már elárulni. Komjáthy Béla igy müvel még fölösleges dolgot is, mikor igazi dolga nem akad. Kötelességet vél teljesiteni. És amikor a kötelességnek teljesitése különben is fáradságos, bizony nem utolsó áldozat, ha éppen az van mindig talpon és az mozog, beszél, hadakozik és akad fenn mindenen, aki a parlamentben a leggömbölyübb ember. Agilitásban, buzgóságban és kötelességtudásban mindenesetre példát mutat és az ellenzék, ha már megcsappant, bár eltanulná tőle akkorra, ha ilyen agilitásra, buzgóságra és kötelességtudásra — ok is lesz . . .

BELFÖLD.

A ruthénekért. *Beregvármegye* szeptember elején feliratilag kérte a kultuszminisztert, hogy a vármegye ruthén-lakta vidékein állami népiskolákat állitson. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter méltányolta a vármegye hazafias intencióit és felbuzdulva a földmivelésügyi miniszternek ismert akciójától is, elhatározta, hogy a ruthén nép lakta vidékeken már legközelebb minél több állami elemi iskolát fog szervezni. Ez elhatározásáról a napokban rendeleti uton értesitette Beregvármegyét tudatva azt is, hogy az állami elemi iskolák szervezése alkalmával a politikai községek részéről kivánni szokott hozzájárulásokat minimumra kész leszállitani, amennyiben a törvényhozás a szükséges fedezetet rendelkezésére bocsátja. A *községektől* a miniszter csupán az 5 százalékos iskolaadónak a tanerőnként 12 forintos nyugdijjáruléknak, továbbá az épitendő állami iskolaépület jókarban tartásának elvállalását kéri, s a községeknek ennek ellenében a *szervezendő iskolában mindenütt ingyenes oktatást kiván engedélyezni.* Ott, ahol sem a szegény község, sem az uradalom részéről a szervezendő állami elemi iskola támogatását biztositani nem lehet, tisztán a saját tárcája terhére fogja a közoktatásügyi miniszter az uj iskolát szervezni, épittetni, berendezni és föntartani.

Széll Kálmán a fuvardijakról.

Budapest, október 20.

A képviselőház házszabályainak reviziójára kiküldött bizottság ma *Szilágyi* Dezső elnöklésével folytatta a házszabályok és a kuriai biráskodási törvény összeegyeztetése tárgyában kidolgozott előadói tervezet részletes tárgyalását.

A tárgyalás megkezdése előtt gróf *Apponyi* Albert ismételte a tegnapi ülésen a választási *fuvardijak* kérdésében mondott felszólalását. Csak *ideiglenes jellegü* rendelkezést lát a törvénynek a fuvardijakra vonatkozó rendelkezésében, melyeknek az volt az intenciója, hogy *kikerültessék ezen a cimen a vesztegetés, nem pedig az, hogy a fuvardijak leplezett vesztegetésre szolgálhatnának ürügyül.* A törvényhatóságok egy része azonban exorbitans dijakat állapitott meg s igy megnyugtató volna, ha a kormány részéről már most találkoznának oly nyilatkozatokkal, hogy a törvény által biztositott felügyeleti jogát oly szellemben fogja gyakorolni, amely biztositja a választási fuvardijaknak a törvény szellemében leendő megállapitását.

Széll Kálmán miniszterelnök elismeri, hogy *a törvény intenciója nem lehetett az, hogy a fuvardijak köpönyege alatt megtörténhessék, amit a törvény határozottan tilt,* s hogy tulmagas fuvardijak megállapitása *lehetséget nyujt arra, hogy kerülő uton csempésztessened be a vesztegetési visszaélések.* A törvényhatóságok megállapodásai még nem fekszenek előtte, de a hirlapok közléseiből azt látja, hogy a megállapodások nagyon különböznek. *A belügyminiszternek megillető helybenhagyási jog* akként fog gyakoroltatni, hogy *a törvény igazi intenciója megvalósuljon,* s ahol azt fogja látni, hogy az elintézési mód tág kaput nyit a visszaélésekre, *rajta lesz, hogy a dolog visszaszoritassék a helyes mederbe.* Máris utasitásul adta a minisztériumban, hogy be kell várni, amig valamennyi törvényhatósági határozat, vagy legalább azok tulnyomó része felérkezik s akkor egyöntetüen, azonos szempontok alapján fog megtörténni azoknak az elbirálása.

Gróf *Apponyi* köszönetet mond a megnyugtató nyilatkozatért. Nem is kételkedett abban, hogy ily szellemü választ fog kapni a kérdésére.

Ezután áttért a bizottság az előadói tervezet 71. §-ának tárgyalására, amely megállapitja, hogy a választás megsemmisitése mikor kérhető a képviselőháznál panasz utján. Hosszabb tanácskozás után, melyben az elnökön, előadón és *Széll* miniszterelnökön kivül *Horánszky, Kossuth, György* Elek, gróf *Tisza* István, *Berzeviczy* Albert és *Gajári* Ödön vettek részt, a bizottság — a szövegezés fenntartásával — ekként állapitotta meg a szakaszt:

> A választás megsemmisitése panasz utján kérhető:
>
> a) ha a képviselő a választás időpontjában akár egyátalán, akár csak az illető kerületben a törvény szerint nem volt megválasztható, amennyiben a Kuriához benyujtott kérvényben ugyanezen érvénytelenségi ok miatt a választás nem támadtatott meg;
>
> b) ha a kuriai biráskodási törvény 3-ik §-a 7. és 8. pontjaiban meghatározott cselekményeket nem a jelölt, hanem más valaki követte el és a választás alatt felmerült tényekből kitünik, hogy e cselekmények oly mérvü izgalmat idéztek elő, amely döntő befolyással volt a választás eredményére;
>
> c) ha a választási és a kuriai biráskodási törvényeknek a választási eljárásra vonatkozó szabályai oly mérvben sértettek meg, ideértve azokat a sértéseket is, amelyek fegyelmi vétséget vagy büntető cselekményt képeznek — ily cselekvés vagy mulasztás által oly mérben sértettek meg, hogy a bebizonyitott tényeknek vagy mulasztásoknak a választás eredményére döntő befolyásuk volt.

Elhatározta továbbá a bizottság, hogy a szakaszba oly értelmü uj pontot vesz fel, mely szerint a választás megsemmisitése panasz utján kérhető oly

---

hogy ugy használják föl a pénzt, mint Rökk Szilárd és Hirsch báró.

Ezért nevetséges, ezért hamis idealizmus, ha ön, szegény Voss Rikárd, Keresztelő Jánosokat állit a szinpadra — frakkban és lakk-cipőkben. Az aranyat ma nem ugy fecsérlik, mint a Nérók és Domitiának századában. A pénz ma, mint egy óriás, hasznos erő, a müveltség, a tudomány, a haladás, a humanizmus szolgálatában áll.

*

Voss Rikárd, mint a germán irók nagy része, (Goethe óta félig-meddig tradició ez náluk) vonzódik Itáliához. Több évig lakott Rómában (talán most is ott lakik) és kötetszámra ir olasz tárgyu novellákat. Tibur, a hét halom, Bajae, Nápoly, a Campagna és az Abruzzok mindenesetre érdekesebb egy fogékony lélekre nézve, mint a berlini Moabit-negyed és Grunewald; a Via Appia és a Colosseum szebb gondolatokat ébreszt, mint az Unter den Linden és a Residenz-Theater.

Novelláiban jobban festi az olasz karaktert és az olasz miliőt, mint drámáiban. A lusta barátról irt novellája egyenesen kitünő. De mit mondjak a *Szegény Mária* olasz alakjairól? Hamisabb szinben Taliánországot még sohasem mutatták be. Nem kell nagyon gourmandoknak lennünk, hogy mindjárt eltaláljuk: ezt az ételt nem friss olajbogyó levében főzték, ezt német vajjal, még pedig margarinnal kotyvasztották.

Itten egy korzikai marchesával találkozunk, aki félig kalandornő, félig keritőnő (a saját leányával kereskedik) és egészben véve nagy száju, közönséges, praktikus asszonyság. Ez még megjárná. Ilyenek vannak — Korzikában is, Rómában is, mindenütt a csizmaformáju félszigeten. Már most ennek a közönséges, aljas asszonynak, aki miatt a férje becstelen lett és agyonlőtte magát s aki most Monte-Carlóban pumpolásból él: van egy *Mária* nevü leánya. Ez a leány olyan fehér, mint egy liliom, olyan szüzies, mint Diána és olyan büszke, mint egy gőgös királyné. Ez a csodával határos. Hogy maradhatott ilyen egy gaz anya mellett, akinek a közelében az aljasság miazmáit szitta be a napnak minden órájában? De még nagyobb csoda jön. Mária szereti a pénzt, él-hal a gyémántért, a drága toalettekért és egyuttal olyan romantikus felfogása van a szerelemről, mint egy szegény weimári masamódleánynak. Megszeret egy fiatal Keresztelő Jánost, aki Enrico Rocca néven piktorkodik Rómában, a Sistina-utca egyik piszkos mütermében; egy rokonszenves ideális koldust, akinek nincs egyebe, csak szemébe fésült haja és egypár szép frázisa kunyhóban ölelkező örök szerelemről, krumplihéjjon élő lelkek örök boldogságáról. Ez a kedves ur elragadó hatást gyakorol Máriára, de mert ennek az urnak nincs pénze, és azzal dieksekszik, hogy nem is lesz: Mária férjhez megy Don Camillohoz, Fano hercegéhez, akit nem szeret, de aki gazdag ember.

Mindez nagyon csodálatos. És még csodálatosabb a következő: Mária csak azt engedi meg Don Camillónak, hogy ugy élhessen mellette, mint egy *testvér.* A szenvedélyes olasz gavallér elfogadja ezt az *egyezményt.* Egymásután vásárolja neki a drága ruhákat, annyi ékszert rak rá és annyi lakomát ad a tiszteletére, hogy a tönk szélére jut — de jutalmul egyebet nem kap egy-egy testvéri kézszoritásnál. És miért teszi ezt? Mert szereti a kis piktort, aki együgyü és szegény! Gyönyörü romantika egy olasz leánytól, akinek az anyja keritőnő!

S most jön a csodák csodája. Mária találkára hivja magához Enrico Roccát. Rocca jön, őz-nézéssel és szembefésült hajjal.

A szép asszony egyenesen a nyakába ugrik, lázasan átkarolja és édes vallomásokat suttog a fülébe. Rocca erre azt kérdi a világ legkivánatosabb teremtésétől: *milyen cimen* kiván tőle csókokat? És mikor a világ legszebb asszonya odakinálja magát engedelmes szeretőül: az őz-nézésü Rocca elordítja magát. Nyakon ragadja ezt a szerelemittas asszonyt, vonszolja magával és a tükör elé löki: *Nézz belé! Te vagy az élvezni vágyó, örökké sovár asszony képe! Te vagy a mai század tipikus asszonya!* És elszáguld, mint a fergeteg.

Bravo, Voss Rikárd! A tiráda nagyon szép. Csak egy baj van. Ez a festő nem olasz festő. Lehet Siegfried, lehet Uticai Cato, lehet Assisi Szent Ferenc, lehet Dsingiszkán — de nem olasz festő. Egyáltalán semmiféle festő. Egyáltalán nem is ember. Ez egy deklamáló röpirat.

Ennél a jelenetnél halk kacagás hangzott föl a szomszédságomban. Odanéztem. Asszonyok ültek ott, akik oldalba lökték egymást és nevettek. Az asszonyok ugy szeretik az erényt, a tiszta erkölcsöt . . . és ennél a jelenetnél mégis kacagtak. Ó igen! Ezek az asszonyok jobban ismerik a férfiakat, mint a *Szegény Mária* szerzője! Hátha még a müvészeket ismernék! A közönséges ember érzékisége ezekben meg van sokszorozva, mert az esztetikai mámor, a test *szépségében* való gyönyörködés is hozzájárul, mint legmagasabb kresecndó. Forró érzékiségük olyan erős, hogy megöl bennük minden egyéb gondolatot és agyonvágja lelkiismeretüket. Később talán jöhetne valamelyes erkölcsi felháborodás, de csak a gyönyör rejtett aknáinak teljes kihasználása után . . . ha egyáltalában jönne. Mert elemük a kaland, a bünös viszony, a műtermek fülkéiben lejátszódó pásztorórák. Semmit sem szeretnek jobban, mint a tiltott szerelmet.

Éppen ennélfogva ez a finále a harmadik felvonás végén buktató hatást tesz. Az ellentét nevetségesen kinos. Századvégi miliőt látunk, modern kabátokat látunk és a kabátokban nincs eleven ember, hanem ott van az ó és uj testamentom. Ott van Egyiptomi József és Keresztelő

megfélemlítések, vagy fenyegetések esetében is, melyekről a választások alatt felmerült tényekből kitünik, hogy oly mérvben idézték elő a választóknak a szavazástól való tartózkodását, hogy az a választás eredményére döntő befolyással volt.

A §-nak a megállapodások értelmében való szövegezésére kisebb bizottságot küldtek ki, amelynek tagjai az elnökön és előadón kivül *Horánszky*, *Berzeviczy*, *Györy* és gróf *Tisza* István.

Ezek után a tárgyalás folytatását hétfőn délután 4 órára tüzték ki s az ülés véget ért.

A budget a bizottságban.

Budapest, október 20.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma folytatta a költségvetés tárgyalását. Az ülésen *Falk* Miksa elnökölt s a kormány részéről *Széll* miniszterelnök, *Lukács* és *Cseh* miniszterek voltak jelen. Az ugynevezett *kisebb költségvetési fejezetek* tárgyalását folytatták, amelyeknek előadója *Szabó* Imre volt.

A *miniszterelnökség* költségvetésénél

Kossuth Ferenc felemliti, hogy a választási fuvarbéreket a vármegyék oly helytelenül és tulmagasan állapitották meg, hogy azok valósággal kijátszszák a törvény intézkedéseit s vesztegetés jellegét öltik magukra.

(A fuvarbérek.)

Széll Kálmán miniszterelnök elösmeri a kérdés jogosultságát, bár azt tartja, hogy a belügyi tárcánál inkább helyén lett volna. Azonban már most is hajlandó válaszolni. Még eddig nem ösmeri az összes törvényhatósági határozatokat; annyit azonban már is lát, hogy igen nagy a disparitás az egyes határozatok között. Utasitást nem adott előre a törvényhatóságoknak, amit a törvény értelmében nem is tehetett. Intézkedett azonban az iránt, hogy a belügyminisztériumban ne intéztessenek el *egyenkint* a törvényhatóságok ide vonatkozó határozatai. Be fogja várni valamennyit s akkor kombinative *s a törvény igazi intenciójának szem előtt tartásával* fogja szuperrevizionális jogát gyakorolni.

Komjáthy Béla birálat alá veszi a kormány egész politikáját. A miniszterelnök programmjában egyik céljául tüzte ki a nemzeti állam megerősitését, de elfelejtette megjelölni a cél megvalósitásának eszközeit. Nagy akadálya ennek, hogy Magyarország nem önálló állam, hogy az udvartartás, a kabinetiroda német, hogy egy magyar embert börtönbe zárnak azért, mert egy magyar szót mert kiejteni. A külügyi vonatkozásokban a nemzeti állam fölépitésére mit sem tettek az eddigi kormányok, holott az 1867 : XII. törvénycikk jogott adott nekik arra, hogy irányitsák a külügyi politikát. E mulasztásnak volt eredménye, hogy az országon kivül még Ausztriában is annyira fölburjánoztak a nemzetellenes tendenciák. Kéri a miniszterelnököt, jelentse ki nyiltan, mily nemzetiségi politikát akar követni s mily eszközöket akar felhasználni. Áttérve ezután a költségvetésre, kijelenti szóló, hogy a nemzet anyagi helyzete egyáltalán nem mondható rózsásnak. Kérdi, hogy az osztrák átutalási rendelet hol késik? Van-e junktim ez ügy és a kvóta között? Egyébként még eme mulasztások és hibák nélkül sem szavazná meg a miniszterelnök költségvetését, mert a közjogi politikája merőben ellenkezik azzal, amelyet szóló és a párt, melyhez tartozik, magáénak vall.

(A kormány politikája.)

Széll miniszterelnök kimeritően és részletesen válaszol. Igyekszik lehető rövidséggel megtenni, de hosszasabban kénytelen foglalkozni a felhozottakkal és az előtte szólóval, aki az összes nagy politikai, közgadasági és közjogi kérdéseket bevonta felszólalásának körébe. A költségvetés realitása ellen felhozottakra válaszolja, hogy a realitást nem lehet igy pausaliter, hanem csakis a bevételek és kiadások részleteinek megvizsgálásával megitélni. Hogy a mi költségvetéseink általában irreálisoknak nem mondhatók, arról elég bizonyságot tesznek a zárszámadások. Nem irhatja szóló alá azt sem, hogy 30 év óta rabló gazdaságot folytatunk.

Akkor, amidőn okmányilag ki lehet mutatni, hogy bár nagy áldozattal hasznos beruházásokra ezen idő alatt másfél milliárdot forditottunk, kissé merész és indokolatlan ez az állitás. Az áll, hogy mi tőkeszegény ország vagyunk, de vajjon lehet-e ezt ennek a kormánynak s általában a kormányoknak terhére irni? Vajjon elég idő-e harminc év arra, hogy ezt a tőkeszegénységet megszüntessük? Tények bizonyitják egyébként, hogy e téren is jelentékeny a fejlődés és bár igen el vagyunk maradva, mégis az ország ma, ha nem is ott, ahol lenni kellene tőkében is, mégis csak jobban áll valamivel és gazdagabb, mint 30 év előtt volt.

Ami az osztrák járadékadót illeti, nem ösmerheti el szóló, hogy e tekintetben a kormányt mulasztás terhelné. Elismeri szóló is a kérdés fontosságát és a kormány gondjainak körébe vonta azt is, hogy reciproc s előzékenyebb magatartást érjen el. A betéti kamatláb emelkedésére nézve megjegyzi, hogy az illető pénzintézetek kénytelenek alkalmazkodni az általános pénzügyi helyzethez, szabadon intézik a maguk pénzügyi politikáját és nincs törvény, mely a kormányt e rendszabály megakadályozására feljogositotta volna.

Ez az általános pénzpiac helyzetéből származott. Komjáthynak az átutalási eljárást illető kérdésére azt válaszolja a szóló, hogy a mint már ki is jelentette volt, junktim az átutalás és a kvóta közt nincs. Fenntartja ezt most is. A törvény szerint junktimot nem lehetett fölállitani és nem is állittatott fel. Az átutalási eljárás, amelyet mi törvényileg szabályozunk, a kiegyezés integráns része s attól eltérés nem történik.

Egy része már Ausztriában és tényleg juliusban életbelépett, a cukorra nézve 6 forint erejéig métermázsánként, a többire nézve a törvényünk a szabályozó, amely január 1-jét tüzi ki életbelépési időpontnak. És ez be is fog tartatni.

Ezek után Komjáthy beszédének bevezető részére tér át és először is azt jegyzi meg szóló, hogy elismeréssel adózik az ő általa kitüzött céloknak. A kormány politikája ezen a téren az, amit programmszerüleg kifejtett a Házban és ez csak az lehet, hogy a magyar állam kiépittessék az egységes nemzeti magyar állam céljainak keretében. Az egységes politikai nemzetnek egyenjogu tagja a hazának bármely nyelven beszélő fia. Azt el nem türi, hogy törvény és alkotmány és a magyar állam egyessége ellen izgassanak. Komjáthyval szemben megjegyzi, *hogy ő felségéhez magyar nyelven történik minden felterjesztés. Az eredeti szöveg a magyar.* A kabinet hivatalos eljárása is ugyanez. Soha sem kapott legfelsőbb deciziót másként, mint magyar nyelven. A külügyek terén semmi irányitó fontos akció nem történik a kormány tudta nélkül. Kifelé a monarkia állása és igy külügyi akciója törvény szerint közös és egységes, a diplomáciai képviselet egységes és más nem is lehet. Az 1867 : XII. t.-c. Magyarország önállóságát és jogait minden téren körülirta, biztositotta és kifejezésre hozta. Az osztrák-magyar monarkia egységét kifelé, az 1867 : XII. t.-cikket szem előtt tartotta a kormány s minden rendelkezését jövőre is szorosan szem előtt fogja tartani. Ezek azok, amiket Komjáthy fölszólalására szükségesnek tartott elmondani. (Élénk helyeslés.)

Komjáthy további polemikus megjegyzései után, amelyek során egyebek közt a magyar jelzáloghitelbankot a magyar kormány officiózus bankjának nevezte, **Széll** miniszterelnök kérdi, mily alapon állitja ezt?

Komjáthy: Mint a piacon elterjedt hirt.

Széll miniszterelnzk: Fölháborodással tiltakozik Komjáthy állitása ellen. Megengedi, hogy Komjáthy nem akart inszinuálni, de akkor ne mondjon ilyen dolgokat, amelyek félreértést szülhetnének és inszinuálásra könnyen felhasználhatók olyanok részéről, akik ismerik a dolgot. Ez az állitás ha tétetett, merőben ellenkezik a valóval és a tényállással. A kormánynak a jelzálog-hitelbankkal semmi officiózus összeköttetése nincs és annyi érintkezésben sem áll vele, mint bármely más bankkal, sőt a jelzálog-hitelbankkal jellegénél és müködésénél fogva, mert pusztán jelzálogbank, az érintkezés általában sokkal kisebb volt bármikor, mint bármely más intézettel. Szóló lemondott a banknál viselt elnöki állásáról. Azok a kötelékek, amelyek a bankhoz majd 20 éven át füzték, mert ő létesitette, rögtön megszakadtak azon a napon, amikor miniszterelnök lett, s most a bankkal semmiféle összeköttetésben nem áll.

Komjáthy kötelességének tartja kijelenteni, hogy soha sem lépett az inszinuáció terére és másoknál is kárhoztatja ezt. Legkevésbé akart a miniszterelnöknek valamit inszinuálni. Amidőn a jelzáloghitelbankot fölemlitette, távolról sem gondolt arra, hogy a miniszterelnök a banknál csak valamikor is szerepet vitt.

Justh Gyula nem tekinthet reálisnak oly költségvetést, melyről előre tudjuk, hogy nem a zárszámadások alapján készült és hogy a tényleges bevételek milliókkal fogják meghaladni az előirányzatot. Örömmel üdvözli a jó közigazgatásra vonatkozó igéreteket és pedig annyival inkább, mert homlokegyenest ellenkezik avval, amit az előző kormányok csináltak. Viszont azonban azok ellen, akik nem akarnak beilleszkedni a magyar állam keretébe, a legnagyobb szigorral kell eljárni. A költségvetés részleteire nézve kérdést intéz szóló a miniszterelnökhöz a házfenntartási költségek iránt.

Széll miniszterelnök teljesen egyetért előtte szólóval abban, hogy teljes szigorral kell eljárni azon egyesek ellen, akik a magyar államesme és alkotmány ellen lépnek fel. A házfenntartási költségek azért szükségesek, mert a miniszterelnöki palota pár évig még mindenesetre fenn fog állani s addig gondoskodni kell a fenntartásával járó költségek fedezéséről.

(A közmunkatanács.)

Matlekovics azt akarja, hogy a költségvetésben elő kellene fordulnia a közmunkatanácsnak is. Kérdi szóló, vajjon szükséges-e még egyáltalán fönntartani a közmunkatanácsot?

Pulszky Ágost tüzetesen cáfolja a budget realitása ellen Komjáthy és Justh által felhozottakat.

Kossuth Ferenc nem helyeselheti a budgetrendszert, melyet a kormány követ, s amely akaratlanul is tulköltekezéshez vezet. Magának a tárcának a költségeire megjegyzi, hogy a sajtóosztályt másként kellene szervezni, mert a külföld elé teljesen hamis kép van állitva Magyarországról, aminek oka

---

János. Olasz piktorok helyett bibliai reminiszenciák.

Hogy a khaosz teljes legyen, az egyezményes Don Camillo egy szédelgő bank élére kerül és amikor tudatára jön annak, hogy milyen aljas üzelmeket fedez a hercegi koronája: le akarja rántani a leplet üzlettársairól, ha mindjárt a nyomor és becstelenség zudul is rá őszintesége nyomában. Ekkor a szegény, ideális Mária közbelép és letereli Don Camillót a becsületes vallomás utjáról, azzal az igérettel, hogy bizonytalan időre felfüggeszti a testvériségre vonatkozó egyezmény — *hatályát*.

Don Camillo enged. Hallgat, tovább megy a szédelgő bandával és milliókat szerez. A szegény Mária uszik a gazdagságban. De hirtelen mást gondol. Fényes koncert-toalettben látogatást tesz a festőnél és elhatározza, hogy véglegesen nála marad. Azután még jobban meggondolja magát. A szegényes műterem láttára annyira megijed a szegénységtől, hogy mérget iszik és meghal. Halálát azzal motiválja utolsó perceiben, hogy Rocca csak ugy lehet nagy festő, ha anyagi gondoktól menten fejlesztheti müvészetét.

Ez a szomoru históriája szegény Máriának, aki nem lehet boldog soha, mert folyvást a pénz és szerelem közt vacillál. Szegény emberhez feleségül menni nem tud, gazdag embert szeretni nem bir. A szerelmet és a gazdagságot jól összegyeztethetné, ha szeretőül olyan embert kapna, akivel titokban megtörhetné azt az egyezményt, amit a gavallér herceggel kötött. De a fátum ugy akarja, hogy ötszáz millió férfi közül éppen azt az egyet szemelje ki magának, aki egy személyben Egyiptomi József és Keresztelő János; aki voltaképpen nem is ember, hanem a szent bibliának egy két-lábon járó fejezete.

*

Ha Mária szerepét nem *Márkus* Emiliának osztják, a Nemzeti Szinházban ma este nagy bukást láttunk volna. De *Márkus* Emilia erős brilliáns müvészete mindennek életet ád, mindent érdekessé tesz, mindent meg tud menteni, még az ilyen vacilláló abszurdumokat is. Persze ha Dumasval és Echegarayval szövetkezik, diadala egészen más. Akkor a költő és szinjátszó zsenije egybeolvad és hatványozott erővel ragadja magával a közönséget. Rendkivül szép jelenetei voltak az első és második felvonásban. A büszkeség eleven szobra volt Don Camillóval szemben és utóbb a ragyogó szenvedély maga, amikor szoborszerü büszkesége megolvadt a szerelem lángjában.

Helvey Laura vaskos humorral megjátszott márkinője időnkint nagy derültséget okozott a nézőtéren. Érdeklődéssel néztük *Török* Irmát is, aki a bünbánó Magdolnává átalakuló Luciát meglepő könnyüséggel és bájjal adta és a darab végén még egy hosszu szaltarellót is eltáncolt festői olasz ruhában. Ezt a táncbetétet zajosan megtapsolták. *Paulayné* egy elegáns hölgyet (Donna Linottát) tökéletes elegánciával adott. Finom, folyékony beszédét nagyon élveztük. Madelon *Melbi* kis szerepét *Nagy* Ibolya tette érdekessé. A férfiak közül *Mihályfié* volt a legnagyobb szerep. Nemes, ideális egyénisége a festő alakjának diszt és sulyt adott. Kitünő volt *Náday* a szédelgő bankár szerepében: romlott, blazirt kalandor, korrekt külső eleganciával. *Császár* Don Camillót adta, *Bercsényi* az öreg grófot, aki finom gourmand a szerelemben. Mind a kettő teljes dicséretet érdemel.

A diszletek közül csak a harmadik felvonás szalon-berendezése volt kifogástalan. A kommünikékben hirdetett montecarlói játékbarlang szánalmas kopottsága és kisszerüsége fájdalmas kiábrándulást szerzett azoknak, akik a mai nyomorult viszonyok közt még várnak valami szépet a Nemzeti Szinháztól.

Voss Rikárd szinmüvét *Timár* Szaniszló kollégánk forditotta, sok lendülettel.

az, hogy a magyar viszonyokról téves felfogások terjesztetnek a külföldön. Felhivja a miniszter figyelmét Fiuméra, illetőleg az ottani állapotok rendezésének szükségére is.

Széll miniszterelnök a közmunkatanácsra vonatkozólag felhozottakra megjegyzi, hogy a tanács működéséről évenként jelentés terjesztetik az országgyülés elé. Az épitkezési nehézségek tekintetében felhozottakat fontolóra fogja venni. A sajtóosztály tekintetében nem tagadja szóló, hogy lehetnek kivánni valók és hiányok s azon lesz, hogy amennyire a rendelkezésre álló szerény eszközök engedik, ezek a hiányok orvosoltassanak. A fiumei állapotokra nézve megjegyzi, hogy mihelyt egy kis időt nyer, foglalkozni fog e kérdéssel is s mihelyt alkalmasnak látja a talajt és viszonyokat, rajta lesz, hogy a normális állapotok helyreálljanak.

Kossuthnak és **Gyurkovics**nak további fölszólalásai után a tárgyalás folytatása a *jövő szerdán tartandó ülésre* halasztatott s az ülés véget ért.

Az evangélikusok konventje.

— Harmadik nap. —

Budapest, október 20.

Három napi gyülésezés után ma véget ért az evangélikusok rendes évi közgyülése. A konvent tanácskozásait ma is báró *Prónay* Dezső és *Baltik* Frigyes elnökök vezették.

A mai ülésen a jog- és alkotmányügyi bizottság több javaslatát intézték el. Nagyobb vita keletkezett a *Reischl*-féle alapitványból való részesedés körül, amelyre a dunáninneni és a tiszai esperességhez tartozó liptói esperesség jelentett be igényt. A bizottság azt javasolta, hogy miután a konvent nem dönthet e kérdésben, a feleket utasitsák a rendes egyházi bíróság elé.

Szentiványi Árpád választott bíróság elé kivánja az ügyet tenni. Ez értelemben inditványt is tesz.

Győry Elek az egyházi törvényből kimutatja, hogy az ilyen ügy választott bíróság elé tartozik. Ezért pártolja Szentiványi inditványát.

Többek hozzászólása után dr. *Zsigmondy* Jenő főjegyző, a bizottság előadója, fenntartja javaslatát, de ama hozzáadással, hogy a rendes birósághoz első sorban is azt kell eldöntenie, vajjon illetékes-e az ügy elbirálására vagy sem?

Báró *Prónay* Dezső csodálkozik azon, hogy ilyen vita fejlődhetett ki e kérdés körül, holott erre nincs ok, mivel nagyon jól ismeri a Reischl-alapitvány egész történetét. A Reischl-alapitvány körüli vita az arányositásból származott. Itt tehát a később szentesitett arányositási törvény az irányadó. Ha valaki szavazást kiván, az kérje.

Miután szavazást senki sem akart, a választott bíróság elé való utalást mondotta ki az elnök mint határozatot.

Ezután a püspökök terjesztették elő évi jelentésüket. Sorra mondták el az egyházi év történetét *Baltik* Frigyes, *Sárkány* Sámuel, *Zelenka* Pál és *Gyurátz* Ferenc püspökök.

Ezután több inditványt tárgyaltak; köztük azt is, hogy az áttéréseket jegyezzék be az anyakönyvbe. A közgyülés rövid vita után ugy határozott, hogy mivel erre már van egyetemes intézkedés, az inditványt tárgytalannak tekinti, de azért fölkéri a püspököket, hogy erre nézve intézkedjenek saját hatáskörükben, mint eddig is tették.

A bányai egyházkerület inditványát, hogy tagadják meg az olyan pártól az egyházi áldást, mely kötelezte magát arra, hogy gyermekeit a katolikus vallásban neveli, *Sárkány* Sámuel püspök inditványára levették a napirendről.

Több jelentéktelen inditvány tárgyalása után *Gyurátz* püspök jelentést tett az 1896-ban kiirt pályadijról. E szerint egy munka érkezett csak be, mely a protestantizmus hatását a magyar állami életre tárgyalja. E munka még birálat alatt van.

Más tárgya a közgyülésnek nem volt s igy **Prónay** Dezső elnök inditványára kiküldték a hitelesitő-bizottságot, mely jövő szerdán délután 4 órakor ül össze a konvent jegyzőkönyvének hitelesitése végett. A hitelesitő bizottság tagjai lettek báró *Prónay* Dezső egyetemes felügyelő elnöklete alatt: *Szentiványi* Árpád, *Fabiny* Teofil, *Laszkáry* Gyula, *Sárkány* Sámuel, báró *Podmaniczky* Géza, *Győry* Elek, *Láng* Lajos, *Zelenka* Lajos, *Góbi* Imre, *Bachár* Dániel, *Kubinyi* Géza, *Kubinyi* Andor, *Scholz* Gusztáv, *Horváth* Sándor, *Laukó* Károly és a jegyzői kar.

Báró **Prónay** Dezső erre megköszönte a konventi tagoknak figyelmét és fáradozását, melyet tanusitottak, mire **Baltik** Frigyes a konvent hálaját és köszönetét fejezte ki báró *Prónay*-nak buzgó fáradozásáért.

A gyülést erre **Baltik** Frigyes püspök rövid imával berekesztette.

KÜLFÖLD.

A francia gyarmatpolitika. A francia gyarmatügyi politika nyugvó ponthoz ért. Husz év óta Franciaország több kevesebb módszerrel, de állhatatosan nagyobbitotta gyarmatait és az európai béke következtében ráért arra, hogy Afrikában és Ázsiában óriási birodalmakat szerezzen. Az Afrika közepére küldött missziók egyre szaporodtak és a kormány kénytelen volt számos francia tiszt ajánlatát visszautasitani, akik a garnizonélet örömeinek elébe helyezték a kalandos expedíciók veszedelmeit. De mindennek vége kell lenni és a fasodai konfliktus, a madagaszkári expedició hiányos előkészületeinek szerencsétlen következményei, ugyszintén a legutóbb végbement szudáni dráma szomoru eseményei lassanlassan kigyógyitották a francia közvéleményt az ujabb hóditások vágyából. A *Waldeck-Rousseau* kormány noha a bevégzett tényeket s az elért eredményeket akceptálja, mégis a gyarmatügyi politika tekintetében egészen uj irányokban halad. Bizvást el lehet mondani, hogy a hóditások politikája véget ért és helyet csinált a meglévő gyarmatok intenzivebb kihasználása politikájának. Innen származnak a *Delcassé* külügyminiszter és *Doumer*, Indo-Khina kormányzója közötti konfliktusról szóló hirek. *Doumer* arról ábrándozott, hogy *Siam* fölött protektorátust szerezzen. Ez azt jelentette, hogy Angliával komoly nehézségek keletkeztek volna, miért is a francia kormány határozottan ellenezte azt a tervet. *Doumer* elkedvetlenedett és valószinüleg lemond kormányzói állásáról, hogy visszatérjen az aktiv politikai élethez, amelyben valamikor nagy sikerei voltak.

Ugyanez a helyzet Közép-Afrikában. A köztársaság elnöke éppen ma irt alá egy dekrétumot, amely *az afrikai francia gyarmatokat decentralizálja* és igy véget vet ama kalandos terveknek, hogy Afrikában egy *nagy egységes francia gyarmatbirodalom* keletkezzék. Eddig az afrikai expedíciók főcélja éppen az volt, hogy a különböző francia gyarmatokat összekösse és egységesitse.

Az orléanista összeesküvők pöre. *Párisi* levelezőnk irja: *Béranger*, az állami főtörvényszék elnöke tegnap *Guérint* akarta kihallgatni, ez azonban beteges állapota miatt megtagadta a választ. *Béranger* már a napokban átadja irásbeli jelentését a köztársaság főügyészének.

Béranger a tegnapi nap folyamán *Borges* asszonyt is kihallgatta, akinél az *orléansi herceghez* intézett következő tartalmu levelet találták:

> *Varne* asszony megbizott, hogy pénzt gyüjtsek az ön javára, ami egyuttal a haza java is. Ezennel *rendelkezésére bocsátok 100.000 frankot*, mint a gyüjtés eredményét. Isten segitse önt és Franciaországot. Fogadja legmélyebb hódolatom és változhatatlan hüségem kifejezését.

Brüsszelben *Napoleon Viktor* herceg hiveinek egy küldöttségét fogadta. A küldöttség panaszkodott, amiért *Napoleon teljesen lemondott a propagandáról*. Azután szemére vették, hogy nem támogatja *Déroulède*t, aki pedig *ő érte is szenved*. Végül hangsulyozta a küldöttség, hogy Napoleon közönyössége következtében *hivenek több mint a fele cserben hagyta*.

A délafrikai háboru.

Budapest, október 20.

Az angol hadügyminisztérium naponkint ismétli hivatalos kommünikéiben, hogy Délafrikában *semmi nevezetes esemény nem történt*. Hát sok nevezetes eseményről a londoni lapok sem hoznak hirt, pedig kiküldött hadi tudósitóik száma egymaga is kitenne egy kis regimentet. De mit használ a legjobb tudósító, ha az angol cenzura megakadályozza a kellemetlenebb hirek továbbitását. Innen van, hogy egy pár érdekesebb jelentés csak kerülő uton és érthető rövidséggel kerül Európába. Igy például az, amely jelenti, hogy az umwosti kerület lovas lövészei föllázadtak az angolok ellen és átpártoltak a boerokhoz. Ez az eset magában véve nem okozna nagyobb galibát az angoloknak, de félős, hogy az umwosti lovasok példáját nemcsak Natálban, de a Fokföldön sok hollandi származásu angol ezred követi. Ebben az esetben éktelen válságba kerülne a délafrikai brit lobogó, mert ha az egész Fokföld föllázad, akkor évtizedekre terjedő, kudarccal teljes háborura van kilátás.

A kezdet megvan s nem valószinü, hogy a példa ne találna utánzókra.

Az angolok veszedelme Natalban.

London, október 20.

A *Daily Telegraph*nak ma a következőket jelentik a harctérről: Ladysmith és Dundee között megszakadt a közvetetlen vasuti összeköttetés. A boerok tegnap délben *megállitottak* egy vasuti vonatot, amely Ladysmithból indult el s amely *számos tisztet és katonát* szállitott. *White* és *Symons* csapatai között is *megszakadt a közvetetlen összeköttetés*.

A *Standard*nak jelentik Ladysmithből: *Az umwosti kerület lovas lövészei*, akik nagyobbára németalföldi gyarmatosok, *föllázadtak*.

London, október 20.

Az a vonat, amelyet a boerok Elandsaagty közelében megállitottak, tegnap delben fél egy óra tájban indult el Elandsaagtyból Ladysmith felé. *A vonaton sok katonatiszt, katona* és polgárember utazott s Dundeebe akart eljutni. A boerok *elvágták a telegráf-drótot* Glencoe irányában. Az elandsaagty-i állomás főnöke Fokvárosba telegrafált s azt kérdezte, hogy mit csináljon, mert *a boerok elfogtak egy vonatot s folytonosan tüzelnek az állomásra*. Fokvárosból azt telegrafálták neki, hogy *igyekezzék menekülni. A boerok azóta az egész vonalat ostromolják*. Tegnap *megszállták Acton-Homet és az angolokra tüzeltek*.

A hadügyminisztérium közzéteszi, hogy ma nem érkezett nevezetesebb hir Natálból. A Ladysmithben és Dundeeben álló csapattestek lovassága megfigyelte az ellenség mozdulatait. Pietermaritzburg és Durban városoknak az ellenség támadása ellen való biztositására intézkedéseket tettek.

London, október 20.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Ladysmithből 18-iki kelettel:

Besters mellett a natáli karabélyosok, akiknek a ma délutáni harcokban hat sebesültjök volt, *ma este harcba keveredtek*.

London, október 20.

A *Daily Mail*nak jelentik Pietermaritzburgból: A 18-iki harcokról hivatalosan jelentik: A natáli önkéntesek előőrsei vitézül és kitartóan tartóztatták föl az Actonhomes felől Besters felé előnyomuló ellenséget, de hajnalhasadáskor azt a parancsot kapták, hogy *térjenek vissza Ladysmithbe*. Egy ember megsebesült, egy hadnagynak nyoma veszett. A bennszülöttek jelentése szerint a boerok több embert vesztettek.

A *Morningpost*nak jelentik Ladysmithből: Actonholmes mellett *3000 boer* gyült össze.

Mafeking ostroma.

London, október 20.

A *Daily News*nak jelentik Fokvárosból 18-iki kelettel, hogy ott hire jár, hogy mialatt a boerok Mafekinget megtámadták, a város védelmére a városon kivül rakott *melinit-aknák föl robbantak* s állitólag *ezerötszáz boer* elpusztult.

A *Daily Mail*nak jelentik Fokvárosból tegnapi kelettel: Grahamstownból érkezett menekülők azt jelentik, hogy hétfőn este Klerksdorpból egy vonat *háromszáz boer sebesültet hozott Johannesburgba*. Ugyanennek a lapnak azt jelentik, hogy a boerok vasárnap megszállták Vrijburgot.

Fokváros, október 20.

Megbizható jelentések szerint *a boerok leveaőbe röpitettek egy hidat* Tourteen-Streams mellett, Kimberley és Vrijburg között, továbbá a Modder-River hidját Kimberleytől délre.

London, október 20.

Öt szállitóhajó 5000 emberrel ma elindult Southamptonból. Wolseley tábornok szemlét tartott a csapatok felett elutazásuk előtt.

Az angolok győzelme.

London, október 20.

A *Reuter-ügynökség*nek jelentik Ladysmithből: A boerok tüzérsége megkezdte Dundee ágyuzását. — Hivatalos táviratszerint, amelyet Ladysmithben délelőtt 11 órakor adtak fel, *Glencoe*ból azt jelentik, hogy két angol gyalogezred támadást intéz az ellen a magaslat ellen, amelyen a boerok tüzérsége van. Az angol tüzérség tüzelésének fedezete alatt már 300 méternyire megközelitették a magaslatot. Hirszerző járőrök jelentik, hogy 9000 boer Hattinspruit ellen nyomul előre. Az angolok egy üteg tüzérséget küldtek ki az előnyomulók után. Az esti lapok szerint az angolok elkeseredett harc után *elfoglalták a boerok poziciját* és a boeroknak öt ágyuját zsákmányul ejtették. Mint a *Reuter-ügynökség* értesül, a hadügyminisztérium táviratot kapott, hogy *Simons* tábornok, a glencoei angol csapatok parancsnoka a boerokkal folytatott harcban megsebesült. A boerok száma, akik a glencoei tábort megtámadták, körülbelül 9000 ember.

London, október 20.

Az alsóházban *Wyndham* a hadügyi hivatal parlamenti államtitkára felolvasott egy a glenocei táborból érkező hivatalos táviratot, amely Ladysmithből délután fél 4 óráról volt keltezve. A távirat tartalma a következő:

> Napkeltekor 4000 ember megtámadott bennünket. Négy vagy öt löveget elhelyeztek egy dombra és gránátokkal löttek táborunkra, de kevés kárt tettek. Gyalogságunk

támadáshoz fejlődött és miután egyideig tüzelt az ellenségre, megkezdte a támadást. Heves harc után, amely délután fél 2 óráig tartott, elfoglaltuk a csaknem bevehetetlen állást. Az ellenség kelet felé visszavonult. (Élénk tetszés.) Lovasságunk és tüzérségünk még a táboron kivül van. Veszteségünk nagy. *Simons* tábornok sulyosan megsebesült.

London, obtóber 20.

A háboru szinhelyéről idevaló lapok a következő jelentéseket kapták:

Glencoe, 8 óra 30 perc reggel.

A boerok hajnalban megkezdték a harcot. Éjjel tüzérütegeket toltak előbbre, amelyek már napfölkeltekor megdördültek. A boerok erősen lőtték a glencoei angol tábort, amely az ágyuzást rögtön erősen viszonozta. A boerok tul lőttek, az angol ágyuk ellenben azonnal eltalálták a helyes távolságot. Félóra alatt sikerült elhallgattatniok a boer tüzérséget, amire aztán dublini ír vadászokat küldtek az ütközetbe. A vadászok lépésről-lépésre haladtak előre, s végül szuronyrohammal vették be a boerok egy dombon levő pozicióját, öt ágyut ejtve zsákmányul.

Ladysmithból ez a tudósitás érkezett:

A boeroknak mintegy 4000 emberük és 6 nagykaliberü ágyujok volt. Reggeli 4 órakor kezdték meg a tüzelést, amely azonban nem bizonyult nagyon pusztitónak. Az angol tüzérség ellenben kitünően talált, s gyilkos ágyutüzének védelme alatt dublini lövészeket tolt lassacskán előre. Lovas-őrjáratok hirére, hogy 9000 főnyi boer sereg az angol poziciót oldalvást megakarja támadni, az angolok a támadók elé küldték a 13. tábori-üteget és a Lancashire-ezredet. Közben az ir gyalogság rohammal bevette a boerok dombon levő állását, s öt ágyut beszögezett. *Simon* tábornok megsebesült, a parancsnokságot *Jave* tábornok vette át.

A háboru az angol parlamentben.

London, október 20.

Az alsóház tegnapi ülésén John *Morley* szemére veti a kormánynak, hogy a szuzerénitás örve alatt olyan kötelességeket akart ráerőszakolni Transvaalra, aminőket soha nem róna valamely önkor ányzattal fölruházott gyarmatra.

Chamberlain félbeszakitja a szólót azzal a megjegyzéssel, hogy ha valamely önkormányzati gyarmat ugy bánnék az alattvalókkal, mint a boerok a brit alattvalókkal, bizonyára közbelépne.

Morley azt válaszolja erre, hogy Kanadával szemben Chamberlain soha sem lépne föl igy. De mintegy Anglia most már benne van ebben a *szerencsétlen háboruban* reméli, hogy a háborut nemsokára befejezik. Nem azért kifogásolja a kormány politikáját, mert a kormány politikája, hanem azért, mert *Angliát, ha még oly fényes győzelmet arat is, hallatlan bonyodalmakba fogja keverni.* (Helyeslés az ellenzéken.) Augusztusban azt mondta Chamberlain, hogy Krüger, mint a sajtolt citrom, csöppenkint adja meg a reformokat, de olyan föltételekhez köti, amelyekről tudja, hogy elfogadhatatlanok. Ma meg kijelentette Chamberlain, hogy augusztus 28-iki táviratát a Krüger részéről tett javaslatok elfogadásának tekintette. Ha Chamberlain azt a meggyőződést szerezte, hogy a boerok nem értették meg táviratát, miért nem magyarazta meg nekik s miért nem akadályozta meg ezt az *istentelen háborut*. Stanhope inditványa jogosult. Ő mellette fog szavazni, mert tudja, hogy *néhány hét multva fölülkerekedik az angol nép józan gondolkodása, igazságszeretete és a szükségtelen háboru ellen való gyülölete.* Roseberry még fokozta a szabadelvüpárt bajos helyzetét, (Roseberry nevének emlitését a kormánypárt helyeslessel, a szabadelvüpárt pisszegéssel fogadta.) A szóló azzal végzi beszédét, hogy *a háborut bosszuból inditották meg*, tehát Stanhope inditványát el kell fogadni.

A következő szónok, *Courtney* szintén a kormány politikája *ellen* beszélt.

Balfour Morleynek az ellen a szemrehányása ellen fordul, hogy a háborut bosszuból inditották meg. A háboru oka nem valamely táviratnak egy mondata volt, hanem a transvaali közvélemény vezetőjének az az elhatározása, hogy mindenáron kerüli a helyzetnek olyan megoldását, amely a jelenlegi kormányrendszer megváltoztatásával járna. A háboru oka Transvaalnak az a megfontolt szándéka volt, hogy a választójog megadását mindenáron mellőzi s addig tétovázik, amig ez az eljárás el nem veszti hatását, azután háborura bizza a döntést. A szóló lelkére köti a Ház tagjainak, hogy a szavazásnál jól fontolják meg, hogy nem a kormány politikájának elitéléséről szavaznak, hanem *Anglia jóhiszeműségéről*, arról a kérdésről, hogy a kormány megfontolt szándékkal idézte-e elő a háborut.

Erre Stanhope inditványát, hogy a Ház rosszalja a kormánynak azt a politikáját, amely a délafrikai háborut előidézte, 362 szavazattal 135 ellenében *elvetették* s a főliratot elfogadták.

London, október 20.

Chamberlain tegnap három óra hosszáig beszélt, de a végén nagyon kimerült. *Beszéde nem tudta meggyőzni az ellenzéket.* Annál nagyobb hatással szólott Edward *Clarke*.

Fowler, *Gray* és még vagy tizenkét liberális képviselő a kormány mellett szavazott.

London, október 20.

Balfour kijelenti, hogy a portugál kormánnyal *még nem jött* létre egyezség a *Delagoa-öböl* megvásárlása tárgyában. *Balfour* olyan feliratot javasol, amelyben a királynőnek köszönetet mondanak a milicia behivására vonatkozó üzeneteért. *Dillon* olyan módositványt ajánl, amely a milicia behivását szükségtelennek mondja. A Balfour javasolta feliratot elfogadták és Dillon módositványát 299 szavazattal 63 ellenében elvetették.

A humánus Oroszország.

Pétervár, október 20.

A lapok azt kivánják, hogy a Vörös Kereszt egészségügyi oszlopokat küldjön Transvaalba. A *Petersburger Zeitung* azt jelenti, hogy orosz egészségügyi csapatok kiküldése már ma várható. A *Rossija* azt irja, hogy pénzt küldtek be hozzá orosz önkéntes csapatok alakitására. A szerkesztőség ebben az ügyben érintkezésbe lépett Transvaal brüsszeli követével. Az egész orosz sajtó lelkesen védelmére kel Transvaalnak. A *Moszkovszkija Vjedomoszti* ezt irja: A jelen pillanat rendkivüli módon megkönnyiti a megegyezést Németország és Franciaország között. Ugy Berlinben, mint Párisban meg lehetnek győződve arról, hogy minden olyan rendszabály, amely alkalmas a béke megszilárditására, valamint arra, hogy határt szabjon az angolok további annexióinak, Oroszországban helyeslésre és támogatásra fog találni.

London, október 20.

Az alsóház 200 szavazattal 35 ellenében megszavazta a hadügyi póthiteljavaslatban követelt 35.000 embert.

•

Brüsszel, október 20.

Dr. *Leyds* transvaali követ kijelenti, hogy soha sem volt szándékában *Berlinbe* utazni s ott *Bülow* államtitkárral tárgyalni. Jelenleg különben is hiábavaló való volna mindennemü diplomáciai tárgyalás. A követ azonban nem tagadja annak lehetőségét, hogy később, a háboru tartama alatt, *Krüger* elnök egyenesen *Vilmos* császár közbenjárását fogja kérni.

Az osztrák zavarok.

Budapest, október 20.

A *Clary*-kormány most már körülbelül tisztában lehet azzal, hogy mily többségre számithat. A mai első alelnök-választásnál az ellenzék 165 szavazatot adott le, a kormánypárt 197-et. *Clary* grófnak tehát harmine szótöbbséggel biró pártja van ma. De mennyi lesz holnap? A monárkia szláv tartományaiban kitört zavarok feltétlenül hatni fognak a pártokra s a Clary-kormány első lényegesebb törvényjavaslatánál könnyen cserben hagyhatja az a harmine szál képviselő. Egy véletlen megdöntheti az uj kormányt, amelynek ereje csak ekkora.

Bécs, október 20.

A képviselőház mai ülése szokatlanul későn nyilt meg. Az alelnöki választások körül folytatott tárgyalások annyi időt vettek igénybe, hogy a 11 órára kitüzött ülést csak 1/41 órakor nyitották meg.

A mai ülésre majd az összes képviselők megjelentek. A karzat is zsufolásig megtelt. A miniszteri székek mind el voltak foglalva.

Az ülés elején *Fuchs* elnök bejelenti *Hoffer* és társai Schönerer-párti képviselőknek interpellációját a kiazlatzi események tárgyában, midőn a csendőrség a nép közé lőtt.

Dr. *Lecher* és társainak interpellációja szintén felolvasásra került. Ezek interpellációja a brünni csehnyelvü müegyetemre vonatkozik, amelyet a németekre nézve sérelmes intézménynek mondanak. Következik *Bielohlavek* és társainak interpellációja, amely azt hozza fel, hogy a képviselőház multkori első ülésében 10 zsidó és 21 lengyel interpellációt intézett az igazságügyminiszterhez, amelyben a kormány fölszólittatik, hogy a polnai zsidó rituális gyilkosság érdekében állást foglaljon. *Bielohlavek* kérdi az elnököt, vajjon hajlandó-e az igazságügyminisztert fölkérni, hogy a miniszter az interpellációra mielőbb válaszolion?

Bielohlavek Straucher képviselőhöz fordult e szavakkal:

— *Ön egy infámis megátalkodott hazug!*

Schönerer képviselő panaszkodik, hogy az elnökválasztásra vonatkozó nyilatkozatát nem vették föl a mult ülés jegyzőkönyvébe.

Elnök pár szóval megmagyarázva, hogy Schönerernek nem volt joga a szólásra, *elrendeli az első alelnök választását.* A választás megkezdődik és két óráig tart. Két órakor az elnök kihirdeti a névszerinti szavazás eredményét, amely szerint *Pientak* udvari tanácsost választották meg 197 szavazattal, 165 szavazat *Prade* képviselőre esett, aki ilyenformán kisebbségben maradt. Az elnök az eredményt a baloldal óriási lármája között hirdette ki.

A zaj közepette felszólitja *Fuchs* elnök az ujonnan választott első alelnököt, hogy foglalja el helyét. *Pientak* a jobboldal tüntető tapsaitól kisérve az emelvényre lép és beszélni kezd, de beszédéből *a baloldal lármás tüntetései folytán az ujságirók karzatán már egy szót sem értettek.* A gyorsirók is csak ugy tudták lejegyezni szavait, hogy közvetlen körülötte irtak.

Mialatt *Pientak* beszélt, a baloldalról ily kiáltások hangzottak el:

— Gratulálunk nektek, ezt jól csináltátok! *Le a lengyelekkel! Le a zsidókkal és a zsidó bérencekkel!*

Wolf képviselő a lengyelekhez fordul és igy szól egyik-másikhoz közülök:

— Mennyit keresett ön a galiciai takarékpénztárnál? Milyen állása volt az intézetnél?

Fuchs elnök e lárma közepette elrendeli *a második alelnöki állásra* a névszerinti szavazást.

A másodelnöki állásra beadtak 172 szavazatot. A szavazatok közül 169 szavazat *Lupulra*, a volt másodelnökre esett. Három szavazó-cédula üres volt. *Lupul* rövid beszédben megköszönte a választást. Azután megválasztották ujból a régi jegyzőket.

Schlesinger azt inditványozza, szólitsák föl a kormányt, hogy készitsen kimutatást arról, mennyi ingatlanuk volt a kereszténveknek és a zsidóknak ötven évvel ezelőtt és mennyi van most.

Pacak és társai azt kérdezik a kormánytól, szándékozik-e a két országos nyelvnek a csehországi autonóm hatóságoknál való használatáról és a vegyes nemzetiségü tartományok közoktatásügyének törvényes szabályozásáról szóló törvényeket az uralkodó elé terjeszteni szentesités végett. Az interpellálók arra hivatkoznak, hogy mind a két törvényjavaslat a többi nemzetiség jogait a legszorgosabban kiméli.

A Ház azután áttért az inségjavaslatok tárgyalására és *Jaworski* inditványára a javaslatokat sürgősseknek minősitették és az inségügyi bizottsághoz utasitották.

Wittek vasuti miniszter az ülés berekesztése előtt válaszolt egy az alkalmazottak fizetésére vonatkozólag beadott interpellációra, mely válasz után sorra került még a beérkezett különféle irományok felolvasása.

Fuchs dr. 1/44 órakor az ülést berekesztette. A legközelebbi ülés kedden lesz.

(Zavargások.)

Prága, október 20.

Launban tegnap este *ismétlődött a tüntetés*. A járási főnököt és a csendőröket, akik közbeléptek, *kővel dobáltak meg*. A járási főnököt egy kő a nyakán találta. *Hat csendőrt megsebesitettek*. A zsidók házain bevertek néhány ablakot. Kuttenbergben tegnap ismétlődött az antisemita tüntetés.

Prága, október 20.

A tegnapelőtti tüntetés alkalmával letartóztatott emberek közül négyet hatóság ellen való erőszak és csődület okozása miatt a büntetőbiróságnak, egyet pedig a rendőrség megsértése miatt a járásbiróságnak adtak át. Hat tüntetőt a rendőrségen három—nyolc napi elzárásra itéltek.

HIREK.

Budapest, október 20.

— **BUDAPESTI NAPLÓ. Október 15-én uj előfizetés nyilt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.**

— **Személyi hirek.** *Károly* román herceg állapotában lényeges javulást konstatálnak, az orvosok biznak benne, hogy a herceg nemsokára fölépül. — Gróf *Goluchowski* külügyminiszter, mint Lembergből táviratozzák, ma délután Janowba érkezett és éjjel Skalaba utazik. — Gróf *Welsersheimb*, a külügyminisztérium első osztályfőnöke Hágából visszaérkezett Bécsbe. — Gróf *Clary*, osztrák miniszterelnök holnap Budapestre érkezik.

— **A király elutazása.** A király — mint hirlik — most félbeszakitja budapesti tartózkodását és e hó 31-én Bécsbe megy, hogy a halottak napját Erzsébet királyné sirjánál töltse. A budai várban, bár az épitkezés a várkápolnában is javában folyik, mindazáltal nyitva lesz a kápolna alatt levő sirbolt, ahol az idén szép emléket emeltek az ott nyugvó László hercegnek. A sirbolt halottak napja alkalmából három napig lesz nyitva a nagyközönség számára.

Mint *Gödöllőről* táviratozzák, ma *Mártonbereken* udvari vadászat volt, melyen *ő felségén* kivül résztvettek: *Ferdinánd* toskanai nagyherceg, *Lipot* bajor herceg, *Lichtenstein* herceg első főudvarmester, *Paar* gróf lovassági tábornok, főhadsegéd, *Hoehnel* lovag és *Pitlik* szárnysegédek, *Lilien* báró, *Ludvigh* Gyula, az államvasutak elnök-igazgatója, *Wolfner* Tivadar országgyülési képviselő és *Garan* Dániel ügyvéd. Teritékre került: 2 őzbak, 240 nyul, 219 fácán, 38 fogoly és 48 különféle vad.

— **József Ágost főherceg Budapesten.** *József Ágost* főherceg, József főherceg fia ma Nagy-Tapolcsányból Budapestre érkezett. Megérkezése után nemsokára megtekintette Klotild főhercegnőnek a belvárosban most épülő uj palotáit.

— **Honvédünnep Szász-Sebesen.** A szászsebesi nemzeti szövetség, egyesülve a magyar kaszinóval, november elsején este 6 órakor nagyszabásu hazafias ünnepet rendez a katolikus temetőben a Szász-Sebesen 1849. február 5-ikén orozva legyilkolt honvédek emlékére. Az ünnepély fáklyás zenével való kivonulásból, ünnepi beszédből, alkalmi szavalatból s a honvédek sirjának megkoszoruzásából fog állani. Az ünnepi beszédet *Durugy* Ferenc adóhivatali ellenőr, az alkalmi szavalatot *Makkai* János állami tanitó tartja. *Somkereki* Gusztáv főerdész a kaszinó nevében. *Kendeffy* Lajos a nemzeti szövetség és *Debreczeni* Elek a magyar iparosok nevében helyeztek koszorukat a sirra. Az ünnepély iránt nagyban érdeklődik a magyarság.

— **Uj magyarok.** Ma délelőtt öt idegen tette le a honpolgári esküt *Halmos* János polgármester előtt. *Goldberg* Hermann gyárigazgató, *Czifka* József kereskedő, *Erhardt* János zenetanitó, *Tauber* Armin szabó és *Szeide* Lajos postaszolga.

Mikor az ünnepi aktusnak vége volt, a legtekintélyesebb ur, Goldberg Hermann azt mondta a másik négynek:

— Miután magyarokká lettünk, akármicsoda sorsban is vagyunk máskülönben, igyunk együtt egy pohár bort a hazánk javára. Azután meg dolgozzunk majd a hazánk javára.

Igy volna szép a dolog. Azonban csak az eskü igaz benne, az áldomás nem.

— **Egy humánus altábornagy.** *Temesvárról* táviratozzák, hogy *Schwitzer* altábornagy hadtestparancsnok rendeletet adott ki, hogy az ujoncok betanitásánál legyenek tekintettel nyelvismeretőkre, szigoruan meghagyta továbbá, hogy humánus altiszteket alkalmazzanak s mindenki óvakodjék az ujoncok bántalmazásától és sértegetésétől.

— **Uj pénzügyigazgató.** A király *Fekete* Benő pénzügyi tanácsost és kolozsvári pénzügyigazgatóhelyettest, a királyi tanácsosi cim díjmentes adományozása mellett brassói pénzügyigazgatóvá nevezte ki.

— **A zágrábi orvos-egyesület jubileuma.** *Zágrábból* táviratozzák: Az itteni orvos-egyesület ma ünnepelte fönnállásának 25-ik évfordulóját. Az ünnep misével kezdődött, amely után az országgyülés termében diszülés volt, amelyen megjelentek *Krajcsovics* osztályfőnök a bán képviseletében, *Pavics* közoktatásügyi osztályfőnök, *Mosinsky* polgármester, *Torbar*, az akadémia elnöke és *Silovics* prorektor. Miután *Rakovac* elnök a vendégeket üdvözölte, dr. *Antolkovics* ünnepi beszédet mondott, és azután *Krajcsovics* osztályfőnök a bán és a kormány nevében, a többi vendég pedig a város, az akadémia és az egyetem nevében üdvözölte az egyesületet. Dr. *Rakovác* köszönetet mondott az egyesület nevében, mire az egyesület kilenc tiszteletbeli elnökét választott. A gyülésen 174 horvátországi, szlavoniai, boszniai és krajnai orvos volt jelen. Ma délután és holnap tudományos ülések lesznek.

— **Adakozás.** A lakásából kitett *Kuchel* Dávidné részére ma *Bleier testvérek* Makóról 2 forintot küldtek hozzánk. A mult héten szerencsétlenül járt *Morócz* Gábor részére pedig *Better* Ede gyüjtése gyanánt 5 forint 5 krt és egy nyolcad osztálysorsjátékot kaptunk. A kiadóhivatal gondoskodik róla, hogy ezek az összegek rendeltetésük helyére jussanak.

— **Házasság.** *Kolb* Sámnel szatmári szappangyáros eljegyezte *Engel* Adél kisasszonyt Poljankáról.

— **A szegény iskolás gyermekek ebédje.** Nehéz a szegény gyermek sorsa télen. Messze van az iskola, a lakás tudniillik legtöbbször a gyárhoz vagy a műhelyhez van közel és nem az iskolához, az a fontosabb. Aztán meg hó van, szentimentális szomoru hangulat nekünk, akik a bundánkból nézzük, hogy hogyan bukdácsol az iskola felé a hosszu sor gyerek, a topánkák sincsenek egészen rendben, a kabátok se s hiába minden jótékony asztaltársaságoskodás, még mindig több a rongyos gyerek, mint aki fel van öltözve. És ezzel a nagyon hiányos adjusztirunggal négyszer kell megjárniok az utat a szegény gyermekeknek. Délben is haza kell menniök valami nagyon problematikus értékü ebéd kedvéért, tudniillik nagyon sok gyereknek se az apja, se az anyja nincs otthon délben. Az ebéd tehát egy darab kenyér, amit maga szel le. De otthon kell megennie, mert az iskolában nincs helye. Ott takaritanak, szellőztetnek délutánra — s utban van a gyerek. — Ezeknek a nagy utaknak sok részük van abban, hogy különösen a szegény néposztály gyermekeinek egy részét elviszi a kanyaró meg a difteritisz. — Szerencsére azonban gondol velük a tanácsos ur, aki a fővárosnál a népoktatás dolgait intézi. Javaslatot adott be a tanácshoz, a miben ebédelő szobákat sürget a szegény gyermekek számára, no meg ebédet is, ami már könnyebb feladat, mint a szobák kérdése, mert a népkonyhák szivesen ellátják meleg étellel a gyermekeket. A tanács el is fogadta a javaslatot s a Szent László-uti iskolával szemben már bérelt is helyiséget, amelyben a gyermekek megebédelhetnek s bevárhatják a délutáni órák kezdetét. Az ebédet a népkonyhából viszik át nekik. Ez csak a kezdet, illetőleg kisérletezés. — De hát minek kell ide kisérlet? Méltóztassanak minden kültelki iskola gyermekeinek egyszerre berendezni az ebédlőt. Böles dolog ez — a kisérletezés pedig talán nehány gyermekéletbe kerül.

— **Idill a bécsi egyetemen.** Innsbruckból nemrégiben egy *Hirn* nevezetü professzort helyeztek át a bécsi egyetemre. Ausztria történetét kellene tanitania a professzor urnak, azonban ugy látszik, hogy ez nem igen fog sikerülni neki. A megüresedett tanári szék betöltésére az egyetem tanácsának más jelöltje volt, a miniszter azonban ezt nem vette figyelembe s azért is Hirn urat nevezte ki. A tanács természetesen meghajlott a miniszter akarata előtt s szivesen fogadta Hirn urat, az ifjuság azonban nem tud ilyen diplomatikusan viselkedni — s Hirn ur ma hiába akart tanitani. Nem engedték szóhoz jutni. A professzor urat tudniillik kellemetlen hirek előzték meg. Tulságosan ultramontán érzelmei vannak, ami tekintettel arra, hogy papi köntöst hord, nem is nagy csoda. Az egyetem fiatalságának liberális része azonban elhatározta, hogy nem engedi szóhoz jutni — s a határozatát végre is hajtotta. Bécsben ne értenének ehhez? Ahol a parlament a lárma müvészetének akadémiája . . . Már jóval kilenc óra előtt megtöltötték a termet a növendékek. A ki nem volt kedvükre való, azt egyszerüen kidobták s megkezdődött az obstrukció. Hogy nem éppen készületlenül fogtak bele, azt az is bizonyitja, hogy apró és igen éles hangu csengetyükkel látták el magukat erre az alkalomra. A lárma egyszerüen iszonyatosan sikerült. Végre is a rektor próbálkozott meg azzal, hogy csendet csináljon. A diákok megéljenezték, meg is hallgatták, hogy mit mond, de — mély sajnálatukra nem teljesithették azt a kivánságát, hogy hallgassák meg az innsbrucki professzort. S mire a professzor belépett, csakugyan olyan hatalmasan lehurrogták s olyan tartós volt a tüntetés, hogy a tanár hangja meg se hallszott benne. Ez mindaddig igy tartott, mig ujra megjelent a rektor s a katedrára állva szóllani kezdett. Mig ő beszélt, csend volt, de amint Hirn ur is nekibátorodott a szónak, még hatalmasabb erővel tört ki a zaj. Végre is távozott s mire betette maga után az ajtót, szép kórusban fölhangzott a teremben a *Wacht am Rhein*. Azután egy kis értekezletet rögtönöztek a diákok s kimondták, hogy a Hirn ur eszére nem kivánciak s mindaddig ismétlik ezt a szives fogadtatást, amig meg nem érti, hogy számára a bécsi egyetemen nincs hely. S azok a kemény germán fiuk nem beszélnek a levegőbe, akárki meglássa.

Bécs, október 20.

Az egyetem rektora hirdetményt függesztetetett ki, amelyben megrója a Hirn tanár megnyitó előadásán előfordult tüntetéseket és reményét fejezi ki, hogy effélé jelenetek nem fognak ismétlődni. A hirdetmény felszólitja az egyetemi ifjuságot, hogy saját érdekében maga is tőle telhetőleg törekedjék a rend és nyugalom fönntartására. Az ilyen tüntetések ismétlődése sulyos következményeket fog maga után vonni a szerzőkre és részesekre nézve.

— **A kereskedelemügyi miniszter Fiumében.** *Fiuméből* táviratozzák: *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter október 26-ikán reggel érkezik Fiumébe. Meglátogatja az ipartelepeket, megnézi a kikötőket és raktárakat. A kormányzó 16-án este a miniszter tiszteletére ebédet ad.

— **Bellaágh Imre kitüntetése.** A pestmegyei főügyész kitüntetése széles körben keltett őszinte örömet, annál is inkább, mert a kitüntetés váratlanul jött s Pestmegye egyik legrégibb és legderekabb tisztviselőjét érte. *Bellaágh* Imre, mint gyermekifju vett részt a szabadságharcban és 1852 óta áll a közügyek szolgálatában. A budai helytartóságnál és főtörvényszéknél, majd Pest városánál müködött, mint jegyző. 1869-ben Pestmegye megválasztotta szolgabirónak s e minőségében nagy érdemeket szerzett Kispest alapitása és felvirágozása körül. 1872 óta Pestvármegye tiszti főügyésze. A vármegye tiszti kara ma délben tisztelgett Bellaághnál s Beniczky főispán üdvözölte őt királyi tanácsossá történt kitüntetése alkalmából. A tisztikar holnap, szombaton este bankettet rendez az érdemes férfiu tiszteletére.

— **Fürdő-részvénytársaság.** *Alsó-Tátrafüred* gyógyfürdő további fejlesztésének érdekében részvénytársaság van alakulóban. Az erre vonatkozó és lapunk mai számának hirdetési rovatában foglalt felhivásra különösen figyelmeztetjük olvasóinkat, mert meg vagyunk győződve arról, hogy az arra célzó mozgalom igen fontos momentum lesz Magas Tátrának vendégforgalmának fejlődésében. Az alapitók, igen helyesen, első sorban a birtokviszony mostani békóinak feloldását sorozzák feladataik közé, miáltal a Tátrafüredek viszonyaiban rendkivül előnyös változás állana elő; mert ez esetben lehetővé tétetnék, hogy nemcsak egyesek épithetnének maguknak magánvillákat saját konyhával a fürdő területén, hanem különféle üzletek (pék, mészáros, füszerkereskedő, tej- és gyümölcscsarnok stb.) is keletkezhetnének, melyekben a fürdőközönség szükségleteit kényelemmel és olcsón beszerezhetné. Tekintettel továbbá arra, hogy magánvállalkozók hoteleket emelhetnének kisebb és magasabb igényü közönség számára: a most fennálló monopolium minden irányban megszünnék. Ez az egészséges mozgalom nemcsak a fürdőlátogató közönségnek lesz előnyére, hanem haszonnal fog járni első sorban a részvényesekre is, annál is inkább, mert a célbavett ujitás a máskülönben a legmagasabb körök előtt kedvelt Alsó-Tátrafüredet a kor követelményeinek megfelelő és a für ököznség igényeit minden tekintetben kielégitő gyógyfürdővé emeli majd, miáltal annak részvényei mindenesetre jó kamatokat igérő befektetést fognak képezni. Közgazdasági érdekeink előmozditása céljából óhajtandó, hogy a vállalat minél hamarabb létesüljön. Mindenki, aki teheti, járuljon hozzá sikeréhez.

— **Ébresztő telefon.** New-Yorkban részvénytársaság alakult, amelynek célja a pénzkeresés mellett az, hogy a korán kelő emberiség pontosságáról gondoskodjék. E célból a társaság minden előfizetője lakására bevezetteti saját külön telefonját. Ezen a telefonon az előfizető este megüzeni a központnak, hogy holnap hány órakor akar fölkelni. A központban ezt fölirják, s a mondott időben az előfizető ágya fejénél elhelyezett telefon pokoli berregéssel zavarja ki az ágyából az előfizetőt. — Ime, igy alakulnak a vállalatok. Összeszedik azokat a foglalkozásokat, amelyekből minden nap néhány krajcárt keresnek a szegény emberek, s villamos uton központból — még olcsóbban csinálják meg a dolgot. Ugy, hogy most már bizvást várhatjuk a központból a villamos uton intézett ruhatisztitást, szőnyegporolást, cipősuviksolást, s több ily apró teendőket, amelyekből azelőtt szegény emberek éltek . . .

— **Luttenberger-alapitvány.** A nemrég elhunyt kiváló tanférfiu, *Luttenberger* Ágost emlékére ösztöndij-alapitványt létesitenek volt tanitványai és tisztelői. A gyüjtő bizottság, melyben a többek között benne vannak *Kochmeister* Frigyes báró, *Bachát* Dániel főesperes, *Busbach* Péter, *Péterfy* Sándor, *Münich* Aurél, *György* Elek, *Pósa* Lajos, *György* Aladár, *Böngérfi* János és mások, nemsokára kibocsátja az adakozásra való felhivásokat. Az adományok *Scholtz* Lajos pénztároshoz (IV. Deák-tér 4. sz.) küldendők.

— **Halálozás.** *Szabó* József volt félegyházi járásbiró, ügyvéd, takarékpénztári elnök, törvényhatósági tag október 17-én hosszu szenvedés után Félegyházán elhunyt. Temetése nagy részvét mellett e hó 18-án ment végbe.

Weber Györgyné, a szegedi kisdedóvó nőegylet és a nőiparegyesület elnöknője tegnap éjjel 28 éves korában meghalt.

Magy. kir. szab. Osztálysorsjáték
1-sö huzása november 16 és 17-én
Ered. egész sorsj. ára frt 6.—
fél „ „ „ 3.—
negyed „ „ „ 1.50
nyolcad „ „ „ —.75
Megrendelendők
WOHL főelárusitónál
BUDAPESTEN, Diana-fürdő.

— **A kávékoszorucskák veszedelme.** *Rio de Janeiro*ból végzetes hirek érkeznek. Ugy fordul, holnapra gyászba borulnak a már-már mindent feledő özvegyek és mindazok, akik a délutáni órákat horgolással egybekötött kávékoszorucskákon szokták tölteni. Arról van szó, hölgyeim, hogy Santosban kiütött valami kávépestis, amiről ugyan nem lehet tudni biztosan, hogy miféle betegség, de annyit még is sejt az ember, hogy a kávébabon rágódó titkos féreg rejtőzik ez elnevezés mögött. A pestis, amely, amint rio de janeiroi hirek mondják, elpusztitja a legszebb kávéültetvényeket, végső hatásaiban a budapesti és vidéki pletykáknak alapos megfogyatkozását is kilátásba helyezi, mert hogy a kávébab olyan méreg drága lesz a pestis következtében, hogy csak milliomosok felesége és özvegyei pletykázhatnak ezentul.

Önök nyilván találtak már kibuvót a veszedelemből? Hogy hát akkor ezentul tea mellett folyik a traccs? Csakugyan igazuk van. Önöknek semmi sem árt, még ez a veszedelmes betegség sem.

— **Shakespeare-arcképek.** A nagy Williamnak egész csomóra való arcképe maradt, amelyeknek azonban van egy nagy hibájuk: egyik sem hasonlit a másikhoz. A legautentikusabb szobor az, amely a *Stradford*-on-avoni templom egyik fülkéjében látható. Ezt a szobrot Johnson Gerard mintázta, még pedig a költő halotti maszkja után, amelyet viszont John Hall dr.. Shakespeare veje készitett. A szobor tulságosan sokszinü. Pirosbarna haj, diószinü szemek, vöröses szakál, skarlátpiros házikabát, fekete mellény, hófehér nyakkendő! A költő, egy darab papirt és irótollat tart a kezében s amint mondják, az ihlet percét várja. Az arc gömbölyü, a szemek és orr aránylag kicsinyek, az ajkak pedig oly duzzadtak, mint valami kéjencé. Az arckifejezés után itélve, Shakespeare inkább hülye volt, mint az az isteni nagy költő. Nem is hihető, mondja Mauro, hogy azt az embert ábrázolja az a szobor, aki Lear királyt és egyéb mesterműveket alkotott. A stratfordi szinház Shakespeare szobrát Ben Jonson szobrával egyidejüleg találták meg, még pedig a Duke-szinház romjai alatt. Tudták, hogy ezt a szinházat 1662-ben Sir William Davenaut Shakespeare és Ben Jonson szobraival diszitette fel. Shakespearenek ezen a szobron hosszukás arca s nagy sasorra van. A templombeli szoborhoz mindössze abban hasonlit, hogy itt is olyan duzzadtak az ajkak. Shakespeare müveit legelőször 1623-ban, tehát hét évvel a költő halála után adták ki. A cimlapon Droeshout Márton, holland festő Shakespeare portraitje volt látható, melyről a költő minden ismerője elismeréssel nyilatkozott. Ezen a képen a fej még hosszabb, mint a szobrokon, de az ajkak itt is duzzadtak. A száj igen kicsiny. A negyedik hiteles Shakespeare kép az, amely a nemzeti képcsarnokban látható. Ezt a képet Burbage Rikárd természet után festette s egy John Taylor nevü szinésznek adta ajándékba, akitől végre a chandosi herceghez került. Ezen a képen is hosszukás arca és duzzadt ajka van Shakespearenek, de az orr egyenes s a szemek tágra nyitottak.

— **A szegény ember jussa.** Ahogy a szegény betegeknek ingyen rendel orvosságot az orvos, ugy a szegény pörösködőnek ingyen ad jogi segitséget az ügyvéd — nálunk. Nem minden ügyvéd, hanem az ügyvédek körében alakult Jogvédő Egyesület. Ebben a tekintetben hála istennek vezetünk s csak mi utánunk jutott eszébe például Párisnak is az, ha a szegény ember éppen ugy rá van szorulva az ingyen receptre, meg az ingyen orvosságra, ha beteg, mint az ingyen jogi tanácsra, hogy a jogait keresi, vagy az igazát akarja megvédeni. Egy Jacobson nevü ügyvéd ugyanis azt az inditványt terjesztette Páris városa elé, hogy minden kerületben állitsanak föl egy ügyvédi irodát — szegények számára. Jacobson ezzel az intézménynyel a jogügynökök müködésének akarja utját vágni, mivelhogy az a mesterség tisztára a szegény ember kizsákmányolására van alapitva. Az inditványt máris nagy szimpátiával fogadták mindazok, akiknek a kezén megfordult.

— **Öngyilkos főhadnagy.** *Ruzicska* Károly, a Karánsebesen állomásozó 43-ik gyalogezred főhadnagya, mint *temesvári* tudósitónk táviratozza, az éjjel *főbe lőtte* magát. Ruzicska Temesvárról került most őszszel Karánsebesre. Az eset nagy feltünést keltett.

— **Ovácio Varga Ottónak.** *Varga* Ottó volt tanitványai annak örömére, hogy egykori tanáruk ügyét a miniszter kedvezően intézte el, lakomát rendeznek Varga tiszteletére. A lakoma rendezői ezenkivül elhatározták, hogy *Varga* Ottó nevére nagyobb ötékony alapitványt tesznek.

— **Nyugalomba vonuló pedagogus.** *Gyertyánffy* István királyi tanácsos, pedagogiumi igazgató negyvenegy évi szolgálat után nyugalomba vonult. Dr. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter meleg hangu leiratot intézett az érdemes tanférfiuhoz, hangsulyozván Gyertyánffy igazgatónak különösen a tanitóképzés érdekében kifejtett áldásos munkásságát.

— **Bleikli a sirkövön.** Egy rio-de-janeiroi özvegyét illeti az elismerés ezért az ujitásért. A bánatos özvegy egy kerékpár-kirándulás alkalmával ismerkedett meg férjével s mikor a férfi rövid, de boldog házasság után meghalt, a hálás özvegy méltó jelvénnyel akarta férje sirkövét feldiszitoni. A szobrász, akit megbizott a sirkő elkészitésével, éppen azt a jelenetet véste a márványba, amikor a fiatal leány megismerkedik vőlegényével. Mindkét fél biciklije egy szomoru füz törzséhez van támasztva. A sirkövet több kerékpár-egylet küldöttségének jelenlétében leplezték le.

— **A halálbüntetés.** Száraz tudósok nagy szivvel mentek harcba szóval és tollal a halálbüntetés ellen. Akik különben a tételes jog sorompóit a világért se hágnák át, az emberi érzés nevében követelték, hogy töröljék ki az irott jogból a büntetés legkegyetlenebb nemét, a halált. Ehhez csupán az istennek van joga, — mondták a hivők; a természet joga, — mondták a hitetlenek. A törvénykönyv azonban többékevésbé konzervativ irás. Nem törölték el nálunk sem a halálbüntetést. A Kuria azonban csak nagyritkán él vele, öt év óta egyetlenegy halálbüntetést sem mondott ki a Kuria. Belgiumban és Norvégiában szintén fön van tartva jogilag a halálbüntetés, de alkalmazásban ott sincs már régóta. A *Jogtudományi Közlöny* most összeállitotta husz évre visszamenőleg Magyarország halálbüntetési statisztikáját. Ez a statisztika szép bizonyiték a magyar jogszolgáltatás mellett. A halálra itéltek összes száma husz év alatt 89, kivégeztek közülök 35-öt. végrehajtás előtt meghalt 3, kegyelmet nyert 51; a halálra itélteknek tehát csaknem kétharmada kegyelmet nyert. 1896-óta pedig nem itéltek senkit sem halálra nálunk. Belgiumban 1863 óta nem történt kivégzés.

— **Nyilatkozat.** Felkértek bennünket a következő sorok közlésére:

A *Hazánk* cimü napilap folyó évi október hó 18-án. 250-ik számában „A sárosi árvaszék botránya" cim alatt a miniszterelnök urhoz intézett nyilt levelet tesz közzé s ehhez kommentárt ir vezércikkben.

A sárosvármegyei árvaszéknek folyó évi október hó 19-én kelt s ugyanaznapon a *Hazánk* szerkesztőségéhez beküldött nyilatkozata közli a való tényállást s megvilágitja az egész ügyet.

Bár a sárosvármegyei árvaszéknek eljárása nem szorul védelemre, mert annak kiváló müködésére büszke az egész vármegye, ez uton is kötelességének tartom kijelenteni, hogy az egész vád koholmány és rágalom, mit a világos tényálláson kivül a legjobban bizonyit az a körülmény, hogy a nagyméltóságu m. kir. belügyminisztérium a kérdéses nyilt levélben emlitett 88803. számu beadvány alapján ezen, már előbb belügyminiszteri döntéssel véglegesen befejezett ügyet tárgyalás alá vette, s azt tárgyalás után tudomásul vette.

A vármegyei árvaszék máris megtette a megtorló lépéseket, magam pedig a személyemet s hivatali állásomat sértő hözlemények miatt ugy a nyilt levél szerzője, mint a cikk irója s kiadója ellen, a holnapi napon teszem folyamatba a sajtóügyi eljárást. Kelt Budapesten, 1899. évi október 20-án. Kiváló tisztelettel

Szinnyei Merse István,
Sárosvármegye főispánja.

— **A fokisziak utódai.** Marseille város 2500 éves jubileumi ünnepségei a legcsodálatosabb fényben és pompában folynak. Ámbár a város keletkezésének történetéből nem maradtak biztos adatok, a marseillei képzelő tehetség pontosan megállapitotta az alapitás hónapját, sőt napját is. A képzelőtehetség számitásai szerint a várost Krisztus születését megelőző hatszázegyedik esztendőben alapitották. Hogy miért éppen ekkor? Hát csak azért. Ki vonhatná kétségbe a marseilleiek állitását, miután tudvalevőleg nincs a dolognak szemtanuja, okmány vagy emlék pedig nem tanuskodik sem az állitás mellett, sem az állitás ellen. Sőt tovább is mentek az ünneplők. Mivelhogy fokisziak alapitották meg városukat, hát az ünnepélyre fokusiakat is meghivtak, amit azért érdekes tudni, mert a mostani fokisziaknak annyi közük van a régiekhez, mint Marseillenek a történeti igazságokhoz. De a fokisziak, akikben ugy látszik van vállalkozó szellem, szivesen mentek Marseillebe s szivesen álltak be a történeti menetbe. Csak azt nem tudjuk, hogy nem akadt-e olyan marseillei, aki az egyik fokisziban az ősapját fedezte fel s a vér jogán össze-vissza nem csókolta. Amin ugyan nem is lehetne valami nagyon csodálkozni, ha az ember tekintetbe veszi, hogy Marseille is Dél-Franciaországban van s hogy Tarasconi Tartarin is odavalósi volt.

— **Szegény gyermekek felruházása.** A csütörtöki társaság az idén is ellát egy csomó tisztviselőtelepi szegény iskolás gyermeket téli ruhával. Az ünnepélyes felruházás október 26-ikán esti 7 órakor lesz a tisztviselőtelepi Kaszinó nagytermében. Az ünnepélyi társasvacsora követi.

— **Uj doktorok.** Mivel Németországban nem volt eddig szemüveges fiatal ur, aki a vizitkártyájára azt irta, hogy doktor s mivel kevés volt a szórakozott alak, aki a diplomája jogán az unokája kis ujjával tömte meg a pipáját, a német császár a teknikusok számára is gondoskodott vizitkártya-függelékről és szórakozottsági jogcimről, mikor elrendelte, amint alább következik:

> Ama tudományos munkásságra való tekintettel, melyet az utóbbi évtizedekben a müegyetemek a gyakorlati feladatok megoldásában kifejtettek, elrendelem, hogy: 1. Az oklevél szigorlat alapján a jövőben okleveles mérnöki cimet kapjanak a vizsgázók; 2. A második-szigorlat után a mérnöktudori oklevelet állitsák ki a szigorlatot sikerrel kiállott egyetemi tanulóknak.

— **Tanyai iskolák államositása.** *Szegedről* táviratozza tudósitónk: *Szeged* varos közgyülése ma délután egyhangulag elhatározta, hogy a város negyvenegy tanyai iskoláját az állam kezelésébe bocsátja. A közgyülés elfogadta az államositásra vonatkozó szerződési feltételeket is, amely szerint a város az államnak 26.000 frt évi átalányt fizet és ennek ellenében az állam tartozik az iskolák összes költségeit fedezni és az iskolákat fejleszteni.

— **Anarkisták anarkisták ellen.** *Párisi* levelezőnk irja: A francia anarkista tábor két részre szakadt. Az egyik rész megmaradt Sebastien *Faure*nak, a *Journal du Peuple* szerkesztőjének zászlaja alatt, a másik rész *Janvion*-nal élén kivált a főtáborból, izgatott hangu manifestumot adott ki, amelyben megtagadja előbbi barátait és amelyben Sebastien *Faure*t és hiveit a *kormány anarkistáinak* nevezte el. A disszidens anarkisták fő vádpontja az, hogy *Faure* hivei megfeledkeztek az anarkia alapelvéről, amennyiben a köztársaság elnökét és a minisztériumot támogatják, sőt mellettük tüntetnek is. Sebastien *Faure* — egy intervjuban — a következőképpen felelt a disszidenseknek:

— Igenis mi védelmezzük a köztársaságot, a megszerzett szabadságokat, még pedig a következő okból: Egy ideálunk, az anarkia, amelyet mindenek fölé helyezünk . . . Mivel azonban most a történelem egy fordulópontjához értünk, ahol a mult erői küzdenek a jövő energiáival, nagyon természetes, hogy azok mellé sorakoztunk, akik előre akarnak haladni. Ha védelmezzük a köztársaságot, azt nem azért teszszük, mert a jelent szeretjük, hanem azért, mert a multat gyülöljük.

Sebastien *Faure* méltatlankodással utasitja vissza a *kormány anarkistái* elnevezést. Ezt az elnevezést *Faure*, aki elveiért már nem egy esztendőt töltött el a börtönben, nem is érdemli meg, *Faure* pártja a *praktikus anarkiának* a hive, *Janvion* pártja pedig a *dogmatikus anarkiát* követi. Franciaországnak tehát mostantól fogva két anarkista pártja van.

— **A szegénysorsu tüdőbetegek szanatóriuma.** A *budapesti szegénysorsu tüdőbetegek szanatóriuma* javára ujabban idősb gróf *Zichy* N. János 200 koronát adományozott. A szanatórium-egyesület igazgatótanácsa október 25-én, szerdán délután 4 órakor a Magyar Általános Biztositó Társulat palotájának (Vigadó-tér 1. sz.) tanácstermében ülést tart.

— **A gukkerek tolvaja.** A Magyar Szinházban régebb idő óta lopkodták az automata látcsöveket, de nem tudták tetten érni a tolvajokat. A szinházban egy idő óta több detektiv tartott felügyeleti szolgálatot s tegnapelőtt az előadáson megcsiptek egy *Wajech* Mayer nevü házalót, aki kifogástalan fekete ruhába volt öltözve s két gukkert emelt el az emlitett estén. A VII-ik kerületi kapitányságra kisérték, ahol tömérdek lopást ismert be.

— **Szédelgő ügynök.** A napokban *Nagy* Mihályné született *Pék* Katalin szülésznő jelentést tett a főkapitányságnál, hogy egy állitólag *Peczl* Antal nevü ügynök jelentékenyebb összeget csalt ki tőle. A szédelgő az alatt az ürügy alatt, hogy ő a *Haladás* leánykiházasitó- és temetkezési egyesület ügynöke, megigérte neki, hogy megszerzi neki az egylet szülésznői állását. Ezen a cimen aztán bélyegekre, okmányokra kisebb-nagyobb előlegeket csalt ki a szülésznőtől. A főkapitányság *Bérczi* Béla kerületi kapitányt bizta meg a nyomozás vezetésével. A nyomozás folyamán egyre több feljelentés érkezett az állitólagos ügynök ellen. *Összesen tiz szülésznő tett ellene feljelentést,* akiktől *Balog* József, *Paul* Péter, *Peczl* Antal és más nevek alatt csalt ki kisebb-nagyobb összegeket. A szélhámost tegnap este előállitották az V. kerületi kapitányságra, ahonnan az ügyeletes rendőrtisztviselő átkisértette a főkapitányságra. A központi ügyeletes előtt *Peczl* Antal kisoroszi születésü 50 éves ügynöknek igazolta magát, amire szabadon bocsátották. Ma délben azonban *Bérczi* Béla kapitány elrendelte előállitását és a detektivek még a délután folyamán letartóztatták.

— **Bányaszerencsétlenség.** Rómes szerencsétlenség történt e hó 19-ikén az osztrák-magyar államvasutak dognácskai kőszénbányájában. A vaskői *Márkus*-aknába egy rég elhagyott tárnából viz tört be és hat munkást, akik ott dolgoztak, eltemetett. A

viz behatolásának zajára *Ross* mérnök meghagyásából a többi munkások még idejekorán a felvonókhoz menekültek, csak maga a főmérnök sietett a vész helyére, de a szerencsétlenül járt hat munkással együtt, őt is *holtan* hozták föl. Áldozata lett hősies kötelességtudásának.

— **Szezon.** Az évad megnyiltával a megélénkült társadalmi élet derült délutánonkon a Belváros nyüzsgő áradatában gyönyörködik a divat remekein és előkészül szezónbeli bevásárlásaira. Valóságos szenzációt kelt többek közt *Fischer D. és Társai* a legfrissebb ujdonságokkal dusan felszerelt férfi- és női divatáru-üzlete, amelyet Fischer Dávid, aki a volt Herz Mór-féle üzletnek 18 éven át volt bevásárlója és eladója, Fenyves Dezső és Kálmán Károly urak, akik ugyanabban az üzletben évek során át voltak alkalmazva, kiváló izléssel, szakértelemmel és a hölgyvilág igényeinek tekintetbevételével nemrég berendeztek. Felhivjuk olvasóink figyelmét a cégnek lapunk mai számában közölt hirdetésére.

— **Mme Ludwig Berger** csász. és királyi udvari szállító cég (V., Harmincad-utca 3.) műhelyében külön osztályt tart *az angol ruhák készítéséhez*, John Buswine & Co. londoni udvari szállító modelljei szerint. E szakmával kizárólag férfiszabók és egy kitünő szabász foglalkoznak.

(x) **Valódi Jaeger tanár-féle** normál alsóruhákat (Benger gyártmánya), kötött és szövött gyapjuárukat ajánl *Heyek* Adolf, Szervita-tér, a Vadásznőhöz.

Junktim. Kataszter. Apponyi.

Budapest, október 20.

I.

Mikor az emberek a pénzügyi bizottságot hallják emlegetni, részint szent borzalom, részint ásitás lepi meg őket. Azok a roppant komoly urak, akik milliókat esznek villásreggelire és a tulkiadásokat, zárszámadásokat, előirányzatokat, póthiteleket, fő és alrovatokat csak ugy ropogtatják, mint mások a bonbont, azok a roppant komoly urak talán nem is tudnak nevetni. Igy gondolkoznak az emberek, ha elolvassák a könyomatosnak klasszikus szárazságu tudósitását, amelynek minden második sora ezzel végződik:

„. . . . a tétel megszavaztatik.“ Pedig a *megszavaztatik* és *előirányoztatik* közé gyakrabban csöppen egy-egy érdekes dolog, mint az emberek hiszik, sőt itt-ott még a humor is felcsillan egy percre az okos, komoly és unalmas beszédek közt.

Például tegnap. A *junktimról* volt szó. Kegyetlen szó, csunya szó és ez idő szerint nem jelent sem többet, sem kevesebbet, mint hogy elvégeztetett az osztrák és a magyar kormány közt a kvóta fölemelése annak fejében, hogy a fogyasztási adók fejében néhány millióval kevesebbet nyuz le rólunk az osztrák.

Ezt a kellemetlen szót, a junktimot erősen emlegette tegnap *Komjáthy* Béla a pénzügyi bizottságban. Tüzesen támadta a miniszterelnököt, hogy miért tagadja a junktimot, mikor van?

— De nincs junktim! — szól oda *Széll* Kálmán.

— Hogyne volna, hiszen *Bilinski* azt mondta, hogy van.

— Ismétlem, hogy nincs.

Komjáthy tovább faggatja mégis a kormányelnököt:

— Ha nincs junktim, hogyan mondhatta Bilinski mégis, hogy van?

A miniszterelnök elmosolyodik.

— Hogyan? Hát bizonyosan őt is ugy faggatták, mint most engem a képviselő ur, aztán nyilván *kinjában mondta azt a junktimot.*

A komoly bizottság egyhangulag és hangosan felkacagott.

És a többiekkel kacagott Komjáthy is.

II.

Széll Kálmán és *Komjáthy* közt történt a követ kező kedves évődés is.

Komjáthy Béla, hiven ellenzéki kötelességéhez, sötét szinekkel festette meg azt a rablógazdálkodást, amelyet a magyar földbirtokkal üz a pénzügyi kormányzat; elmondta, hogy a földbirtok elpusztul a rettenetes adóteher alatt, mely minden jövedelmét fölemészti.

A miniszterelnök erre is mosolyog egyet, azután megint egy kedves tréfával vág vissza:

— Emlékszem reá, mikor pénzügyminiszter voltam és megcsináltuk a földadót, micsoda jajveszékelés vonult végig az országon. Hogy milyen magas az adó. Milyen kegyetlenül magas a kataszteri becslés. Hogy a *valóságos jövedelem meg sem közeliti a kataszteri jövedelmet*, egyszóval, hogy elpusztul a földbirtokos osztály. Mikor azután elmentem elnöknek a jelzálogbankhoz, jöttek hozzám a pusztuló földbirtok urai, hogy ne tessék ám a kataszter szerint mérni a kölcsönt. Hiszen az a kataszter nem ér semmit. Hiszen a *kataszteri jövedelem fele sincs az igazi jövedelemnek.* Hát kérem szépen, beszéljenek az urak a földbirtok pusztulásáról, amennyit akarnak, de — másnak.

A bizottság megint hangosan kacagott. Az igazság kedvéért följegyezzük, hogy Komjáthy kacagott leghangosabban.

III.

Ez a klubban történt az este. Gróf *Apponyi* Albert nehányadmagával arról a hirlapi vitáról diskurál, amely most az ő feje fölött dul a Kisfaludy-Társaság elnökválasztása alkalmából.

— Azt mondja *Tóth* Béla, hogy nem vagyok iró, hogy nincsen stilusom. Ez bizony meglehet. Tóth Béla nagyon érti, neki nyilván igaza van.

Közben odajön *Beksics* Gusztáv. Róla aztán eszébe jut Apponyinak egy tizenötéves tréfája.

— Van vagy tizenöt esztendeje, hogy egyszer az a bolondos ötletem támadt, hogy *megirom a tulajdon nekrológomat.* És elgondoltam, mit irhatna rólam három hires publicista, például *Beksics* Gusztáv, *Veigelsberg* Leó és *Pulszky* Ferenc. Várjatok csak, talán eszembe jut . . .

Beksics Gusztáv: Gróf Apponyi Albert meghalt. Meghatva állunk ravatalánál. És fájdalmunk annál nagyobb, mert most kellett őt elveszitenünk, mikor talán már közel volt az az idő, hogy megtérjen az igazi szabadelvüség utjára . . .

Veigelsberg Leo: Graf Albert Apponyi ist von hinnen gegangen. Nicht immer waren wir in der Lage, dem Verblichenen auf den Irrgängen seines politischen Wandelns folgen zu können, denn nicht immer schritt er auf den wegsamen Pfaden der freiheitlichen Entwicklung. Nicht in Abrede wollen wir stellen, daß sein Hintritt uns herb berührt. Aber grösser wäre der Verlust der Nation, wäre Apponyi nicht hinweggerafft worden, noch ehe es ihm beschieden war, sich aus den Verlockungen der Reaction heraus zu ringen.

Pulszky Ferenc: Gróf Apponyi Albertet ma sirba helyeztük. Még a nyitott sirgödör sem tart bennünket vissza attól, hogy kimondjuk, hogy komoly államférfiui tehetsége nem volt és hogy egész pályáján a reakciót szolgálta . . . .

*

A társaság roppant sikerültnek mondta a paródiákat és Beksics ezenfelül őszintén örült, hogy nem volt alkalma a róla szóló részt *hitelesiteni.*

Apponyi ezután mosolyogva tette hozzá:

— Persze, persze tizenöt év előtt még volt egy kis stilusom . . . .

Schneider ezredes meghalt.

Budapest, október 20.

A Dreyfus-pör rennesi tárgyalása folyamán került *Schneider* párisi osztrák-magyar katonai attasé neve az ujságokba. Akkor szereplését különféle kommentárokkal kisérték künn is, idehaza is, ami tarthatatlanná tette helyzetét. *Schneider* buskomorrá lett, ugy, hogy szanatóriumba kellett vinni, ahol ma hajnali háromkor meghalt.

*

Schneider még csak negyvenhét éves volt; 1852-ben született a Majna melletti Frankfurtban. A gimnáziumot Boroszlóban végezte, 16 éves korában egy osztrák kadétiskolába lépett, honnan a Ferdinand-dragonyosokhoz került. 1877/78-ban a hadiiskolát végezte el és ezután a vezérkarba lépett. 1882-ben a hadügyminisztériumba került, miután időközben a soproni és zágrábi ezredeknél is szolgált. 1884—1890-ig bukaresti katonai attassé volt, a honnét Párisba ment. 1892-ben nősült: nőül vette *Burk* Elise-t. Házassága gyermektelen volt.

Az elhunyt ezredes Párisban a legnagyobb csöndben teljesitette hivatását, amig a Dreyfus-pör folyamán az ő nevét is fölkapta a fáma. *Mercier* volt hadügyminiszter ugyanis a rennesi tárgyaláson uj bizonyitékokat terjesztett elő, többek közt *Schneider*nek egy a közös kormányhoz irt jelentését, melyben *Schneider* ezt irja:

Sokszor feszegették, hogy az áruló nem *Dreyfus* volt, hanem másvalaki. Nem térnék most vissza erre az ügyre, ha a lefolyt évben nem tudtam volna meg egy harmadik személytől, hogy az olasz és a német katonai attasé ragaszkodik ennek az állitásnak igazságához.

Ebből az iratból *Mercier*, *Cavaignac* és *Roget* Dreyfust terhelő következtetéseket vontak le. Midőn *Schneider* erről értesült, ezt táviratozta a *Figaró*nak:

— Az 1897. november 30-áról keltezett levél, amelyet nekem tulajdonitanak és amely a *Figaro*ban augusztus 16-án megjelent, hamisitvány.

Néhány nappal később az Emsből Párisba érkezett ezredes a következő levelet küldte a *Figaro*nak:

— 1897. november 30-án merőben más volt a véleményem, mint ami abban az irásban foglaltatik. A nevezett dátumnak s aláirásomnak a nekem tulajdonitott irathoz való hozzáragasztása hamisitás. Ez a hamisitás akkor is fönnállana, ha a szöveg más keltezéssel tőlem eredne, amit innen a távolból nem itélhetek meg.

Később azután kitünt, hogy az irat egy jelentés fogalmazványa volt, melyet *Cernuski* lopott el *Schneider* iróasztaláról és szolgáltatott ki a francia kormánynak. *Schneider* habozó magatartása folytán lehetetlenné tette magát biza'mi állásában. Rögtön Bécsbe hivták és miután a királynak személyesen is előadta ügyét, visszaszólitották állásáról, majd pedig rendelkezési állapotba helyezték. *Schneidert*, aki különben is halálos betegség csiráját hozta magában, a szégyen végleg megtörte és rohamosan haladt a sir felé. Bécsből Genfbe ment enyhülést keresni, onnét ismét Párisba utazott, hogy feloszlassa háztartását és elbucsuzzék barátaitól. Itt azonban betegségéhez (Bright-kór) sulyos agybaj is járult, ugy hogy hordágyon vitték ki a vasuthoz és Bécsbe szállitották. A párisi lapok akkor azt a mesét költötték, hogy megpárbajozott *Roget*val és sulyosan megsebesült, pedig az egykor daliás katona akkor már élő halott volt.

*

Schneider tartózkodó álláspontot foglalt el eleinte a Dreyfus-ügyben. Csak a Zola- és az Esterházy-pör tárgyalása után kezdett benne megerősödni az a hit, hogy Dreyfus ártatlan. Bizalmas barátja volt *Schwarzkoppen*nek és *Panizzardi*nak, akik igyekeztek őt fölvilágositani a francia katonai igazságszolgáltatás borzasztó tévedéséről. 1897. óta már nem volt előtte kétséges, hogy Dreyfus Esterházy kémszolgálataiért lakolt. Ilyen szellemben irta meg hivatalos jelentéseit is. Annál inkább meglepődött 1898. őszén, amikor a vezérkarhoz közel álló több lapban, igy a *Jour*ban, az *Eclair*ben és *Libre-Parole*ban azt olvasta, hogy a a titkos iratcsomóban van az osztrák-magyar katonai attasénak is egy levele, amelyben *világosan állást foglal Dreyfus bünössége mellett* és olasz s német kollegájáról kicsinyléssel nyilatkozik. Ebben a levélben többek között állitólag ez is volt:

> Schwarzkoppen olyan hiszékeny, hogy azt gondolja, hogy Dreyfus megkaparitotta neki a francia hadsereg minden titkát. Egy félig intelligens tiszt is tudja, hogy ilyen titkokat nem Dreyfus által, hanem inkább a brüsszeli kémirodában lehet megtudni.

Schneider nem akarta megcáfolni az ujságoknak ezt a koholt tudósitását, mert nem szeretett volna a csunya ügyben szerepelni. Megbizott azonban egy tudósitót, hogy a róla szóló hireket jelentse ki alaptalanoknak. A rennesi tárgyalás alkalmával azután határozottan megcáfolta kétszer a neki tulajdonitott levelet.

Emsben tartózkodott Schneider ezredes, amikor először küldte el cáfolatát Párisba. Barátjai előtt akkor igy nyilatkozott a rennesi tárgyalásról:

> — A rennesi hadbiróságnak nincsen egyetlen-egy bizonyitéka sem Dreyfus bünössége mellett. Egy hamisitvány révén engem megtettek a Dreyfus-pör koronatanujává, *a pör egyetlen koronatanujává.* Ha elitélik Dreyfust, akkor *az én róla szóló bizonyitványom itélte el, egy hamisitott bizonyitvány. Lelkiismeretem nem birja ki ezt a szerepet, mert tudom, hogy Dreyfus ártatlan.* El vagyok készülve minden következményre, ha cáfolatomat nem méltányolnák. Kellett cáfolnom. Becsületemnek tartoztam ezzel mint ember és mint tiszt.

Amikor ezt mondta, meglátszott rajta, hogy mennyire könnyitett lelkiismeretén.

A temesvári Trilby.

Budapest, október 20.

Furcsa szenzációja van *Temesvár* városának. Hipnózis, csalás, pikantéria, fogház — valóságos kis bünügyi regény. Eddig még nincs meg a megoldása, s a közönség csak a bonyodalmon töri a fejét. Az eset, amelyet temesvári tudósitónk a következőkben mond el, városszerte izgatott érdeklődést kelt.

Temesvár, október 19.

Mindenki ismerte Temesvárott a szép *Bossányi* Mariskát. Feltünően szép nő volt, s ahol csak megjelent, magára vonta a kalandra éhes férfiak figyelmét. Mindenfelé ugy hivták, hogy *a szép Mariska.* Aki némi ambicióval utána vetette magát, az — különösen, ha jómódu ember volt — nem kopogtatott hiába az ajtaján. Csakhogy a kalandjai sohase végződtek simán. A szép Mariska férje, *Bossányi* József fővigyázó mindenről tudott s a felesége összes hálóit az ő tervei szerint vetette ki. Amikor az áldozat a szép Mariskánál volt — éppen, mint a regényekben — nyilott az ajtó s megjelent a férj. Lárma lett, csetepaté, az asszony sirást szimulált, a férj haragot s végül alaposan megzsarolta az udvarlót. Persze, hogy a botránytól szabaduljon, mindenki szivesen adott pénzt a szép asszony férjének. Sőt örült, hogy akadt mód a menekülésre.

Ez az üzlet pompásan ütött be Bossányiéknál. A jövedelem egyre szaporodott, ugy, hogy már attól kezdtek félni, hogy kitudódik a turpisság. Igy hát körutra indultak. Először *Herkulesfürdőn* próbáltak szerencsét. Onnan *Buziásra* utaztak, ahol azonban nem koronázta siker müködésüket. Felrándultak *Tátrafüredre*, s onnan Budapestre utaztak. A fővárosi rendőrség, amelynek prakszisa van már az ilyen párocskák körül, csalás és zsarolás cimén *letartóztatta őket.*

Most érdekes fordulat állott be a dologban. Még nem tudjuk: ravasz módon kieszelt szimulálással, vagy igazi hipnotikus botránynyal van-e dolgunk.

Bossányi ugyanis bevallotta, hogy felesége az emlitett üzelmeket *az ő szuggesztiójának hatása alatt* követte el. A férj a fogház rendes lakója s ezt a vallomást dr. *Szigeti* Henriknek, a temesvári királyi törvényszék orvosának tette. Dr. Szigeti erre bevezette az asszonyt férje cellájába. Amint a szép Mariska meglátta férjét, *mély álomba merült.* A törvényszéki orvos erre kisérleteket tett Bossányinén. Tüt szurt a karjába, amit a később fölébresztett asszony meg sem érzett.

A rejtelmes história hire gyorsan terjedt el a városban. A szép Mariskát s utóbb üzelmeit is mindenki ismerte. Nem csoda tehát, hogy a közönség valósággal ostrom alá vette a fogházat. Mindenki látni akarta a temesvári Trilbyt, de senkit sem bocsátanak be hozzá. Azonnal orvosi felügyelet alá helyezték s nemsokára kórházba is viszik. Legközelebb lesz az érdekes pár csalási és zsarolási ügyében a végtárgyalás, amely elé nagy érdeklődéssel néz a közönség.

FŐVÁROS.

(*) **Iskolaigazgatók kérelme.** Ma délelőtt *Lengyel* Sándor, *Fellinger* Károly, *Péter* János és *Lád* Károly polgári iskolaigazgatók küldöttségileg tisztelegtek *Halmos* János polgármesternél, kérve őt, járna közben aziránt, hogy ők is épp ugy, mint az elemi iskolai igazgatók, 500 forint pótlékot kapjanak az inas-iskolai külön oktatásért.

(*) **Az óbudai temető megnagyobbitása.** A III. kerületbeli köztemető igazgatóságának kérelmére elhatározta a székesfőváros tanácsa, hogy — mivel a temetőben a sirhelyek elfogytak — a mérnöki hivatal utján ujabb parcellákat hasittassanak ki. A tanács a munkálatot azonnal elrendelte s az már folyamatban van.

SZINHÁZ, ZENE.

** **Magas vendégek a Nemzeti Sziházban.** A Nemzeti Szinház ma esti premiérjét *Klotild* és *Augusta* főhercegnő, *József Ágost* főherceggel az udvari páholyból nézte végig. Hat órakor értesitette az udvarmesteri hivatal a szinház igazgatóságát, hogy a fenséges vendégek megnézik az előadást. Gróf *Keglevich* István, a Nemzeti Szinház és az Opera intendánsa *Zollner* Béla igazgatósági tisztviselőt bizta meg a fenséges vendégek fogadásával.

** **Bucsu a szinpadon.** A *Magyar Szinház* tagjai ma este bucsuztak el *Fái* Bélától, a szinház volt titkárától, aki ugyancsak titkári minőségben a Népszinház kötelékébe lépett. A szinház összes tagjai előadás előtt a szinpadon gyültek egybe, élükön *Beöthy* László igazgatóval. Beöthy meleghangu beszédben vázolta Fái érdemeit, köszönetet mondott neki azért a fáradhatatlan munkáért és ügybuzgóságért, amelyet a szinház érdekében kezdettől fogva kifejtett. Fái meghatva válaszolt a beszédre és továbbra is sikeres müködést kivánt a szinház valamennyi tagjának és a Magyar Szinháznak. A távozó titkár tiszteletére előadás után bucsulakomát rendezett a Magyar Szinház.

** **Szinész-Mathuzsálemek.** Csak a minap emlékeztünk meg egy kilencvenkét éves angol tenoristáról, aki szerződést irt alá — hosszabb vengégszereplésre. Ennél még különösebb dolgot olvasunk egy *new-yorki* lapban. Egyik ottani szinházban a mult héten egy *Warwick* nevü szinész a szinpadon ünnepelte meg születésének százados fordulóját. Az előadásban részt vett az amerikai szinész-Mathuzsálem hetven éves leánya is.

** **Müsorváltozás a Népszinházban.** Küry Kléra gyöngélkedése folytán a Népszinház müsora akként változik, hogy holnap a *Biblás asszony* helyett *Lili* kerül szinre a cimszerepben *Hegyi* Arankával, vasárnap délután pedig a *Tuzoltó* helyett a *Boszorkányvárt* adják.

** **Nem halt meg.** Az *Aradi Közlöny* megcáfolja azt a hirt, amelyet mi is közöltünk, hogy *Galyas* Paula, a miskolci társulat fiatal énekesnője, hirtelen meghalt. Az *aradi* ujság arról értesül, hogy a fiatal szinésznő *Berlin*ben van s a napokban onnét levelet irt egy ismerősének.

** **Sarah Bernhardt adója.** A francia tragikának, aki társulatával ma már el is utazott *Budapest*ről, mindenfelé, ahol játszik, baja akad a kincstárral. Az állam, amelynek olyan sok kell, még a müvészettől is megköveteli a maga obulusát, vagyis megadóztatja. Szóval a nagy Saraht vendégszereplési jövedelmei után mindenütt megadóztatják. Nálunk is. Mikor hat esztendővel ezelőtt itt járt, még pörrel is fenyegetőzött a nagy Sarah, de azóta Európa- és Amerikaszerte olyan keserü tapasztalatokat tett ezen a téren, hogy ezuttal még egy bókja is akadt annak az adótisztviselőnek a számára, aki egy — adókirovási ivvel jelent meg nála. Dr. *Bajza* István járt a müvésznőnél az adója dolgában és ennek előzékenysége olyan jó benyomást tett a müvésznőre, hogy megfizette az adóját s a tetejébe még igy szólt:

— Ebből is látom, amit különben amugy is tudtam, hogy a magyar milyen gavallér nemzet.

A nagy Sarah egyuttal erősen panaszkodott a bécsi adó-kopók ellen, akik még a vasuti pályaházban is üldözték.

** ***La dame de chez Maxim.*** Ritka darab arat olyan sikert, mint *Feydeau*nak *La dame de chez Maxim* cimü bohózata. Ennek a darabnak, mint már emlitettük, tegnap volt a *Nouveautés*-szinházban a háromszázadik előadása. A premier óta a bohózat le sem került a müsorról s vasárnaponként kétszer is adták s azóta folyton zsufolt házak előtt adják. A *Nouveautés* igazgatósága reméli, hogy a darabot a kiállitás végeig müsoron tarthatja. A bohózat cimszerepét eddig három szinésznő is játszotta; ezek közt *Cassive* kisasszony több mint százötvenszer. A *Vigszinházban*, amely *Osztrigás Mici* cim alatt most készül a bohózatra, T. *Delli* Emma fogja játszani a szerepet.

** **A budapesti Nemzeti Szinház Székesfehérvárott.** A székesfehérvári szinház negyedszázados jubileumát még e hónap utolsó napjai egyikén megtartják. A diszelőadáson, mint egy *székesfehérvári* laptársunkban olvassuk, a budapesti *Nemzeti Szinház* tagjai közül *Márkus* Emilia, *Ujházi*, *Pálffy* és *Gyenes* vesznek részt. Az ünnepi előadáson *Bánk bán*t adják, amely darabbal ugyancsak a *Nemzeti Szinház* tagjai nyitották meg negyedszázaddal ezelőtt a szinházat.

** **Városligeti Szinkör** A *Városligeti Szinkör*ben a pótévad két utóbbi vasárnapi előadása is zsufolt ház előtt folyt le. Vasárnap, október 22-ikén szintén két előadás lesz felehelyárakkal. Délután fél 4 órakor *A vasgyáros* kerül szinre Claire szerepében *Feld* Irénnel. Este 7 órakor A falu rosszát adják *Sz. Pajor* Emilia, *Horváth* Irén és *Kiss* Mihály, a Népszinház tagjának, vendégfelléptével.

** **Az operaház előadása otthon.** A m. kir. operaházban holnap (szombaton) este *Beethoven* dalmüve a *Fidelió* kerül szinre. A *Telefon Hirmondó* az előadást közvetiteni fogja s igy az előfizetők otthon is végighallgathatják. Opera után 11 óráig felváltva *katonazene* és *cigánymuzsika* lesz hallható a kagylókon.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Magyar Közgazdasági Értesitő.** A *Szterényi* József szerkesztésében megjelenő Magyar Közgazdasági Értesitőnek ma jelent meg a negyedik füzete. Tulajdonképpen nem is füzet ez, hanem egy vastag kötet, amelynek a tartalma hü tükre és érdekes ismertetője Magyarország közgazdasági viszonyainak. A szerkesztés *Szterényi* József szaktudását és körültekintő gondosságát dicséri. Itt emlitjük meg, hogy a *Magyar Iparoktatás* októberi füzete szintén most jelent meg. Ezt a folyóiratot szintén *Szterényi* József szerkeszti minden kvalitásával.

○ **Pályázat lirai költeményre.** A Petőfi-Társaság a gróf Vigyázó-féle alapitványból pályázatot hirdet lirai költeményre. A háromszáz (300) koronás jutatomban csak irodalmi szinvonalon álló mü részesülhet. A pályamüvek idegen kézzel tisztázva s a szerző nevét rejtő jeligés levéllel ellátva ez évi december hó utolsó napjáig a társaság titkári hivatalába (Budapest, IV., Bástya-utca 11.) küldendők.

EGYESÜLETEK.

(**Uj társaskör.**) *A magyar vasuti és hajózási klubot* folyó hó 21-én szombaton este 8 órakor nyitja meg a klub elnöke, *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter. A megnyitást banket követi, melyen a közélet számos előkelősége is résztvesz.

(**A nagypénteki református társaság**), mely elzüllött gyermekeket vallásküloubség nélkül fog gondozni, Hegedüs Sándorné védnöksége alatt szépen halad célja felé. A tegnap tartott választmányi gyülésen bejelentette dr. *Kiss* Áron elnök, hogy az épitkezés a kamarai erdői telken megindult és a társaság müködését a jövő szeptemberben meg fogja kezdeni. *Takách* László gondnok jelentése szerint a vagyon 19.982 forint 29 krajcárral gyarapodott és most 98.046 forint 13 krajcárt tesz. Dr. *Darányi* Ignác földmivelési miniszter a telek rendezésében nyujtott segédkezet, *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter az anyagok szallitásánál engedett kedvezményt; a Schlick-gyár is előnyös árban szállitotta az épitéshez a vasanyagokat. A társaság, előkelő hölgyek közremüködésével, legközelebb kép-eladást rendez.

(**A Népoktatási kör**) választmánya ma délután ülést tartott. *Rakovszky* István elnök távollétében, dr. *Klein* Fülöp elnöklete alatt folyt le az ülés, amelyen örvendetes tudomásul vette a választmány dr. *Gyulay* Béla titkár jelentését, hogy a székes főváros a környek 400 frtos segélyt szavazott meg. Elhatározta a választmány, hogy a felnőttek oktatására az idén 15 rendes és 4 vasárnapi tanfolyamot állit.

Nyilttér.

KLEINO-SCHEG ELYSEE A LEGJOBB PEZSGŐ

Mi a Schapirograph?

Schapirograph a legeslegjobb sokszorositó készülék feketenyomásra. Ára 15 frt. Kivánatra küldök bérmentve egy Schapirographot kipróbálásul 4 napi használatra és nem tetszés esetén csak a bérmentesitett visszaküldést igénylem. Prospektusok ingyen

Vezérképviselő Pohl Fritz, Bécs, I., Rudolphsplatz 13.

Használt Remington irógépek teljesen jó állapotban olcsó áron kaphatók: **Kanitz C. és fiainál** Budapest, Dorottya-utca 12.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

*** **Agancskiállitás.** A minden évben megujuló agancskiállitás ma nyilt meg, ezuttal nem a Vigadóban, hanem a Royal szállóban elég élénk érdeklődés mellett. A birálók, gróf *Erdődy* Rudolf, gróf *Keglevich* Béla és *Inkey* Antal az első dijat József Ágost főhercegnek itélték oda, Mihalovich Dömötörnek a másodikat és Frigyes főhercegnek a harmadikat. A vadaskerti agancsok összes érmeit Draskovics Iván vitte el. A kileno dámlapát közül a gróf Erdődy Rudolfét találták legjobbnak, a második és harmadik dijat Fülöp szász-kóburg-góthai hercegnek és Kendeffy Gábornak itélték oda. Az őzagancsok három dijat gróf Majláth László, gróf Wenckheim Frigyes és Őry Aladár nyerték el. A zergekampók két első dijat Kendeffy Gábor kapta, a harmadikat Inkey Antal. A vadkanagyarakra kitüzött érmek közül csak egyet adtak ki, gróf Pongrácz Károlynak. Délután két órakor *Klotild* főhercegasszony József Ágost főherceg és a felesége, Auguszta és Fülöp kóburgi herceg látogatták meg a kiállitást, mely mindössze öt napig marad nyitva.

*** **Bécsi lóversenyek.** Akik már meg voltak illetődve az árviz miatt elmaradt freudenaui versenynapok miatt, azokat ma megnyugtatja a bécsi Zsokéklub igazgatósága, kitüzvén egy háromnapos pótmeetinget november 3, 5 és 6-ikára. A napokban már közlik is a versenynapok propozicióit, de már most valószinü, hogy egy-egy versenynapra nem tesznek többé 8 futást, mert a mostani tiszta időben is olyan sötétben végződnek az utolsó versenyek, hogy a zsokék is gyakran egymástól kérdik meg, melyikük nyerte a versenyt. A holnapi nyolc futás közül csak az Abonnent handicap lesz érdekes, bár a Derby lovak törlése sokat sülyesztett a niveaujan, de *Boldog*, *Quóta*, *Sellő* és *Da kommt sie* küzdelme igy is nem mindennapivá teszi a verseny eredményét. Nagyon jó futást várunk *Boldog*-tól, mely napról-napra javul s melynek a terhe tehetségéhez képest nem is tulságos. A második főszám az 5000 koronás akadályverseny lenne, de ezért olyan csapni való rossz lovak futnak, hogy a programmon szereplő mind a hat ló nem éri meg az 5000 koronát. Ez az egy verseny is eléggé mutatja nálunk az akadályverseny sport végső züllését, amikor ilyen nagy dijra sem akad méltó steepler társaság. Régente, amikor még Esterházy Pálok szerették a steeple-chaseket, olyan akadályverseny-lovak álltak nálunk egy ilyen dijért a starthoz, a melyekkel akár a liverpooli akadály-pályán sem vallottunk volna szégyent. A sok vak közt még *Buda* a kevésbé világtalan, amelynek talán sikerülni fog *Aspasia* elől megnyerni a dijat. A többi alkalmasint nem is jut keresztül a pályán. A nyeretlen kétévesek versenyében még elég szép lehet a sport, mert nehány nagyra tartott s jól futott kétéves fut érte, mint *Fetard*, *Hozomány*, *Hirondelle*, *Patrizierin*, *Sherman*, stb., s az eladóverseny sem lesz érdektelen, mert nem kisebb kapacitások készülnek árverésre kerülni, mint *Anuska*, *Pavolin*, *Malteser*, *Bátor*, *Néni* és *Beauharnais*, de a többi öt versenyben olyan lovak futnak, amelyek nyugodt lélekkel hagyhatnák ott a versenyteret. A tipek a következők:

I. *Malteser — Cecilie.*
II. *Fetard — Sherman.*
III. *Cabbage Rose — Garabonciás.*
IV. *Casque — Félénk.*
V. *Boldog — Quota.*
VI. *Buda — Aspasia.*
VII. *Bátor — Beauharnais.*
VIII. *Isolde — Alfréd.*

⁂ **A beszélő ujság a bécsi lóversenyekről.** A bécsi lóversenyekről — tudósitójának telefonjelentései alapján — mindig már a *kora délutáni órákban* részletes referádát olvashat fel a *Telefon Hirmondó*.

Hurrah báró Senft!

(*A berlin-tatai kocsi-verseny.*)

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Tata, október 20.

Nincs az a lóverseny-finish, talán Epsomban sem a Derby napján, melyet olyan tele izgalommal lesnének a lóbarátok, mint azt a poros, megviselt jukker-fogatot, mely sok országon száguldva keresztül Berlinből jut mint győztes egyenesen a tatai gróf kastélyába. Ma már fellobogózták Tatát, mert a verseny hősei közel járnak; legalább a sürgönyök, melyek a nap folyamán a rendező bizottsághoz érkeznek, arra vallanak, hogy ha bealkonyodik, berobog a tatai kastélyba a 15.000 koronás dij győztese....

Már a délelőtt folyamán sejthető volt, hogy a nagy ut végén több rendbeli letörések történtek, mert a táviratok egyszerre igen meggyérültek. A kinek baja esik, vagy reménytelenül küzd, annak nincs kedve táviratozni, ellenben az elsők nagy része hirt ad a bizottságnak minden lépéséről. Ezek közt is van kivétel, aki még azt sem akarja elárulni, hogy milyen uton halad, hanem hirtelen akar mint győztes berobogni a tatai kastélyba. Ilyen Senft báró, az egyes fogatos, akit már tegnap az egyik legkomolyabb versenyzőnek jeleztünk. Róla csak egy biciklista pacemakerjétől kapott ma hirt a bizottság, aki már nem győzte tovább kisérni a sebes fogatot s vonatra ülve ment Tatára. Annyira el volt telve Senft lovának a sebességétől, hogy első kérdése az volt:

— Nincs-e itt még a báró ur?

Tegnap még ontották a táviratokat a versenyzők, ma délig pedig csak ez a néhány telegramm érkezett ide:

Zwittau, reggel 9 órakor. Csütörtökön este ideérkeztünk. Gróf Magniss.

Nagyszombat, reggel 8 óra 10 perc. Reggel 6 óra 3 perckor Nagyszombatba érkeztem. Remélem, hogy éjfélkor Tatára érkezünk. Wiener-Welten lovag.

Matzen, reggel 8 óra 50 perc. Reggel 7 órakor elindulok Matzenből. Marx.

Burdikról, a jeles orosz hajtóról délután 3 órakor az öccse hozott ide hirt, aki automobilon jött. Azt mondta, hogy bátyja hétóratájban megérkezik. Flesch Zsigmondról, az egyetlen magyar versenyzőről pedig az a hir jött, hogy ma reggel hét órakor hagyta el Gödinget s éjféltájban ér Tatára.

Valószinü ugyan, hogy akik ma nem jelentkeztek a többi versenyző közül, mind letörtek már valahol, de azért nincs kizárva, hogy olyan fogat robog be elsőnek, melyről eddig semmit sem hallottunk. A kastélyban levő sportsmanek beszélnek ilyen meglepetésről, ámbár az általános tip ma már egész nap: *Senft—Wiener Welten—Burdik.*

A ma érkezett vendégek közt van gróf Gyulay Adolf is, aki automobilon jött Bécsből s magával hozta az osztrák Herrenfahrer-klub tiszteletdijait. Hogy a külföld is mennyire érdeklődik a tatai győztes iránt, látni való abból, hogy egész tömege érkezett már ide a külföldi ujságiróknak, rajzolóknak és fotografusoknak, akik mind a győztest lesik.

Estefelé, amikor már legnagyobb az izgalom, jön nehány távirat, mely általános szenzációt kelt. Igy Érsekujvárról a következő táviratot kapom:

Érsekujvár, 4 óra 10 perc.

Lovag *Wiener Welten* éppen most érkezett ide. Innen Bagotára indult, ott etet és hajt tovább Ó-Gyallán és Komáromon keresztül Tatára. Az országuton kerékpárral utólértem s beszédbe elegyedtem vele. Elmondta, hogy Nagy-Szombatban találkozott báró Senfttel, aki éppen akkor tért be egy fogadóba, amikor ő onnan elhajtott. Ekkor tehát még elől volt *Wiener Welten*, akinek lovai igen rossz benyomást tettek reám. Kisértem őt kerékpáron egészen Bajesig s ezalatt folyton ostorozta a kifáradt párákat.

Senft báró 6 óra 15 perckor, tehát két órával később ért Érsekujvárra, mint *Wiener-Welten*. Megmondtam neki, hogy Wiener-Welten már két órával ezelőtt itt volt, de ő azt mondta, hogy nem fél tőle, mert Szereden etetett s igy az utat Tatáig egyhuzamban fogja a legerősebb tempóban megtenni. Lova — mert neki csak egyes fogata van — kitünő kondicióban van.

A táviratok egymást érik, késő este van már, s még mindig nincs itt a győztes. Végre este fél tiz tájban hire terjedt, hogy egy fogat közeledik. Az izgatottság tetőpontjára hág.

Este 10 óra 17 perckor berobog véare a győztes: egyes fogatán báró **Senft**, akinek győzelmét már tegnap megjósoltuk.

Nagy lelkesedéssel fogadják, maga gróf *Eszterházy* Ferenc megy eléje s az egész főuri társaság körülveszi. Elmondta, hogy Érsekujvár után utólérte *Wiener Weltent* s el is hagyta, de nemsokára neki is meg kell érkeznie. Csakugyan nemsokára megérkezett teljesen kimerült lovaival lovag **Wiener Welten** is. Őt is meleg ovációkkal fogadták.

A többi versenyzők lapunk zártáig még nem érkeztek meg.

Holnap nagy ünnepségek, bankett, majd vadászat lesz a vendégek tiszteletére.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Uj táblai birák.** A király Lehóczky Lajos lőcsei és Balogh Samu gyulai törvényszéki birákat a nagyváradi, dr. Bányai Miksa szabadkai törvényszéki birót a szegedi itélőtáblához birákká nevezte ki.

§§ **Uj törvényszéki elnök.** A király Weér György marosvásárhelyi itélőtáblai elnöki titkárt a brassói törvényszék elnökévé nevezte ki.

§§ **Éjfél után.** Elhagyott, csendes utcában, ha bármily barátságos hangon is kérdezi a nyájas idegen, hogy hány óra van? — a kérdés inkább félelmet mint bizalmat gerjesztő. *Nevelics* Józsefnek ezzel a kérdéssel állta utját *Szabó* József a Szondy-utcában éjjel egy órakor s mikor Nevelics udvariasan kivette az óráját s barátságosan felelt a kérdésre, Szabó kiránto.ta az órát a kezéből és elszaladt. Nevelics utána iramodott, utólérte s követelte óráját, Szabó pedig két rántott s csak a rendőr akadályozta meg, hogy Nevelics nem adta meg az árát annak a készségének, hogy éjjel 12 órakor megmondta: hány óra. Szabót letartóztatták s rablás miatt törvény elé állitották. *Szabó* Géza biró elnöklete alatt tárgyalták a pörét s védőjének, dr. *Kétly* Istvánnak meghallgatása után a törvényszék közcsend elleni kihágásban mondta ki vétkesnek a vádlottat, elitélte 3 heti fogházra s a büntetést a kiállott vizsgálati fogság által kitöltöttnek vette. Az itélet jogerőre emelkedett.

§§ **A kaució.** Somossy Károly, a nagymezőutcai orfeum volt tulajdonosa ellen bünvizsgálat van folyamatban. *Kurz* Janka, tizezer forint kauciót adott át Somossynak, aki ennek fejében jegyelárusitással bizta meg Kurz Jankát. Mikor Somossy tuladott orfeumán, Kurz Janka visszakövetelte a pénzét, de Somossy az uj tulajdonoshoz utasitotta, aki azonban hallani sem akart a dologról. A vizsgálat folyamán Somossy ugy adta elő a dolgot, hogy a mulató eladásakor a Kurz Janka kaucióvételét, mint terhet *Albrecht* Ferencre, *Skupál* Lajosra és *Deutsch* Albertre, a mostani tulajdonosokra ruházta. A vizsgálóbiró ennélfogva az uj tulajdonosok ellen is elrendelte a vizsgálatot.

§§ **Ziegler doktor ügye.** *Ziegler* József ujpesti orvos előtt a vizsgálóbiró tegnapelőtt hirdette ki a vizsgálati fogságot elrendelő végzést. Ziegler védője, dr. Visontai Soma védencének kérésére felebbezett a végzés ellen. A büntető-törvényszék vádtanácsa ma délelőtt foglalkozott evvel a felebbezéssel s a vizsgálóbiró végzését helybenhagyta, mivel Ziegler ellen gyilkosság miatt folyik a vizsgálat.

§§ **A konstantinápolyi csata.** Az a tarka város, amely ott állt a Duna mellett s karcsu minaretjeivel riasztotta a jobb izlésü hiveket, nagy csata szinhelye volt egy napon. Az adóvégrehajtó nevü ellenség ugyanis átkelvén a lágymányosi szoroson, megtámadta a konstantinápolyi vendéglősök ingóságait. *Angyal* Gábor, *Schnitzler* Lipót, *Schnabel* Henrik és *Glanz* Adolf nevü fő-fő effendik azonban körömszakadtáig védelmezték vendéglőiket, ugy hogy az ellenség, ha csak azt nem akarta, hogy a Dunába szoritsák, kénytelen volt meghátrálni a konstantinápolyi vitézek előtt. — A végrehajtó hatóság elleni erőszak büntette miatt följelentést tett a vállalat harcias pincérei ellen, akiket a törvényszék vád alá is helyezett. A vitézek mind megjelentek a törvényszék előtt, csak a fő muftit *Angyal* Gábort nem találták sehol, aminek az lett a következménye, hogy a vádlott társak mindent erre az egyre fogtak. Nemsokára azonban kiderült az is, hogy hol van Angyal ur, mert rátaláltak a székesfehérvári jedikulában, ahová hivatali sikkasztás miatt csukták. A törvényszék átkérette az érdemes vitézt s ma megtartotta a végtárgyalást. Angyal ur ugyanazon álláspontra helyezkedett, mint többi társai s olyan fényes tagadást rendeztek, hogy a törvényszék az összes vitézeket fölmentette. Az itélet ellen az ügyész felebbezett.

TÁVIRATOK.

Trieszt, október 20. Ma reggel a helytartósági épület lebontása közben nagy szerencsétlenség történt. Egy negyedik emeleti szoba menyezete beszakadt és két munkást maga alá temetett. A szerencsétlenül járt munkásokat kórházba vitték.

Berlin, október 20. *Valentini* szobrász gyilkosát, egy *Wisotzki* nevü munkást, sikerült a rendőrségnek elfognia.

Vérengző tengerész-kapitány.

Madrid, október 20. *Silvela* miniszterelnök a minisztertanácsban felolvasta a Kanári-szigetek kormányzójának egy táviratát, amely szerint a *Juliana* brigg fedélzetén, nyilt tengeren, véres gyilkosság történt. A kormányos ugyanis törrel leszurta a kapitányt, ennek nejét és a másodkapitányt, s ő maga ragadta magához a hajó vezetését. A teneriffai spanyol konzul erről értesülvén, a *Juliana* ellen küldte az *Izabel infáns nő* cirkálót, amelynek csak véres küzdelem után sikerült a *Julianát* hatalmába keritenie. A gyilkos kormányos kajütjében *agyonlőtte magát.*

A venezuelai forradalom.

Caracas, október 20. (*Reuter.*) A békét megkötötték. *Castro* szombaton ide érkezik. Hir szerint egybe akarják hivni a konventet, amelynek előterjesztik az uj alkotmányt. *Andrade* elhagyja Venezuelát.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, október 20. (*Gabonapiac.*) A buza ára nem tarthatta magát, noha csökkenése alig haladta meg az ¼ márkát. Rozs körülbelül megtartotta árát. Zab csöndes és bágyadt. Az idő szép.

Berlin, október 20. (*Gabonapiac.*) Hosszabb határidőre való nagyobb buzakinálat következtében az árak végül egy márkával hanyatlottak.

London, október 20. (*Gabonapiac.*) Az irányzat általában nyugodt. A vidéki piacokon az árak részben 6 p.-vel olcsóbbak. Városi liszt 24—28 sh., repceolaj 24 sh. 5½ p., tengeri 19 sh. 6 p. (eladók). Behozatal: buza 50.000, árpa 31,000, zab 40,000 métermázsa. Az idő szép.

Liverpool, október 20. (*Gabonapiac.*) Amerikai buza 1½ p.-vel, orosz buza 1 p.-vel, amerikai tengeri 1 p.-vel olcsóbb. Liszt változatlan. Az idő szép.

Frankfurt, október 20. Árfolyamok októberre. (*A Budapesti Napló tudósitójának távirata.*) *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 228.10. Osztrák-magyar államvasut 138.10. Déli vasut 32.60. Osztrák aranyjáradék —.—. Olasz járadék 92.15. Laura-kohó 247.—. Harpeni 194.50. Discont 191.—. Alpesi —.—. Bécsi bankegyesület —.—. Szilárd.

Berlin, okt. 20. (*A Budapesti Napló tudósitójának távirata.*) *Esti forgalom.* Négyszázalékos magyar aranyjáradék —.—. Magyar koronajáradék —.—. Osztrák hitelrészvény 227.40. Osztrák-magyar államvasut 137.60. Déli vasut 31.60. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.55. Buschtiehradi —.— Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

New York, október 20. *Liszt* helyben 2.80. *Buza* októberre 75⅝, decemberre 75.1/8, márciusra 78.4/8, májusra 78⅝. *Tengeri* májusra 38⅛. Tengeri juniusra 37⅜.

Chicago, október 20. *Buza* decemberre 70.3/8, *Tengeri* májusra 32⅛.

New York, október 20. (*Értéktőzsde.*) Váltó Londonra 4.87⅛. Váltó Berlinre 95⅜. Ezüst 57⅞.

TÁJÉKOZTATÓ.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Gőzcséplők

Pontos cim:

Első magyar

Gazdasági gépgyár

részvénytársulat

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással díjmentesen szolgálunk.

Ekék. Borprések. Vetőgépek. Szecskavágók. Morzsolók.

KÜLÖNFÉLÉK.

Könnyek.

Csak akkor tudsz szenvedni igazán,
Mikor még tavaszi nap jár az égen,
S csalogányok zengnek a rózsafán.

Akkor hullnak legforróbb könnyeid,
Míg olthatatlan szomju epedésben
Ifjonta ezer sóvár vágy hevít.

Ha már hervadt a rózsakoszoru,
S tele van az ég őszi fellegekkel,
Akkor már oly szintelen a boru,

Szived gyászát közönnyel viseled,
S néha kiégett könnytelen szemekkel
Sirod vissza az elsirt könnyeket.

Veszelei Károly.

Az első tárcairó.

Budapest, október 20.

Père du Feuilleton, valódi nevén *Geoffroy* abbé, a tárcairók ősе aktuális ma Párisban abból az ötletből, hogy egy fiatal biografus *Charles-Marc des Granges* megirta az életrajzát. *Geoffroy* szólott először a *vonal alatt* a közönséghez és jövő esztendőre lesz száz esztendős jubileuma az első tárcának. Csodálatos dolog, hogy Geoffroy emléke Franciaországban mindezideig szóhagyomány utján maradt fenn és csak száz év után akadt biografusa. Pedig ő is beletartozott a nagy császár környezetébe, Napoleon kedvence volt és élete is elég érdekes anyag. A biografusokat azonban visszariasztotta a munkától az a rengeteg munkásság, amelyet Geoffroy kifejtett és amelynek áttanulmányozása esztendők szorgalmát emészti meg. Hiszen csak a Voltaire ellen irott cikkek száma *hétezerkétszázharminchét*! Geoffroy élete körül legendák keletkeztek, amelyek mindezideig fennmaradtak, éppen ugy mint a Napoleonéi. Kevés jót mondtak róla, különösen mint kritikusról. Halála után is jó ideig a nevének említésénél a szubrettek hideglelést kaptak, a hősszerelmesek dühöngtek, a naivák pedig ideggörcsökben szenvedtek. És éppen mert a színészek sok kellemetlen emléket örököltek tőle, valóságos szörnynyé növekedett száz esztendő alatt. Az egyetlen erény, amit elismernek róla, hogy sokat és gyorsan dolgozott. Gyakran megtörtént vele, hogy elfelejtett egy megigért cikket megirni és ha ez véletlenül evés közben jutott tudomására, az egyes fogások tálalása között megirt ceruzával egy-egy oldalt, amelyet rögtön nyomdába vittek. A dessert alatt hozták a kefelevonatot, amelyet rögtön korrigált.

Különösen azt mondták róla, hogy iszákos, hogy sohasem józan. Akkoriban a 125 literes hordó neve Franciaországban *feuillette* volt. Ennek az elnevezésnek a tárcához (*feuilleton*) való hasonlósága révén rengeteg számban keletkeztek a legképtelenebb szójátékok. És Geoffroyhoz nagy halmaz kérdés érkezett egyazon tartalommal: hogy az egyik szó nem származása-e a másiknak. Pedig az iszákosság vádja igaztalan. Mert hogyan irhatott meg valaki életében *tizezer* tárcát, ha sohasem volt józan?!

És ha tényleg az a szörny lett volna, aminek az utókor ösmeri, nem maradhatott meg abban a diszes állásban, amelyet haláláig töltött be nagy sikerrel. Nélkülözhetetlen volt *Bertin*nek, a Débats tulajdonosának, aki Geoffroy tehetségét felfödözte és őt tárcák irására ösztönözte. *1800 január 28-ikán* jelent meg a Débats először uj beosztással, első oldalán a tárcavonallal és az alatt evvel a cimmel:

FEUILLETON
du journal des **Débats.**

A szó uj volt és szerény. Amikor a tárcavonalat nyomatták, tulajdonképpen csak az volt a célja, hogy egymáshoz nem tartozó dolgokat válaszszon el. A vonal fölött a politika és alatta minden egyéb. A tárca akkoriban keveréke volt minden elképzelhető anyagnak, zsurnalisztikai nippeknek és hogy ebben a társaságban hangozzék először a szinházi kritikus szava, arra eleinte nem is gondoltak. Mert különben igazán más nevet választottak volna a vonal alatt megjelent dolgoknak. Feuille — feuillet — feuilleton — igy morzsolódik lefelé. Levél — levélke, — levelecske, már a neve is szerénysége int. Szóval, nagy célok nem vezették a szerkesztőt, amikor a feuilleton elnevezést adta a rovatnak. A politika hideg márványpalotája mellett egyszerüen egy kis piacot teremtett, amelyen sürgés-forgás, tarka szinek, hangulatok kerültek az olvasó elé.

A mai értelemben vett tárca első izben azonban csak *1800. március 2-ikán* jelent meg a Débatsban. Akkor volt a vonal alatt az első szinházi kritika, amely megosztotta ugyan helyét az apróságokkal, de első helyre került és vezetett. Egészen 1827-ig. Geoffroy volt a mai szinházi kritikák ősе is. És a Débats kiadója volt leginkább örvendetes tanuja annak a hatásnak, amelyet a közönségben az a körülmény keltett, hogy az ujságban kész itéletet talált arról, amit előtte való nap este látott. És a *saját* itéletét! Mert Geoffroy a kritikája mellett beszámolt a publikum hangulatával, a sikerről, az esetleg hallott megjegyzésekről, szóval a publikum itéletének a tükrét is adta kritikájában. És ebben a tekintetben hasonlit Sarceyhez, akihez egyébként a stilus hasonlósága révén is lelki rokonság füzi. Érdekes, hogy *Geoffroy* sem szerette a franciára forditott darabokat, éppen ugy, mint Sarcey. „Angolok, spanyolok, olaszok játszanak a saját ruhájukban, francia öltözékben nem ismerek reájok" — irja egy helyen. „A mi izlésünk, a mi szokásaink törvényei a szépnek?"

Azt hiszszük, hogy egy mai kritikust hallunk, amikor átolvassuk Geoffroy tárcáit. Természetesen sok volt az ellensége. Népdalok, karikaturák, vicclapok és sok egyéb torztükre támadt a személyének. 1814-ben halt meg, munkaközben, amikor utolsó tárcáját irta. Ötvenhét éves volt, amikor az első tárcáját irta. Olyan kor, amikor az ember munkássága rendszerint csökkenni kezd. Geoffroy akkor fog hozzá egy uj müfajhoz és folyton fokozódó ambicióval és sikerrel müveli még tizennégy esztendeig.

Van abban némi pikantéria, hogy a mai francia kritikának, amelyre igazán reá illik a *világi* jelző, egyházi férfi volt az ősе és hogy a tárcát, amely üdeséget, ifjuságot kiván, egy deresedő fejü iróember cselekedte meg először.

Pont.

+ **Ezer esztendős ember.** Az az általánosan kedvelt kifejezés, hogy „a legöregebb emberek sem emlékeznek erre vagy arra", szerény jelzővé fog silányulni, ha igaz az, amiben egyelőre némileg kételkedünk. Arról van ugyanis szó, hogy egy angol vegyész olyan életelixirt talált fel, amelynek használatával az ember ezer esztendőig is friss erővel élélhet. A mai fogalomnak megfelelő öreg emberek tehát szégyeljék magukat. Mert mi ifjak, akiknek még dus hajzat födi koponyánkat, *Birdley* ur életelixirjét fogjuk használni és hét-nyolcszáz esztendő mulva a következő napi ujdonságokat irjuk a *Budapesti Napló* megfelelő rovataiban:

Pisztolypárbaj. Ismételten hangoztattuk már, hogy a századok óta sürgetett törvényt végre a Ház asztalára kellene tennie az igazságügyminiszter urnak. A párbajmánia századokon át hihetetlen dimenziókat öltött és ma *Berlevárról* olyan hirt táviratoz tudósitónk, amely azt bizonyitja, hogy a kormány minden percnyi mulasztása roppant erkölcsi kár. Két gyermek állt egymással szemközt a berlevári kis erdőben. Pisztolypárbajuk volt egy kis leány miatt, akit mindketten szerettek. *Kader* Jenő 127 éves ifju volt az egyik, *Herdy* Béla 139 éves a másik. Villamos pisztolyokkal lőttek és *Herdy* a tizennegyedik lövés után halva maradt a párbaj szinhelyén. A leányka neve *Peterdi* Piroska és 104 éves. *Herdy* anyja egy köztiszteletben álló 976 éves agg nő kétségbeesésében megőrült.

*

Méregkeverő leány. Egy *Jáger* Mari nevü 395 éves fiatal leány, aki eddig még ki nem deritett uton méreghez jutott, tegnap hajnalban — mint hódmezővásárhelyi tudósitónk táviratozza — kávét főzött a családjának és megmérgezte apját, anyját és négy testvérét, köztük egy fiatal fiut, aki még csak 271 éves volt. A gyilkos leányt, aki fiatal kora ellenére ily elvetemült, elfogták.

*

Tolvaj gyermekek. *Weisz* Rezső divatkereskedő már hosszabb idő óta észrevette, hogy nap-nap után egy-egy vég selyem vagy szövet

REGÉNY.

A verebek.

(26) — REGÉNY. —

Irta: KABOS EDE.

— Menjünk a szállodába! — adta ki a csatakiáltást az iskolaigazgató.

— Menjünk! — kiáltotta az egyesült intelligencia.

S a piacon suttogó forradalom bámulva látta, hogyan vonul el az intelligencia tömör sorokban, fényes nappal — a tettek mezejére. Senkinek sem volt annyi bátorsága, hogy csak egy röpke kérdéssel is tartóztassa az elszántan masirozó intelligenciát. Csak nézték a néma, az elkeseredett táborkart és Daneka népe forradalmi hangulatában is bizonyos megnyugvást érzett, hogy ilyen erélyes kezekben látta sorsát. Szinte büszkeséggel nézte a kapitányt, a patikust, az igazgatót és a papot. Egy irodalmi müveltségü kárpitos a forradalmi nép sorából büszkén kiáltotta el magát:

— Nincs még veszve Lengyelország!

II.

A riporter bölcsen tudta, hogy neki Danckán csak addig lehet maradása, mig a posta meghozza az első ujságot az ő tudósitásával. S ezen a napon már korán reggel elment a szállodából. De nem a vasutra. Valami járt a fejében, hogy a munkát csak félig végezné, ha elutazása előtt föl nem keresi még a danckai ügy első szereplőjét is. Kiment tehát a városka alá s a Suhogó-part mentén elindult a grófi kastély felé.

A rétekről feléje lengett a sarjadzó fü szaga. A nyári égen apró, tejfehér foszlányokban uszott nehány felhő. A Suhogó vizében lovakat itattak a parasztok.

— Csak idehaza legyen Danczkay — biztatta magát a riporter.

A vadaskert sarkától lefelé vitt az ut. Gyönyörü, fehér országut kigyózott le egészen a kastély hatalmas kapujáig. Az egyik oldalán a Suhogó folydogált olyan lustán, mintha itt ő is a gróf cselédjének érezné magát, a másikon virágos domboldal tartotta a hátán azt a fehérre festett vasrácsot, melylyel az egész vadaskert körül volt keritve. S erről a kankalinos domboldalról szinte zuhogni érezte az ember a szakadó verőfényt. Mintha a zuhogás hangja is elömlött volna a néptelen uton.

A riporter visszanézett Danckа felé és nevetett.

— Nem hiszem, hogy engem valaha bandériummal várjanak ide. Alighanem megharagusznak rám ezek a kedves népek. De vigye a macska, hát bántott engem valaha az ambició, hogy a danckaiak várjanak bandériummal? Az a fő, hogy nevetnek-e majd odafenn az eseten. És muzsikus legyek, ha nem fognak nevetni.

Jó kedvvel bandukolt lefelé a fehér országuton s egyelőre nem bántotta egyéb gond, csak hogy a grófot otthon találja. Egy kavicsért hajolt le s aztán feldobta a levegőbe.

— Ha két lépéssel elérem, itthon van Danczkay.

Megtette a két lépést s kinyitott kezével elérte a kavicsot. Ez elég jól ütött ki, morogta csöndesen s ahogy megint folegyenesedett, az ut végéből közeledő fogatot vett észre.

— Ha éppen Danczkay ülne benne!

Felszökött a kankalin közé, a domboldalra. És csak lassan botorkált előre, hogy messziről figyelhesse a közeledő fogatot. Azzal hamar tisztában volt, hogy csak a kastélyból jöhet és okvetlenül a kastélyból hoz valakit. Valami ösztönе támadt, hogy magát a grófot. S kétszáz lépésnyire már bizonyosra is vette, hogy a fogat Danczkayt hozza. Megismerte az erős fejéről s arról a feketén aláfutott fehér hajról, mely a turfon is annyiszor feltünt az asszonyoknak.

Most már csak a haditervet kellett megcsinálni, hogy megállitsa a gróf fogatát.

Eszébe jutott egy ujságiró-bankett, amelyen véletlenül éppen gróf Danczkay György mellett ült. Ott hallotta tőle, micsoda bolond ötletei vannak néha az asszonyoknak. Pezsgő mellett a jókedvü gróf elmesélte, hogy valamikor egy aszszonynyal volt ismeretsége, aki megkivánta tőle, hogy amikor hozzájön, háromszor kiáltsa el az ajtóban: *Antahurazovics!* Ha egyszer elfelejtette, az asszony szóba se állt vele. Az ördög tudja, miért? Szeszély volt csak, vagy igazán hivtak ugy valakit, akiről az asszony egykor álmokat szőtt? Sohse tudta meg a gróf. De azt a bolond nevet meg kellett magának jegyeznie, mert az asszony megérte.

Akkor mondta gróf Danczkay:

— Azt hiszem, holtan is hegyezni fogom még a fülemet, ha valaki rám szól: Antahurazovics!

Hát most jó lesz kipróbálni a gróf ur megbizhatóságát, gondolta magában a riporter s mikor a fogat már egészen közel hajtott, kiágaskodott a kankalinos domboldalról és elkiáltotta magát:

— Antahurazovics! Antahurazovics! Antahurazovics!

Aztán várakozással nézett vissza. A fogat már elhajtott mellette s eleinte ugy tetszett, hogy a gróf nem is hallotta a kiáltást, mint ahogy a köszönést sem vette észre. De hirtelen a fogat elé fogott paripák ágaskodni kezdtek és a riporter meglátta, hogy a gróf fölállott kocsijában. Fürkészve nézett körül s hogy a riporter ujra köszönt, Danczkay egy ugrással az uton termett.

— Honnan az ördögből ismeri maga Antahurazovicsot? — kérdezte a riporterhez közeledve.

— Nem ismerem, ahogy a gróf ur sem ismeri. De ha az a név kulcs lehetett egy szép asszony szobájához, talán arra is jó, hogy nekem utat nyisson a gróf urhoz.

(Folytatása következik.)

tünik el üzletéből. Mindezideig nem tudott a tolvaj nyomára akadni. Ma azután a rendőrség véletlenül (!) felfedezett egy tolvajszövetkezetet, amelynek öt gyermek volt a tagja. Ezek dézsmálták meg a nagyobb üzletek raktárait, köztük *Weisz* Rezsőét is. A tolvajbanda tagjai: *Geyer* Béla 192 éves, *Hejda* Károly 143 éves, *Patika* Ödön 172 éves, *Kifli* Dezső 98 éves, *Mejter* Leó 219 éves. A reményteljes ifjakat egyelőre a főkapitányság börtönében tartják fogva.

*

Igyék tehát mindenki *Birdley*-féle életelixirt. Nagy üveg 7 frt, kis üveg 5 frt, használati utasitással együtt!

*

+ **A szerelem legfelső foka.** Charles *Dublais* urat jól ösmerték Lyonban. Főképp azokon a helyeken, ahol az élet derüs oldalainak megismerésére bő alkalom nyilik. *Dublais* ur agglegény volt és bár életében sok nőnek forgatta el a fejét, sohsem jutott eszébe, hogy megnősüljön. De a más kertjében gyakran tépegetett egy-egy virágszálat. Most meghalt. És *Dublais* ur vig fickó volt. Még a halálában is. Végrendeletében ugy intézkedett, hogy vagyonából 200.000 frankot az a nő kapjon, akit életében legjobban szeretett. Az a közjegyző, akit a végrendelet végrehajtásával bizott meg, most nagy zavarban van. Mert *Dublais* urat sok nő szerette és kényes dolog megállapitani a szerelem legfelső fokát. Máris egész csomó pörre van kilátás, amelyben bizonyára a bizonyitások lesznek a legérdekesebb és leg . . . — furcsábbak . . .

*

+ **Szoknyás katonazenekar-dirigens.** Hol van? Természetesen Amerikában. Miss Nelly *Miles* valószinüleg az egyetlen nő az egész világon, aki katonazenekart dirigál és csak az amerikaiaknak van abban a furcsa látványosságban részük, hogy egy sereg katona ugy muzsikál, ahogy egy gyengéd női kéz a vezénypálcát emelgeti. Miss *Miles* nagyon muzsikális hölgy. Apja és anyja is rendkivül zenéértő emberek voltak. A kisasszony amikor dirigál, ruháján ugyanazokat a szineket viseli, mint a zenekar tagjai.

*

+ **Párisi erkölcsök.** Az ifju igy szól az asszonykához, aki szerelmi célzattal kereste föl lakásán:

— Hogyan, Léonie, még csak öt óra, s te máris hazamégy?

— Haza, barátom. Félek, hogy a férjem korán jön haza a szeretőjétől . . .

*

+ **A legkeserübb anyósvicc.** X. ur őrült gyorsasággal rohan az utcán. Egy barátja megszólitja:

— Hová oly szaporán?

— Képzeld! az anyósom tul van a veszélyen . . .

— Nos, és?

— Most szaladok, lerendelem a temetést . . .

Napirend.

Naptár. Szombat, október 21. — Római katolikus: Orsolya sz. — Protestáns: Orsolya. — Görög-orosz: (október 9.) Jakab ap. — Zsidó: Markhesvan 19. Sabbath. Lech-Lecha. — A nap kél 6 óra 13 perckor. — Nyugszik 4 óra 43 perckor. — A hold kél délután 6 óra 6 perckor. — Nyugszik éjjel 9 óra 15 perckor.

A miniszterek nem fogadnak.

A népszinházi bizottság ülése d. u. 4 órakor a Népszinházban.

A magyar paedagogiai társaság ülése d. u. 5 órakor az akadémia ülésztermében.

A magyar vasuti és hajózási klub (Andrássy-ut 69.) megnyitása este 8 órakor.

Nemzeti muzeum: Képtára és a néprajzi osztály (Csillag-utca 15. sz.) nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett megtekinthetők.

Iparmüvészeti Muzeum zárva.

Teknologiai iparmuzeum zárva.

Deák-mauzoleum a kerepesi-uti temetőben, nyitva délután 5-ig.

Az uj országház kupolacsarnoka megtekinthető délelőtt 10—1-ig. Belépődij 20 krajcár.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térkép-gyüjteménye nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig, és délután 3—8-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Állandó kiállitás, kereskedelemtörténeti muzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár, Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órától 12-ig.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.

Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész uj szenzációs müsor.

Folies Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes müsor.

Budapest kávéház, Andrássy-ut, Rácz Laci hires zenekara.

Miakits M. bor és sörcsarnoka az Urania szinház mellett Kerepesi-ut 19. naponként zeneestély. Saját termésü borok.

Páris szálloda. Váci-körut. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Szinház-épület. Banda Marci hangversenye.

Wekerle kávéház. Kerepesi-ut. Veres Sándor daltársulatának hangversenye.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince öt-termekben Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferkó hires szólisták hangversenye.

Gregorits Ferenc éttermei Duna- és Lipót-utca sarkán. Fővárosi látványosság. Hetenként kétszer katonazene.

Lantos-féle Erdélyi vendéglőben naponta a legkitünőbb erdélyi ételek és italok. Olcsó árak! Pontos kiszolgálás hölgyek által.

Margithid-kávéház. Lipót-körut 2. sz. Balogh Lajos és Dobronyi Géza zenekara hangversenyez.

Union-Szálloda diszes nagy étterem, villanyvilágitás, specialitás *kerékpárterem.*

Magyar Szinház-kávéház. Wesselényi-utca 51, naponta *Dankó Pista* hires magyar daltársulata.

Garibrinus. Nagy sörcsarnok Erzsébet-körut 27. Naponta katonazene-hangverseny. Szabad bemenet.

Orient kávéház. Kerepesi-ut. Csóka József zenekarának hangversenye.

Keleti kávéház. Dankó Gábor margitszigeti zenekarának hangversenye. Minden este Szulamit.

Vanek kávéház. Csömöri-ut 13. sz. alatt minden kedd, csütörtök és vasárnapon *„Ködfátyolképek"* változatos müsorral.

Margit-park kávéház Budán a Margit hid mellett Pécsi Pege Károly zenekarának hangversenye.

Otthon kávéház Kerepesi-ut Farkas Pali zenekara.

Klotild kávéház *Lipót-utca* katonazene.

Bodega-pince, ujonnan fényesen berendezve, a Somossy-mulatóval szemben (Nagymező-utca 20.), naponta éjjel 3 óráig van nyitva.

Góliát Malá sör. Kimérés Madai L. vendéglőjében Kerepesi-ut 30. sz. Esténként cigányzene.

Kerékpár-iskola: Legnagyobb és elegáns berendezéssel Révai-utca 18. szám alatt. (Dénes és Társa tulajdonosok.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Diskrét. Ön maga se tudja még, hogy az a fiatalember már megnősült-e, vagy sem, s tőlünk azt kivánja, hogy mondjunk róla itéletet. Ugy-e belátja hogy éppen ez az a pont, amelynek alapján itéletet kellene mondanunk? Ha megnősült, akkor igazságosan itélve nem róhatja meg senki, mert ön többször visszautasitotta. Ha pedig nem nősült meg, akkor még minden rendbe jöhet. Ezek azok a kérdések, amelyekre igy papiron helyeslőleg kénytelen felelni az ember, s amelyek e mellett az életben a maguk apró nüanszaival egész világokat döntenek romba.

R. J. *Bustyaháza.* Kérdésére — sajnálatunkra — még nem válaszolhatunk, mert a pénzügyminiszter eddig csak a költségvetés sommázását küldte meg nekünk, a részletezést később kapjuk. Két-három hét mulva ismételje meg a kérdést, akkor szivesen adunk felvilágositast.

Ötletek. Az ilyen apró dolgokba néha kötetéket érdemlő életfilozófia van összepréselve. Ha nem ez, akkor ügyes tréfa, megkapó hasonlat, élesen jellemző megfigyelés. Mindenesetre azonban olyan müfaj, amelynek nem lehet „nekiülni." Az ember nem mondhatja: „no, most szellemes ötleteket fogok kitalálni." Az ilyennek ugyanaz a processzusa, ami a kristályosodásé: a megfigyelések, gondolatok zavaros tömkelegéből lassan, nagysokára válik ki egy-egy átlátszó, formás kristály: az aforizma. Ugylátszik, ön nekiült az ötletirásnak. Egy sikerült azonban mégis van a sok között:

— Sorscsapás: ha mamáink fiatal korukban szintén kokettek voltak s most ráismernek a mi fogásainkra.

Grubbe Mária.

(64) — Dán regény. —

Irta: JACOBSEN J. P.

A király még Dyre Palle ur véleményét és nyilatkozatát kérte a dologról. Ez a nyilatkozat ugy hangzott, hogy Grubbe Mária éppenséggel sem viselte magát ugy, mint ahogy tisztességes asszonyok szoktak viselkedni, miért is alázatosan könyörög a trón zsámolyánál, hogy a felséges ur kegyelme válassza el őt ettől az asszonytól, még pedig ugy, hogy semmiféle válási ceremónia avagy válóper ne előzze meg a dolgot.

A király ezt a kérelmet nem teljesitette s igy a házastársakat az 1691. év március huszonharmadikán kelt törvényszéki itélet választotta el egymástól.

Grubbe Eriknek az a kivánsága, hogy Máriát kitagadhassa, becsukathassa, szintén nem sikerült. Meg kellett elégednie avval, hogy Máriát a válóper tartama alatt tjelei birtokán parasztokkal őriztesse s igy ő volt az utolsó, aki követ hajithatott Máriára.

Az itélet kihirdetése után Mária elhagyta Tjelet. Szegényes batyu volt a kezében s rossz ruhák takarták testét. Sörent a mezőn megtalálta, — megtalálta harmadik férjét.

TIZENHETEDIK FEJEZET.

A ripeni templom előtt egy áprilisi estén nagyon sok ember állt. Konvent ideje volt s ilyenkor az volt a szokás, hogy a konvent tartama alatt, hetenként háromszor, nyolc óra tájban kivilágitották a templomot. A város tisztes polgárai, az uri közönség ilyenkor felkereste a templomot, fel s alá sétált a hajóban, mialatt a kóruson valami nagy müvész orgonista játszott s gyönyörködtette a hiveket. A szegényebb és alsóbb osztálybelieknek meg kellett elégedniök, ha kivülről hallhatták a zenét.

A szegényebbek közt volt Grubbe Mária és Sören.

Ruháik kopottak, rongyosak s ha rájuk nézett az ember, nem az volt az első gondolata, hogy ezek mindennap jóllaknak. Természetesen! Az a mesterség, melyet üztek, nem volt éppen jövedelmező. Sören valamelyik korcsmában, Darhuus és Kauders között egy beteg német emberrel ismerkedett meg, akitől hat könnyü talléron kopott, nyekergő verklit, meg egy tarka bohócruhát vett.

S most abból éltek mindketten, hogy vásárról vásárra jártak. Mária forgatta a kintornát, Sören pedig egy kockás szőnyegen állva, nagy vassulyokat és hosszu rudakat, melyeket a kereskedőktől kértek kölcsön, minden képzelhető formában és pozicióban emelgetett s a feje felett csóvált.

Most is a vásár csalta őket Ripenbe.

A templomajtóban álltak: gyenge, elhaló fénysugár ömlött végig halovány arcukon s a mögöttük álló emberek fején. Az emberek egyre jöttek, egyenkint, párosával, apró csoportokban. Beszélgettek, csevegtek egymással, mig a templom küszöbéhez nem értek, ahol hirtelen elnémultak, komolyan néztek maguk elé s megváltoztatták járásukat.

Sörennek kedve kerekedett ahhoz, hogy a pompában gyönyörködjék, oda szólt hát Máriának, hogy próbálják meg, hisz egyéb bajuk ugy sem történhetik, mint hogy kikergetik őket. Mária összerezzent arra a gondolatra, hogy őt kikergethetik olyan helyről, ahova közönséges kézmüvesek szabadon léphetnek be. Visszatartotta tehát Sörent, aki már a kezénél fogva huzta befelé Máriát. Hirtelen azonban más gondolata támadhatott, mert tolakodni kezdett, maga után vonszolta Sörent s minden óvatosság, minden félelmes vigyázatosság nélkül ment a templom felé. Mintha csak akarta volna, hogy észrevegyék s kikergessék. Egy darabig senki sem állta el az utjokat, mikor aztán a kivilágitott, népes hajóba értek, észrevette őket az őgyelgő templomi szolga s miután ijedt pillantást vetett a főoltárra, gyors indignálódó léptekkel indult felé jük s kitárta karját, majd pedig kezével a kijárat felé mutatott s kikergette őket. Egy percig megállt az ajtóban, haragosan nézett végig a tömegen, mintha azt akarná felelősségre vonni a történtekért, aztán méltóságteljes léptekkel ment vissza s ujra elfoglalta helyét az ajtó megett.

A tömeg harsogó gunykacajjal fogadta az ily módon kikergetett Sörent és Máriát s a gunyos megjegyzések egész záporát öntötte reájuk. Sören dühösen mormogott s fenyegető pillantást vetett a tömegre; Mária azonban nyugodtnak látszott. Kitette magát a megaláztatásnak, annak a megaláztatásnak, melyet a társadalom mindig készletben tart az olyan embereknek, mint Sören és ő. Megalázták és ő megalázkodott.

*

Aarhnus egyik legpiszkosabb lebujában az Oluf-napi vásár estéjén négy ember ült. Styrvoltot játszottak. Az egyik játékos Sören volt, társa, egy barna arcu, szénfekete haju, csinos ember, akit társai Fingerfix Jánosnak szólitottak, büvész, a társaság másik két tagja medvetáncoltató volt s olyan csunya arcu, hogy elrémült tőlük az ember. Az egyiket Salmandnak hivták, a másik félszemü, széles állu, himlőhelyes s Pislogó Rasmus a neve. Alighanem azért adták neki ezt a nevet, mert beteg szemhéjai ugy össze voltak töpörödve, mintha mindig valami kis nyiláson, vagy a kulcslyukon pislogott volna be.

A játékosok az ablak alatti hosszu asztal végén ültek. Az asztalon gyertyatartó s fületlen kanna állott. Velük szemben a falba erősödve, rugóra járó asztal volt elhelyezve. A szoba tulsó oldalán a söntés volt felállitva; egy öreg tölcsér nyilásába állitott faggyugyertya álmos sugarait a polcra vetette, ahol egy pár pálinkás üveg és egy négyszegletes likőrös pohár állott.

(Folytatása következik.)

Crysanthème. Nincs igaza, nem naiv a levele. Sőt megfontolt és okos. Csak egy dolog ellen van kifogásunk. Ön nyolc nagy kvart-oldalt irt tele, s az utolsó oldalnak alján kérdezi: „ugy-e, végig fogják olvasni a levelemet?“ Az ilyesmit vagy nem kérdezi az ember, vagy elől kérdezi. De hát ez mellékes. Térjünk a dologra. *Duse* és Sarah *Fernhardt* nem a maguk dicsőségéért jönnek Pestre szerepelni, hanem pénzért. A közönség pedig megadja nekik a pénzt, mire ők távoznak. Ez az ő szempontjuk. Pénzért és dicsőségért ők Párisban, Berlinben, Londonban, Rómában, Madridban, New Yorkban játszanak. Csupán pénzért Bukarestben, Budapesten, Brünnben, Lisszabonban, Stockholmban stb. stb. Menjünk tovább. Ha egy iró valami nagyon szépet ir, ahhoz mindenki hozzá jut egy-két forintért, ha klaszszikus, pláne tizenöt krajcárért is. Hogy az iró beteg, vagy meghalt, ezt az olvasója nem érzi meg. A könyv könyv marad és olcsó. De ha egy szinésznő produkál valami szépet és nagyot: ha eljátszik egy szerepet ugy, hogy annak minden mozdulata duzzad a génietől, a finom analizistől, az eredetiségtől, akkor ezt csak ő rajta magán nézheti meg az ember. Tehát a szinésznő nyakába veszi a világot, s mindenütt megmutatja magát. Azonkivül legföljebb 20—25 évig tart az ő dicsősége. Ha meghal, vége. Tehát meg kell fizetnünk neki azt a különbséget, amely az ő igen gyors mulandósága és az iró örök élete közt van. Petőfit megveheti tiz krajcárért, s abban a könyvben Petőfi örökkön örökké husz esztendős marad. De a huszéves Saraht már soha, soha többé nem fogja látni senki, sőt — a harminc éveset sem. *Ezt* kell neki megfizetni pénzzel, lármával, népszerüséggel. Ezért kap ő több reklámot, mint Anatole France, s több pénzt, mint Shakespeare Vilmos. Mert a legnagyobb, a legtalentumosabb, a legcsodálatosabb szinésznek sem jutott annyi a halhatatlanságból, amennyi a legutolsó irónak kijár. Vagy megforditva: ezért népszerübb Dicsőffy Lóránt, mint Kiss József.

F. K.-né. *Budapest.* Nagysád azt kérdezi, vajjon át kell-e érezni a müvésznek a szerepet, amit játszik, avagy nem? A legtöbb kiváló müvész abszolute nem érzi át azt, amit játszik. Csak a fejökkel éreznek, nem a szivökkel, azaz ismerik minden emóciónak, minden érzésnek a külső szimptomáit és ezeket kitünően reprodukálva, azt az illuziót keltik a nézőben, hogy át is érzik szerepöket. De ez nem igy van: a legtöbb kiváló szinmüvész mindig hideg, semleges, nyugodt marad, még ha a legtombolóbb szenvedély érzéseit tolmácsolja is.

V. M. Van egy régi jó mondás, és ez is legyen a felelet kérdésére: férfi és nő közt nem lehet barátság, mert vagy összevesznek, vagy egymásba szeretnek. A mi véleményünk pedig az, hogy még ha volna is önzetlen barátság férfi és nő közt, még akkor se volna okos dolog ilyen barátságot kötni. Mert ugyan ki az ördög hinné el — pláne, ha leveleznek is, és a leány 18, az ifju pedig 25 éves — hogy barátok?

A. S. *Kőbánya.* Miután ön csak a tanév végén mutathatja be érettségi bizonyitványát, mely az egyévi önkéntességre képesiti, egyelőre csak önkéntességi jogának *föltételes* elismeresét kérheti. A folyamodványt illetőségi helyének közigazgatási hatóságánál — az illetékes hadkiegészitési parancsnokság címére — kell beadni s melléklendők: a születési, tanulmányi és belépési bizonyitványok, a szülők beleegyezése és kötelező nyilatkozata, hogy önt az önkéntes szolgálat ideje alatt eltartják; ha pedig államköltségen kiván szolgálni, szülőinek és hozzátartozóinak hivatalos vagyonkimutatása, illetőleg szegénységi bizonyitványa is csatolandó.

S. J. *Budapest.* Nem találta el az okát annak, hogy a válasz késett. Nem emlékszünk az *Esti gondolatokra*, de bizonyára azért nem vettük figyelembe, mert nem érdemelte meg. Tudniillik sok az olyan gondolat, ami nem is gondolat.

G. K. *Losonc.* 1. A névmagyarositási kérvényhez a születési és illetőségi bizonyitványokat kell mellékelni. Testvérek egy kérvényben is folyamodhatnak. A kérvényre annyi ötven krajcáros bélyeget kell ragasztani, a hány nagykoru folyamodik; kiskoru folyamodók után nem kell bélyeg. 2. Gara, Goda, Galambos, Gelencsér, Gazdag, Gonda, Géres stb.

K. T. *Temesvár.* Nem ugy van az. Az ilyesmit tudni kell, nem pedig elképzelni. Ha az ember csak képzel, az sül ki belőle, a mit ön nekünk beküldött.

K. L. *Nagy-Kanizsa.* 1. Sorsjegyeinek utána nézetünk. 2. 1901-ben hivják sor alá. 3. 1900. november 1-től 1901. február végéig van ideje folyamodni. Legrosszabb esetben átadhatja a folyamodványt a sorozó bizottságnak is, de csak az orvosi megvizsgálás *előtt*, mert különben nem veszik figyelembe. 4. A sorozás elhalasztását az illetékes közigazgatási hivatal, külföldön tartózkodó magyar hadkötelesek pedig a követségek vagy konzulságok utján kell kérniök.

T. Gy. *Budapest.* Abban a hirben világosan megirtuk, hogy az anyaga honnan került hozzánk. Tessék ott utánajárni a dolognak.

L. J. 16. 1. Mind a kettőnek VIII. Práter-utca 42. sz. a. van a kiadóhivatala. 2. Lehet. 3. Beiratkozhatik akármelyik félév elején, tehát februárban is. Ugyanakkor vizsgázhatik is.

Vasut. Igaza van, azonban — amint erről meggyőződhetett már — mi előlegesen is igazat adtunk önnek. Több cikkben sürgettük már a differenciák kiegyenlitését.

Üllői-uti előfizető. Utolsó negyedévi almanachunkat a jövő héten fogjuk előfizetőinknek megküldeni.

Tartli. Egyenlő terc, vagy kvárt esetén a hivó (rossz magyarsággal a kijátszó) irja föl azt.

S. K. *Budapest.* Nem közölhető.

Somebody. Szép és jó, jönni fog.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A kongresszus után. A német-osztrák-magyar belhajózási kötelék rendező bizottsága tegnap tartotta *Matlekovits* Sándor elnökleto alatt zárülését, amelyen a hajókongresszus számadását megvizsgálták és jóváhagyták. Egyben elhatározta a bizottság, hogy a kötelék összes kiadványát magyarra fordittatja. *Elnök* bemutatja *Mannheim* és *Ulm* városok átiratát, amelyekben a nevezett városok a kötelék ülése alatt élvezett igaz magyar vendégszeretetért a rendező-bizottságnak köszönetüket tolmácsolják, egyben biztositják Magyarországot, hogy az itt élvezett napokat soha elfelejteni nem fogják, de biztositják arról is, hogy ők is iparkodni fognak a jövőben minden magyar embert, mint Németország igaz barátját fogadni. Dr. *Herczfeld* Samu titkár jelenti, hogy a württenbergi kormány képviselői: *Haag* miniszteri tanácsos és *Enting* épitési főigazgató, valamint *Ulm* város kiküldöttei: *Eyth* titkos udvari tanácsos és *Engel* Károly kereskedelmi tanácsos, hálájuk kifejezéséül és jeléül a szép Magyarországban élvezett nemes vendégszeretetéért 40 forintot küldtek hozzá oly célból, hogy azt a magyarországi árvizkárosultaknak juttassa. Herczfeld ezt az összeget *Sárközy* Aurél komáromi főispánnak küldötte el. *Elnök* végül köszönetet mond mindazoknak, akik a rendezés sikere körül közremüködtek, viszont *Szohner* Károly alelnök szép szavakban tolmácsolta a bizottság háláját *Matlekovics* elnöknek.

Kereskedők kongresszusa. Az *Első Budapest Fővárosi Kis- és Középkereskedők Társulata* az ország kereskedőit értekezletre hivta egybe, hogy az 1900. január elsején életbelépő italmérési törvényben és a hozzá kiadott végrehajtó utasitásban foglalt sérelmes rendelkezések fölött tanácskozzanak. Az értekezletet ma tartották a társulat Sas-utcai helyiségében *Diviáczky* János elnöklésével, aki üdvözölte a megjelenteket és tudomásukra adta, hogy a tegnap tartott előértekezleten *Láncz* Leó országgyülési képviselőt diszelnöknek, *Hüttl* Tivadart pedig elnöknek választották meg. A küldöttség utján meghivott elnök megköszönte az értekezlet bizalmát és biztositva a kereskedőket, hogy érdekeiket mindig buzgón meg fogja védeni, megnyitotta az ülést.

Elsőnek *Mittner* József aradi kereskedő szólalt fel, aki általánosságban ismertette azt a legnagyobb sérelmet, hogy a kiadott végrehajtási utasitás a korlátolt pálinkamérők által kimérhető és poharazható pálinka árát deciliterenkint *egy forintban* állapitotta meg. Ennek *hatvan krajcárra* való leszállitását kéri az értekezlet, mert különben jóformán illuzóriussá válnék a kiskereskedők szeszkimérési joga.

Több hozzászólás után kimondotta az értekezlet, hogy ebben az értelemben küldöttségileg memorandumot fog átadni a pénzügyminiszternek, amelyben azt is kéri, hogy a tiszta szeszt nemcsak az uj rendelet értelmében *félliternél* föllefelé, de már *két deciliternél* kezdve lehessen árusitani és hogy mondja ki törvényesen, hogy a szeszadókivetésnél a szaktestületek képviselői véleményadásra behivassanak. A részletes tárgyalás során egyhangulag hozzájárultak az előterjesztéshez és a memorandumot holnap nyujtják át *Lukács* László pénzügyminiszternek.

Fontos tárgya volt az értekezletnek a kis és középkereskedők országos szervezkedése. *Csokonai Vitéz* Mihály előadó, a nagyváradi és biharmegyei italmérők képviselője nyujtotta be a szervezkedésre vonatkozó határozati javaslatát, mely a következő pontokból áll:

1. Mondják ki határozatilag, hogy a kis és középkereskedők egyesülését kivánatosnak tartják. 2. Válaszszanak egy tizenhárom tagu bizottságot: 1. elnökkel, 6 fővárosi és 6 vidéki taggal, a további teendők végzésére. 3. Bizzák meg a bizottság elnökét, hogy a fővárosi 6 taggal dolgoztassa ki az alapszabálytervezetet és azokat felülbirálás és hozzájárulás végett a vidéki 6 tagnak küldje meg. 4. Az alapszabályoknak a bizottság által történendő elfogadása után az elnök lelkes hangu, tárgyilagos, magyarázó szöveggel ellátott fölhivást bocsáttasson ki. 5. A fölhivás eredményéhez képest intézkedjenek az eszme megvalósitására.

Dr. *Adorján* Ármin (Nagyvárad) helyesnek tartja Csokonay inditványát, de nem egyesülés, hanem kongresszus alapján. Épp oly szükségesnek tartja helyi társulatok alakulását.

Bárdos Géza, a debreceni kereskedelmi kamara titkára károsnak tartja a kereskedőknek szakmák szerint való elosztását, ami a jó egyetértést bizonyára megzavarná. Mondja ki az értekezlet, hogy a kiskereskedők országos szervezkedését óhajtja, de nem egyesületi alapon, s erre a célra küldjön ki szükebb körü bizottságot. Az értekezlet meg is választott egy hat tagu bizottságot és elhatározta, hogy a legközelebbi országos értekezletet *Nagyváradon* tartja.

A pozsonyi téli kikötő. A földmivelési miniszter a pozsonyi kikötő épitése ügyében, mint értesülünk, akként intézkedett, hogy a *nagyjelentőségü téli kikötő már a jövő évben igénybevehető legyen.* A téli kikötőt, mely Pozsony mellett, a Duna balpartján a brenneri Dunaág felhasználásával épül, 1897-ben kezdték épiteni. A feltöltési és földkiemelési munkálatok 157.489 forintba kerültek, a kotrási munkát 412.626 forintért a magyar épitő részvénytársulatnak adta vállalatba. A téli kikötő ugy készül, hogy az később forgalmi kikötőnek is berendezhető legyen, amire nézve a földmivelési miniszter Pozsony városnál a tárgyalásokat már meginditotta.

A vas- és gépgyárak helyzete. A *magyar vas- és gépgyárosok klubja* e hó 6-ikán *Förster* Nándor miniszteri tanácsos elnöklésével ülést tartott, melyben szóba hozatott a hazai vas- és gépipar helyzete, szemben a beállott kedvezőtlen gazdasági viszonyokkal. A kérdés beható megvitatása után elhatározták, hogy tekintettel egyrészt a vas- és gépipar munkahiányára, másrészt arra, hogy ez idő szerint a gyárak pénzhiányban is szenvednek és pénzt csak nagy áldozatok árán szerezhetnek, felterjesztés intéztessék a kereskedelemügyi, belügyi, pénzügyi és földmivelésügyi miniszterhez az iránt, hogy az állami intézetek, törvényhatóságok stb. a vas- és gépiparosok esedékes követeléseit azonnal utalványozzák ki. A gyárosok annak a meggyőződésüknek adnak kifejezést, hogy a kormány, tekintettel a hazai ipar sulyos helyzetére, meg fogja tenni a szükséges rendelkezéseket, hogy a helyzet enyhitéséhez a klub által kérelmezett irányban is hozzájáruljon.

Szállitások. A budapesti kereskedelmi és iparkamara irodájában a következő szállitási, illetve eladási hirdetmények tekinthetők meg: Császári és királyi közös hadügyminisztériumé *pokróc és takaró*, a magyar királyi államvasutak gépgyáráé *hajtószijak* és *szén*, a magyar királyi államvasuti igazgatóság és az üzletvezetőségeké *faanyagok* és *különféle* cikkek, Budapest székesfővárosé *fertőtlenitő szerek* szállitására és a fővárosi kórházak *pala-tetőzetének javitására*, végül a *budapesti*, *lembergi* és *bécsi* katonai ágyraktáraké *ócska ágynemüek és rongyok eladására.*

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelenti: *Braun* Dávid és testvére cég *Budapest* (Nagy-korona-utca), *Márton* Mózes kereskedő *Budapest*, Wagner Mihály cég Modern, *Kuttn* Gábor utóda cég *Temesvár*, Klupp Gusztáv kereskedő Komotau, *Löwy* Miksa kereskedő *Pécs*, *Stumpf* Sándor kereskedő *Budapest* (Liliom-utca 8.) Feltschik Emil és társa cég Jogsdorf.

Szeszárak. A kontingens nyerssszesz ára *Budapesten* 18.— forint pénzben, 18.50 forint áruban. *Bécsben* a kontingentált készáru 19.80 forint pénzben, 20.— forint áruban.

Borjuvásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvény-társaság tudósitása.) Felhajtás: Belföldi élő borju 491 darab, leölt borju 113 darab, növendékmarha — darab, barány élő — darab, leölt barány — darab. Árjegyzések: *Belföldi élő borju* 32 krtól 38 krajcárig, elsőrendü 39 krtól 46 krajcárig levonás nélkül, kivételesen 48 krajcárig, leölt borju 46—54 krajcárig, növendék marha ——— krajcárrig kilónként, I-sö rendü —— krajcárig. Leölt barány ——— forintig páronkint. — A csekély fogyasztási szükséglet következtében a vásár vontatott lefolyásu volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertéskonzumvásár árjegyzése 1899. évi okt. 18-án. Készlet 320 darab. Érkezett 746 darab. Összesen: 1066 darab. Eladatott 613 darab. Maradt 453 darab. — *Napi árak:* 120—180 kgr. sulyban 43—44 krajcárig, 220—280 kgr. sulyban 43—44 krajcárig. 320—380 klgr. sulyban 42—44— krig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos ——— krajcárig. Malacok 40—— krajcár kilónkint. A vásár hangulata lanyha volt.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, október 20.

Vételkedv hiányában a forgalom korlátolt maradt. Vontatott üzletmenet mellett 7000 métermázsa buza került a forgalomba. Finomabb áru változatlan maradt, selejtesebb 5 krajcárral esett. Tengeriben az irányzat szilárd volt. Forgalomba került 1600 métermázsa tengeri. Más gabonanemüekben a forgalom csekély volt.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 500 mm. 80 k. 8 frt 80 kr, 500 mm. 80 k. 8 frt 72½ kr, 200 mm. 80 k. 8 frt 72½ kr, 300 mm. 80·8 k. 8 frt 40 kr, 150 mm. 79·5 k. 8 frt 50 kr, 200 mm. 79 k. 8 frt 50 kr, 300 mm. 79 k. 8 frt 55 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 50 kr, 300 mm. 78·5 k. 8 frt 45 kr, 100 mm. 78·5 k. 8 frt 37½ kr, 100 mm. 78 k. 8 frt 37½ kr, 100 mm. 77·5 k. 8 frt 30 kr, 100 mm. 76·5 k. 8 frt 25 kr, 100 mm. 76·5 k. 8 frt 25 kr, 100 mm. 76 k. 8 frt 10 kr, 100 mm. 75·5 k. 8 frt 20 kr, 100 mm. 72·5 k. 7 frt 55 kr.

Pestmegyei: 100 mm. 80 k. 8 frt 60 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 30 kr, 200 mm. 78·5 k. 8 frt 30 kr. 100 mm. 79 k. 8 frt 30 kr. 100 mm. 78·5 k. 8

frt 30 kr, 400 mm. 79 k. 8 frt 30 kr, 100 mm. 78·5 k. 8 frt 25 kr, 100 mm. 79 k. 8 frt 25 kr, 100 mm. 77·6 k. 8 frt 25 kr, 200 mm. 77·3 k. 8 frt 20 kr, 200 mm. 77 k. 8 frt — kr.

Biharmegyei: 100 mm. 76 k. 8 frt 05 kr.

Becskereki: 2100 mm. 75·5 k. 8 frt 15 kr.

Készpénzfizetés mellett.

Rozs: 100 mm. 6 frt 35 kr.

Tengeri: 500 mm. 5 frt 50 frt, 100 mm. 5 frt 55 kr, 300 mm. 5 frt 52½ kr, 500 mm. 6 frt 45 kr.

Zab: 100 mm. 5 frt 22 kr, 150 mm. 5 frt 45 kr, 100 mm. 5 frt 22½ kr.

Mind 3 hónapra.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza	kiló	100 kilogramm ár: frttól	frtig	kiló	100 kilogramm ára: frttól	frtig
tiszavidéki ó	76	8.35	8.10	79	8.35	8.50
» »	76	8.10	8.20	80	8.50	8.55
» »	77	8.20	8.30	81	8.50	8.60
» »	78	8.30	8.40	—	—.—	—.—
fehérmegyei »	75	8.05	8.10	79	8.35	8.50
» »	76	8.10	8.20	80	8.50	8.55
» »	77	8.20	8.30	81	8.60	8.60
» »	78	8.30	8.40	—	—.—	—.—
pestvidéki »	75	8.—	8.05	79	8.30	8.45
» »	76	8.05	8.15	80	8.45	8.50
» »	77	8.15	8.25	81	8.45	8.55
» »	78	8.25	8.35	—	—.—	—.—
bánsági »	75	8.05	8.10	79	8.30	8.45
» »	76	8.10	8.15	80	8.45	8.50
» »	77	8.15	8.25	81	8.45	8.55
» »	78	8.25	8.35	—	—.—	—.—
bácskai »	73	7.95	8.0	77	8.40	8.50
» »	74	8.10	8.25	—	—.—	—.—
» »	75	8.25	8.35	—	—.—	—.—
» »	76	8.25	8.40	—	—.—	—.—

Egyéb gabonanemüek		kiló	100 kilogramm ára: frttól	frtig
Rozs	uj elsőrendü	—	6.55	6.65
»	» másodrendü	—	6.40	6.50
Arpa	» takarmány	—	6.—	6.20
»	» égetni való	—	5.70	5.90
»	» sörfőzésre való	—	6.60	7.—
Zab	—	—	5.75	5.85
Tengeri	ó bánsági	—	5.20	5.30
»	» másnemü	—	—.—	—.—
Repce	uj káposzta	—	11.60	12.10
»	» bánsági	—	—.—	—.—
Köles	» —	—	5.25	5.30

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza októberre	8.17—8.16—8.15
Buza (1900.) áprilisra	8.56—8.57—8.56—8.57
Rozs októb.	6.50
Rozs áprilisra	6.92—6.91
Zab októberre	0.——0.—
Zab áprilisra	5.36
Tengeri 1900. májusra	5.12—5.13—5.12
Repce augusztusra	—.———.—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza októberre	8.14	pénz	8.15 áru
Buza (1900.) áprilisra	8.56	»	8.57 »
Rozs októberre	—.—	»	—.— »
Rozs áprilisra	6.90	»	6.91 »
Tengeri szeptemberre	—.—	»	—.— »
Tengeri (1900.) máj.-ra	5.13	»	5.14 »
Zab októberre	—.—	»	—.— »
Zab (1900) áprilisra	5.36	»	5.37 »
Repce szeptemberre	—.—	»	—.— »

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre	8.12—	8.13
Buza áprilisra (1900.)	8.54—	8.55
Rozs októberre	0.——	0.—
Rozs áprilisra	6.90—	6.91
Zab októberre	0.——	0.—
Zab áprilisra	5.34—	5.35
Tengeri szeptemberre	—.———.—	
Tengeri májusra 1900.	5.11—	5.12
Repce augusztusra	—.———.—	

A budapesti értéktőzsde.

A mai értéktőzsde kezdettől végig szilárd volt. Külföldről is kedvező jelentések érkeztek, melyek nálunk visszhangra találtak. A pincon észlelhető szerencsés fordulat nem csekély mértékben a külföldi bányapiac megszilárdulásában és tartósan kedvező helyzetében leli okát. Az összes vezető értékek emelkedtek s szilárdan zárultak.

A déli tőzsdén valamivel gyengébb volt a forgalom, de végig tartott árfolyamok maradtak érvényben.

A helyi piac kedvező volt. Közuti és városi villamos részvények emelkedtek, s legmagasabb napi árfolyamok mellett záruln ak. Salgó ismét 3—4 frttal javitott kurzusán. A bankrészvények változatlanok maradtak. Valuták és érvváltók változatlanok, de inkább gyengébbre hajlók.

Az *előtőzsde* kedvező.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 365.75—366.25. Osztrák hitelrészvény 361.60—364.—. Osztrák-magyar államvasut 322.50—324.—. Rimamurányi vasmü 322.75—335.—.

A *déli tőzsde* tartott.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 366.——366.75. Osztrák hitelrészvény 363.50—364.30. Osztrák-magyar államvasuti részvény 323.50—324.25. Jelzálogbank 228.75—230.50. Leszámitolóbank 246.75—247.—. Rimamurányi vasmü 335.——336.50. Közuti vasut 340.—342.— forinton.

Utótőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 363.60. Magyar hitelrészvény 366.50. Leszámitolóbank 246.75. Rimamurányi vasmü részvény 335.—. Osztrák-magyar államvasut 322.25. Közuti vasut 341.—. Városi villamos vasut 188.— forinton.

Leszámitoló árfolyamok:

Magyar általános hitelbank	375.—
Osztrák hitelintézet	370.—
Magyar aranyjáradék	117.—
Magyar koronajáradék	95.—
Magyar ipar- és kereskedelmi bank	98.—
Magyar jelzálog hitelbank	238.—
Magyar leszámitoló bank	253.—
Rimamurányi vasmü	339.—
Budapesti közuti vasp. részj.	350.—
Déli vasut	72.—
Osztr.-magy. államvasut	341.—
Budapesti bankegyesület	90.—
Fiumei hitelbank r.-t.	89.—
Pesti m. kereskedelmi bank	1415.—
Felsőmagy. bánya- és kohomü	100.—
Kőszénbánya és téglagy. r.-t.	225.—
Salgó-Tarjáni kőszénbánya	323.—
Ujlaki téglagyár	160.—
Magyar cukoripar r.-t.	1054.—
Magyar fém- és lámpagyár r.-t.	100.—
Adria m. kir. tengerhajóz. r.-t.	243.—
Budapesti vill. városi vasut	109.—

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Államadósság.

a) *Magyar Államadósság.*

Aranyjáradék 4%—	115.85	116.25	Magyar nyeremény-kölcsön (50 frt)	161.25	162.25
Koronajárad. 4%—	94.35	94.75	Magyar regálekötv. 5%/0	98.10	99.50
Keleti vasut kötvények 5%—	119.55	120.25	Magyar regálekötvény 4½%—	98.10	99.50
Államvasuti aranykölcsön 4½%—	119.70	120.50	Horv.-szlav. regálekötvény 4½%—	100.—	100.50
Államvasuti ezüstkölcsön 4½%—	98.75	99.75	Magyar földtehermentm. 4½—	93.50	94.50
Vaskanukölcsön 5%—	80.50	81.50	Horv.-szlav. földtehermentm. 4%—	95.50	96.50
Magyar nyeremény-kölcsön (100 frt)	161.—	162.—	Tiszai sorsjegy 4%—	136.75	137.75

b) *Osztrák Államadósság.*

Egyes. papirjáradék 5%—	99.—	99.70	Koronajáradék 4%—	98.75	99.25
Egyes. ezüstjáradék 4%—	99.—	99.50	1854-es sorsjegy 4%—	171.25	172.25
Aranyjáradék 4%—	117.—	117.50	1860-as sorsjegy (100 frt) 5%—	135.50	136.50
			1864-es sorsjegy —	195.50	196.50

c) *Idegen Államadósság.*

Bolgár vasuti kölcsön 6%—	102.—	103.—	Szerb 100 frankos sorsjegy 2%—	33.—	34.—

Más kölcsönök.

Bosnyák kölcsön 4%—	90.50	91.50	Budapesti fővárosi kölcsön 4%—	94.75	95.75
Budapesti fővárosi kölcsön 4½%—	97.75	98.75	Temes-bégavölgyi kölcsön 5%—	94.—	94.75

Elsőbbségi kötvények.

Adria elsőbbségi kötvény 4½%—	100.—	100.50	Folyamhajózási és tengerhajózási 4½%—	100.—	101.—
Közuti vasut 4%—	95.50	96.50	Magyar-galiciai I. kibocs. 5%—	106.70	107.50
Budapest-pécsi vasut 4%—	93.50	94.50	Beruházási kölcsön ar. 4½%—	118.50	119.50
Kassa-oderbergi 1880. ezüst 4%—	95.50	96.50			
Kassa-oderbergi 1891. ezüst 4%—	95.50	96.50			

Záloglevelek és kölcsönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Belvárosi takarékp. zálogl. 4½%—	100.—	101.—	Jelzálogbank nyer. kötvény 4%—	118.75	119.75
Egyes. főv. takarékp. zálogl. 4½%—	98.75	99.75	Jelzálogbank nyer. jegy —	14.—	15.—
Egyes. főv. takarékp. zálogl. 4%—	93.50	94.50	Jelzálogbank nyer. kötv. 3%—	103.50	104.50
Kisbirtokosok zálogl. 5%—	102.—	103.—	Orsz. közp. takarékp. zálogl. 4½%—	99.25	100.25
Kisbirtokosok zálogl. 4½%—	102.—	103.—	Orsz. közp. takarékp. zálogl. 4%—	94.50	95.50
Földhitelintézet zálogl. 4½%—	93.—	93.50	Közp. jelzálogbank zálogl. 4½%—	98.—	99.—
Földhitelintézet (5 éves) 4%—	93.70	94.—	Közp. jelzálogbank zálogl. 4%—	93.—	93.50
Földhitelintézet (53 éves) 4½%—	83.70	84.70	Közp. jelzálogbank kötvény 4½%—	98.—	99.—
Helyi érdekü vasuti kötvény 4½%—	96.25	97.25	Közp. jelzálogbank kötvény 4%—	92.—	93.50
Helyi érdekü vasuti kötvény 4%—	92.—	94.—	Osztrák-magy. bank zálogl. 4%—	99.25	100.25
Helyi érdekü vasuti (ex. 1050 frt) 4%—	95.75	96.75	Hazai takp. közs. kötv. 4%—	96.15	97.25
Jelzálogbank zálogl. 5%—	101.—	102.—	Hazai takp. zálogl. 4%—	94.—	95.—
Jelzálogbank zálogl. 4½%—	100.—	101.—	Keresk. bank zálogl. 4½%—	99.25	100.25
Jelzálogbank zálogl. 4%—	97.75	98.75	Keresk. bank zálogl. 4%—	96.—	97.—
Jelzálogb. közs. köt. (ex. 1100) 4%—	97.50	98.—	Keresk. bank (ex. 150 frt) közs. köt. 4½%—	103.—	104.—
Jelzálogbank közs. kötvény 4%—	97.25	98.25	Keresk. bank (ex. 210 frt) közs. kötvény 4%—	97.—	98.—
Jelzálogbank közs. kötvény 4½%—	100.—	101.—			

Bankok részvényei.

Bankegyesület	90.—	91.—	Kereskedelmi részvénytársaság	105.—	108.—
Első m. iparbank	170.—	171.—	Magyar takp. közp. jelzálogbank	500.—	505.—
Fiumei hitelbank	88.—	89.—	Osztrák-magyar bank	905.—	910.—
Földvászi bank r. t.	65.—	67.—	Pesti hazai	8100.—	8250.—
Hazai bank	105.10	106.50			
Horvát-szlavon jelzálogbank	112.—	114.—	Kereskedelmi bank	1370.—	1375.—

Takarékpénztárak részvényei.

Belvárosi	103.—	104.—	Egyes. fővárosi	1155.—	1160.—
III. kerületi	112.—	114.—	Magyar általános	294.—	295.—
Erzsébetvárosi	82.—	85.—	Országos központi	737.—	743.—
Budapesti takp. és zálogk. r. társ.	223.—	225.—	Pesti hazai	8100.—	8250.—

Gőzmalmok.

Concordia	250.—	260.—	Hengermalom	565.—	575.—
Első budapesti	635.—	640.—	Molnárok és sütők	221.—	226.—
Erzsébet	255.—	256.—	Viktória	136.—	138.—
Lujza	102.—	105.—			

Bányák és téglagyárak részvényei.

Brassói bánya	—.—	—.—	Kőbánya. gőzleg.	550.—	560.—
Budapesti tégla és mészég.	160.—	161.—	Kő-szénb. és tégla (Drasche)	226.—	232.—
Egyesült tégla és cement	28.—	29.—	Asztaltgyár	195.—	197.—
Kapnikbánya	135.—	137.—	Általános közszáll.	85.—	87.—
Keramagy. kőszén.	120.—	122.—	Keramtéglagyár	120.—	123.—
Felsőmagy. bánya	100.—	101.—	Salgótarjáni	313.—	316.—
István téglagyár	40.—	42.—	Ujlaki téglagyár	132.—	134.—
Kassa-somodi	—.—	—.—			

Biztositó társaságok részvényei.

Bécsi biztositó irs.	210.—	216.—	Fonciere	100.—	102.—
Bécsi élet- és járadék-biztositásintézet	270.—	280.—	Lloyd viszontbizt.	—.—	—.—
Első magy. állal.	2100.—	2200.—	M. jég- és viszontb.	114.—	116.—
			Nemzeti baleset	115.—	117.—
			Pannonia viszontb.	765.—	770.—

Vasművek és gépgyárak részvényei.

Gazdasági gépgy.	140.—	145.—	Nicholson	108.—	111.—
Danubius	86.—	90.—	Schlick	190.—	194.—
Ganz	1005.—	1035.—	Weitzner waggon	198.—	200.—

Könyvnyomdák részvényei.

Athenaeum	350.—	360.—	Pallas	190.—	195.—
Franklin	250.—	255.—	Pesti könyvnyomda	1420.—	1450.—
Kosmos	90.—	95.—			

Különféle vállalatok részvényei.

Ált. wagg.-kölcs.	514.—	517.—	Király serfőzde	35.—	37.—
Bpesti villamos.	120.—	122.—	Polgári serfőzde	84.—	86.—
Első magyar serfőzde	1200.—	1300.—	Magyar cukoripar r. t. B. sor. elői.	1013.—	1019.—
Első magyar sertéshizl. részv.	270.—	280.—	Magyar villamos.	137.—	138.—
Első magy. szálloda	—.—	—.—	Nemzetközi vill.	295.—	297.—
Első magy. spódium	145.—	150.—	Nemzetközi waggonkölcsönző	600.—	605.—
Gschwindt szeszgy.	478.—	481.—	Telefon-Hirmondó	—.—	—.—

Közlekedési vállalatok részvényei.

Adria tengerhaj.	237.—	239.—	Ujpest-rákospalotai villamos	55.—	60.—
Bpesti közuti vas.	—.—	—.—	Kassa-oderbergi	179.—	181.—
» ideigl. részv.	—.—	—.—	Magyar-galiciai	206.—	208.—
» élv. jegy	220.—	225.—	» nyer. jegy	212.—	215.—
» villam. vas.	188.—	189.—			
» élv. jegy	60.—	65.—			

Sorsjegyek.

Bazilika	6.30	6.80	Magyar vörösker.	9.—	9.50
» osztr. fölülb.	6.50	7.—	Ugyanaz osztr. fib.	10.25	10.75
» nyer. jegy	—.—	—.—	» nyer. jegy	—.—	—.—
Bécsvárosi	184.50	186.50	Olasz vör. ker.	11.—	11.50
Budavárosi	62.—	64.—	Ugyanaz osztr. fölb.	11.75	12.25
» osztr. fölülb.	64.—	66.—	Osztrák vör. ker.	12.75	13.25
Erzsi	3.50	3.90	Osztrák hitelint.	195.—	197.—
» osztr. fölülb.	3.70	4.10	Pálffy	62.—	65.—

Pénznemek.

Vert arany	5.50	5.75	Németbankjegy	59.—	59.15
20 frkos arany	9.57	9.61	Olasz lira	44.40	44.60
20 márkás	11.77	11.83			

Külföldi váltók (látra).

Amsterdam	100.20	100.40	Olasz piac	44.50	44.70
London	120.80	121.10	Páris	47.80	47.90
Német piac	59.05	59.10			

Határidőre kötött értékpapirok.

Aranyjáradék	115.70	116.—	Leszámit. bank	246.75	247.25
Koronajáradék	94.20	94.70	Rimamurányi	335.—	336.50
Magy. hitelbank	366.50	367.—	Osztr. hitelrészvény	364.—	364.25
M. ip. és ker. bank	94.50	95.50	Déli vasut	69.50	69.—
Magy. jelzálogbank	230.—	231.—	Osztr.-m. államv.	323.50	324.—

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a termény-üzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna 44.——52.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 54.——60.— forint, Vörös erdélyi —.———.— Vörös bánsági —.———.— forint. Középszemü 66.—70.—. Nagyszemü 70.—74.—. Disznózsir: budapesti 51.——51.50 forint, vidéki —.——.—— frt. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— városi 4 darabos 41.——41.50 forint, 3 darabos 42.——42.50 forint, füstölt 47.——47.50 forint, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség —.———.— forint. 120 darabos 14.50—15.— forint, 100 darabos 17.75—18.25 forint, 85 darabos 22.——22.50 forint azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.50—13.75 forint, 100 darabos 16.50—16.75 forint, 85 darabos 21.——21.25 forint. Szilvaiz: szlavóniai 17.50—18.— forint, szerbiai 16.——16.25 forint azonnali való szállitásra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, október 20. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.)

Jegyzések: Őszi buza 8.40. Tavaszi buza 8.70. Tavaszi rozs 7.23. Tengeri május—juniusra 5.38.

A bécsi értéktőzsde.

Az *előtőzsdén* az értékpapirosok ellátása csak drágult tételek mellett folyt. A kamatláb 6½—6⅝% között váltakozott, sőt még magasabb is volt egyes esetekben, ennélfogva tartózkodó vételkedv volt konstatolható.

A *déli tőzsdén* csendes volt az üzletmenet, de tartottak az árfolyamok.

Zárlatkor szilárd volt az irányzat, külföldi jobb jegyzések folytán.

Az *utótőzsdén* nagyon szilárd volt az irányzat.

Bécs, október 20. (*Magyar értékek zárlata.*) 4% aranyjáradék 115.50. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 137.25. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 99.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény 118.75. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 248.—. Rimamurányi vasmürészvény 335.75. Magyar koronajáradék 94.70. 4%-os Magyar földtehermentesitési kötvény 92.80. Magyar hitelbank részvény 367.50. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 161.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény 180.50. Magyar kereskedelmi bank 1360.

Bécs, október 20. (*Osztrák értékek zárlata.*) 4·2%-papirjáradék 99.55. 4%-os osztrák aranyjáradék 117.10. 1860-iki sorsjegy 134.50. Osztrák hitelsorsjegy 195.—. Anglo-osztrák bank 149.35. Bécsi bankegyesület 266.75. Osztrák-magyar bank 902.—. Déli vasut 69.50. Dunagőzhajózási részvény 368.—. Dohányrészvény 133.75. Császári és királyi arany 5.71—. Német bankváltók 58.97. 4·2%-os ezüst járadék 99.40. Osztrák koronajáradék 99.60. 1864-iki sorsjegy 194.50. Osztrák hitelintézeti részvény 364.—. Unionbank 299.50. Osztrák Länderbank 234.—. Osztrák-magyar államvasut 323.—. Elbavölgyi vasut 248.—. Alpesi bányarészvény 259.75. 20 frankos arany 9.57—. Londoni váltóár 120.80. Bécsi Tramway 452.—. Az irányzat szilárd.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, október 20. (*Tőzsdei tudósitás.*) A külföldi tőzsdékről jelentett hangulat és a bécsi tőzsde tetemes javulása következtében megnyitáskor általában barátságos volt az irányzat. A forgalom sulypontja a bányaértékek piacán volt, amelyen a düsszeldorfi vas- és kőszénbörze kedvező jelentéseire és egyes vasnemek ujabb emelkedésére élénk volt a forgalom emelkedő árak mellett. A kőszénrészvényekre erősen hatottak a fődőzések. Járadékok szilárdak, különösen az olaszok, ugyszintén az olasz vasutak. Trans-

vaali vasut szilárd, Kanada-Pacific javult. Amerikai bankok ártartók, a többiek változatlanok. Később a bányarészvények még inkább emelkedtek. Bankok szilárdak arra a hirre, hogy a birodalmi bank osztalékát a tavalyi 8½%-kal szemben 10%-ra becsülik. Magánleszámitolási kamatláb 5½%.

Berlin, október 20. *(Zárlat.)* 4·20%-os papirjáradék 98.70. 4% osztrák aranyjáradék 99.25. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 94.40. Osztrák-magyar állam-vasut 138.—. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 169.30. Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.25. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 190.60. Általános villamossági Edison 248.25. Gelsenkircheni 193.60. Laurahohó 246.80. 4·20% ezüstjáradék —.—. 4% magyar aranyjáradék 97.—. Osztrák hitelrészvény 227.75. Déli vasut 31.60. Károly Lajos vasut —.—. Orosz bankjegy 216.55. 4% uj orosz kölcsön 98.75. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 92.25. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 151.—. Harpeni 194.60. **Az irányzat szilárd.**

Hamburg, október 20. *(Zárlat.)* 4.20% ezüstjáradék 98.70. 1860. sorsjegy 140.—. Déli vasut 31.50. 4% osztrák aranyjáradék 99.10. Osztrák hitelrészvény 227.50. Osztrák-magyar államvasut 137.50. Olasz járadék 91.80. 4% magyar aranyjáradék 97.—. **Az irányzat szilárd.**

Frankfurt, október 20. *(Zárlat.)* 4·20% papirjáradék —.—. 4% osztrák aranyjáradék 99.45. Magyar koronajáradék 94.30. Osztrák-magyar bank 150.20. Déli vasut 31.50. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóár 204.57. Bécsi bankegyesület 133.50. Villamos részvény 146.85. 3½%-os magyar aranykölcsön 80.50. 4·20%-os ezüstjáradék 98.70. 4% magyar aranyjáradék 96.90. Osztrák hitelrészvény 227.80. Osztrák-magyar államvasut 138.—. Északny. vasut —.—. Bécsi váltóár 169.32. Párisi váltóár 809.33. Unionbank —.—. Alpesi bányarészvény 260.—. **Az irányzat szilárd.**

Páris, október 20. *(Zárlat.)* 3% francia járadék 100.42. Olasz járadék 92.20. Osztrák-magyar államvasut 700.—. Francia törlesztb. járadék —.—. 4% magyar aranyjáradék 99.—. Török dohányrészvény 295.—. Osztrák Länderbank —.—. 3½% francia járadék 102.67. Osztrák földhitelintézeti részvény —.— Déli vasut —.—. 4% osztrák aranyjáradék 98.90. Ottomanbank 554.—. Párisi bankrészvény 1063.— Alpesi bánya részvény —.—. **Az irányzat szilárd.**

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Október 20. A sertésüzlet irányzata változatlan.

A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) ——— krajcárig. Öreg közép páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban ——— krajcárig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 42—42½— krajcárig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig való sulyban) 43½—44 krajcárig. Fiatal könnyü páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) 44½—45½ krajcárig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— krajcárig. Közép (páronkint 220—280 kilogramm sulyban ——— krajcárig. — Könnyü (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— krajcárig. — Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) 41½—42 krajcárig. — Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 42—42½— krajcárig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 42½—43 krajcárig.

Sertéslétszám: 1899. okt. hó 18. napján volt készlet 36.817 darab, 1899. október hó 19. napján felhajtatott 333 darab, 1899. évi október hó 19. napján elszállittatott 668 darab, 1899. október hó 20. napjára maradt készletben 36.482 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 20. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter Borbély Székely Zoltán mátyalvai lakost a beregszászi kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségü adótisztté, Bartha Lajos bokszegi lakost ideiglenes minőségü dijtalan számgyakornokká nevezte ki a makói pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez. — A m. kir. tengerészeti hatóság Glavan Antal és Susanich Ferenc kereskedelmi hadnagyokat hosszujáratu tengerész-kapitányokká, Rudan Marsiglio tengerészt pedig hosszujáratu tengerész-hadnagygyá nevezte ki. — A pozsonyi itélőtábla elnöke dr. Kufler Vilmos ügyvédjelöltet dijtalan joggyakornokká nevezte ki. — A debreceni itélőtábla elnöke Husovszky Dénes László végzett joghallgatót ideiglenes minőségü dijtalan joggyakornokká kinevezte. — Az eperjesi pénzügyigazgatóság Czverdely Mihály bártfai lakost a bártfai adóhivatalhoz ideiglenes minőségben dijtalan gyakornokká nevezte ki. A szolnoki törvényszék elnöke a vezetése alatti törvényszéknél megüresedett hivatalszolgai állásra Balla Vince napidijas szolgát nevezte ki.

Névváltoztatások. Kanócz István sátoraljaujhelyi illetőségü ugyanottani lakos Kállaira, Guttmann Salamon Mózes budapesti illetőségü ugyanottani lakos, valamint Endre és Irén kiskoru gyermekei Gárdonyira, kiskoru Sterr Károly budapesti illetőségü ugyanottani lakos Szabóra, Hochenberg Samu kir. segédmérnök körmöcbányai lakos Havasra, Podgorelátz Sándor körjegyző nádasdi lakos, valamint kiskoru gyermekei Gyula, Mária, Ottó, Ida, Márta és Etel Pongrátzra, Paszlavik József nyiregyházai illetőségi ugyanottani lakos Lászlóra, kiskoru Bear József kis-szt-miklósi illetőségü aradi lakos Berényire, Figura Ádám magy. kir. csendőr rohonci lakos Földvárira változtatták nevüket belügyminiszteri engedélylyel.

Pályázatok. Szolgai állásra a m. kir. gyapjuminősitő intézetnél november 30-áig; ügyészi állásra a szegedi kir. ügyészségnél 2 hét alatt; kir. közjegyzői állásra Jászapátin, november 8-áig; ellenőri állásra a kövesdi kir. adóhivatalnál 14 nap alatt; folyamfelvigyázói állásra a zombori kir. adóhivatalnál november végéig; aljegyzői állásra a titeli járásbiróságnál 2 hét alatt.

Időjelzés.

— *A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése.* —

Budapest, október 20.

A helyzet csupán annyiban változott, hogy a barometrikus maximum valamivel délebbre került, ugy, hogy magya Magyarország felett tartózkodik. Depressziók körvonalai érintik Európát délen, délnyugaton és a magas északon. Az időjárás tulnyomóan száraz, részben felhős, vagy ködös, gyér esőzés csak a depressziók mentén fordult elő.

Hazánkban az idő tulnyomóan derült és száraz, hüvös és az Alföldön és Erdély egy részében a hőmérséklet a fagypont körül van. Dér és éjjeli fagy sok helyütt volt.

Kilátás: Lényeges változás nem várható.

Vizállás.

		okt. 19. méter	okt. 20. méter			okt. 19. méter	okt. 20. méter
Inn	Schärding	1.12	1.05	Tisza	M.-Sziget	0.48	0.48
Duna	Passau	2.09	0.—	„	Tokaháza	0.24	0.20
„	Linz	0.44	0.05	„	V.-Naményi	0.06	0.—
„	Bécs	0.44	0.52	„	Tokaj	1.66	1.80
„	Pozsony	2.09	2.—	„	Tisza-Füred	2.34	2.16
„	Komárom	2.50	2.48	„	Szolnok	2.35	2.37
„	Budapest	2.32	2.18	„	Csongrád	2.23	2.14
„	Paks	1.04	1.05	„	Szeged	2.53	2.44
„	Mohács	3.24	3.12	„	Török-Becse	2.15	2.05
„	Gemboz	3.99	3.78	„	Titel	3.40	3.39
„	Ujvidék	3.42	3.39	Ondova	Bártfa	0.49	0.38
„	Panesova	2.13	2.10	Tonolya	Hodr	0.—	0.57
„	Orsova	3.42	3.37	Bodrog	Zemplén	2.45	2.30
Morva	Magyarfalva	1.01	0.98	Sajó	Zsolca	2.03	2.—
Vág	Zsolna	0.78	0.76	Hernád	H.-Németi	0.65	0.60
„	Trencsén	0.61	0.59	Berettyó	Margita	0.52	0.52
„	Szered	0.86	0.72	„	B.-Ujfalu	0.19	0.15
Rába	Sz.-Gotthárd	0.26	0.26	Körös	Csorsa	0.01	0.05
„	Sárvár	0.27	0.34	„	N.-Várad	0.07	0.05
„	Győr	2.32	2.26	„	Belényes	0.32	0.30
Dráva	Pottau	0.—	0.75	„	Tenke	0.15	0.13
„	Zákány	0.04	0.08	„	Gurahona	0.22	0.28
„	Barcs	0.44	0.38	„	Borosjenő	0.04	0.04
„	Eszék	1.79	1.68	„	Békés	0.80	0.72
Mura	M.-Szerdah.	0.66	0.60	„	Gyoma	1.15	1.02
Száva	Zágráb	0.98	0.86	Maros	Gy.-Fehérvár	0.05	0.—
„	Szisszek	3.69	3.19	„	Branyiczka	0.42	0.40
„	Mitrovicza	4.06	4.28	„	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Deés	0.08	0.12	„	Arad	0.90	0.94
„	Szatmár	0.85	0.83	„	Makó	0.24	0.20
Kraszna	N.-Maitény	0.—	0.18	Temes	K.-Kostély	0.36	0.34
Latorca	Munkács	0.18	0.08	Béga	Kiszető	1.78	0.76
Laborca	Homonna	0.22	0.10	„	Temesvár	0.22	0.26
Ung	Ungvár	0.—	0.—	„	Becskerek	0.11	0.05

„PALAIS ROYAL“

Orlay Sándor perzsa császári, spanyol királyi udvari szállító

Budapest, 8. szám Koronaherceg-utca 8. szám.

Gyémántutánzat, ékszerek, párisi legyezők, nászajándékok, bronce, chinai ezüstáruk és diszmüáruk

gyári áron.

GŐZEKE.

Egy használt, jól javitott gőzeke-szerelvény, Fowler kétgép-rendszere, jutányos áron eladó. Érdeklődők szíveskedjenek alanti czimhez fordulni:

JOHN FOWLER & Co.

Budapest-Kelenföld.

Mindszentek napjára!

A legnagyobb választék

Kap- és babérkoszorukban

a legolcsóbb árakon 1 frttól följebb. Vidéki megrendelések a legpontosabban elintéztetnek. Minden fajtáju virágdiszitések legolcsóbban elvállaltatnak.

Fühlkorn János

mü- és kereskedelmi kertész koszoruraktára által

Budapest II. ker., Ostrom-utca 19. sz.

FOGAK 2 frttól a nélkül, hogy a gyökeret el kellene távolitani, szájpadlással s a nélkül is (hidmunka.) Foghuzás fájdalom nélkül. (Cocain injectio.) Igen tartós fogtömés. — **Fogkoronák** gyökerekre illesztetnek, melyek a szájpadlást fölöslegessé teszik.

Fogorvos Dr. NEUFELD.

Május I-től Kossuth Lajos-utca 14. szám.

Vasár- és ünnepnapokon d. u. 4-ig.

Utánzás ellen védve 14302. sz. a.

Polgár Sándor

egyetem. gyakorlott orvosi mü- és kötszerész

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körut 50. sz

Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvos- sebészi és betegápolási targyakban.

Saját találmányu, m. k. szabadalmaz. Polgár-féle

sérvkötő,

haskötő, görcsér elleni gummiharisnya, orthopaediai készülékek, mütáskák kezek stb.

Valódi francia különlegességek F. Berguerand fils párisi gyárából.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Eppen most jelent meg!

Peterdi Sándor:

Jefte leányai

és egyéb

ELBESZÉLÉSEK.

Bolti ára 1 frt.

Megrendelhető:

a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában

József-körut 18. sz.

LINOLEUM *egész helyiségek padlózására, Linoleum-szőnyeg, Linoleum-futó*

Szőnyeg-raktár: MILDNER H. Budapest, IV., Váci-utca 3.

LINOLEUM

LINOLEUM

az egészségügyileg legjobbnak elismert, legolcsóbb és legtartósabb padlófedés, pormentes, neszfogó, ruganyos, hasadékmentes és tartósabb, mint bármely más padlózat.

NAGY BUTOR ELADÁS

Teljes hálószoba márvány és tükörrel **120** frt.	**Teljes faragott** hálószoba, diófa **160** frt.	**Barokk hálószoba** legfinomabb kivitelben **250** frt.	**Szecessziós hálószoba**, igen fin. **400** frt.	2 szekrény **33** frt, 2 ágy **21** frt, 1 mosdó **12** frt.	1 konzol s 1 kör **20**, 1 konzol s tükör **35**, 1 konzol s tükör **40** frt.
1 kredenz, 1 asztal, 1 trumó és tükör, 6 szék **120** frt.	1 kredenz, 1 asztal, 1 trumó és tükör, 6 szék **155** frt.	1 kredenz, 1 Pfeiler, 1 asztal ba okkstilben **320** frt.	1 kredenz, 1 Pfeiler, 1 asztal szecessziostilben **700** frt.	1 divan **26** frt, 1 divan **35** frt, 1 divan **45** frt.	1 irószasztal **14** frt, 1 irószasztal **20** frt, 1 irószasztal **40** frt.
1 **szalon-garnitura** selyemszövettel **75** frt.	1 **szalon-garnitura** különféle selyem, **100** frt.	1 **szalon-garnitura** mahagoni, **300** frt.	1 **empir szalon**, elegans kivitelben **200** frt.	1 ottomán **28** frt, 1 Chezlong **35** frt, 1 ottomán **40** frt.	1 bő szék **5** frt, 1 nádszék **2** frt, 1 bő szék **4** frt.

Alapitva 1879. 3 évi jótállás. Megjegyzendő nagy választék!

Secessziós-, barokk-, empir-, angol- és ó-német butorok készen raktáron. Butor-tömb 1 forint.

Szabó Ferenc és Társa butor nagyiparosok BUDAPEST, Kerepesi-ut 12. szám.

GYEREKRUHÁT

és fehérneműt, valamint egész gyermek-kelengyét, divatos és szolid kivitelben, olcsón készit

FRIEDMANNÉ

HERZ

IRÉN

Budapesten, VI. ker., Bajnok-utca 1. szám.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szombat, 1899. évi október hó 21-én.
Fidelio.
Nagy opera 2 felvonásban. Zenéjét szerz. Beethoven Lajos. Szövegét irta Treischke. Forditotta Lengei.
Személyek:

Fernando	Kornai	Jaquino, kapus	Kiss B.
Pizarro	Ney D.	1-sö fogoly	Ney B.
Florestán	Arányi	2-ik „	Kertész
Leonora	Vasquezné	1-sö tiszt	Kőrösi
Rocco	Szendrői	2-ik „	Fodor
Marcellina	Bárdossy		

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZINHÁZ.
Szombat, 1899. évi október hó 21-én.
Másodszor:
Szegény Mária.
Szinmü 5 felv. Irta: Voss Richard. Forditotta: Timár Szaniszló.
Személyek:

Camillo	Császár	Lombardi	Nádav
Marchesa	Helvey	Rocca	Mihályfy
Mária	Márkus	Madelon	Nagy I.

Kezdete 7 órakor.

NÉPSZINHAZ.
Szombat, 1899. évi október hó 21-én.
Lili.
Énekes szinmü 3 felvonásban. Irták: Hennequin és Millaud. Forditották Fái J. Béla és Evva Lajos. Zenéjét szerzette Hervé.
Személyek:

Plinchard	Szirmai	Bouzincourt	Szabó
Bateliére	Lubinszky	Bouzincourtné	Siposné
Hypothese	Kovács	Amelie	Küry K.
Bompan	Horváth	Antonine	
René	Raskó	Victorine	Vidorné.

Kezdete 7 órakor.

VIGSZINHÁZ.
Szombat, 1899. évi október hó 21-én.
Utazás a válás körül.
Vigjáték 4 felv. Irta Hennequin.
Személyek:

Verdisson	Góth	Flouchenc.	Gál
Lucienne	Lánczy I.	Clérambois	Szerémy
Evangeline	Rostagni.	Pigeon	Bárdi

Kezdete 7½ órakor.

VÁR-SZINHÁZ.
Szombat, 1899. évi október hó 21-én.
Pry Pál.
Vigjáték 5 felvonásban. Irta: John Poole. Forditotta: Csiky Gergely.
Személyek:

Hardy	Ujházi	Willis	Ivánfi
Hardy Frank	Pálfi	Stanley	Mészáros
Witherton	Gabányi	Pry Pál	Vizvári
Eliz	Ligeti	Maria	Keczeri

Kezdete 7 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.
Szombat, 1899. évi október hó 21-én.
L. Komáromi Mariska asszony felléptével.
Szulamit.
Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából irták: Beöthy László és Makai Emil, zenéjét szerzette: Davidsohn Emánuel.
Személyek:

Monaóh	Szilágyi	Szulamit	Komáromi
Áron	Mátrai	Abigail	Rózsa
Absolon	Beöthy	Cingitang	Rózsahegyi

Kezdete 7 órakor.

Somossy Mulató
(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, bérlő.
Pénztárnyitás 7. — kezdete pont 8 órakor.
Ma
2 nagy előadás, d. u. ½5 órakor mérsékelt helyárakkal:
„ESZTER,“
bibliai melodráma
Az esti előadásban
„Der Weiberfeind“
vig operette Zwerenztől, zene Ch. Silbertől.
!! AQUAMARINOFF !!
Miss Milly Capell
Blank Henrik
Dora Parnes
Mr. Roberts
Amon Ferenc
és a többi ujdonságok.
Holnap vasárnap 2 előadás.
A mulató villanyos világitása saját gépei által eszközöltetik. a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készittettek.
Elővételi jegyek **Weiss A.** nagy szivartőzsde IV., Károly-körut 26. és a mulató nappali pénztáránál kaphatók.

Margithid-kávéház Lipót-körut 2. szám.
Ma és minden este nagy zenehangverseny BALOGH LAJOS és Dobroni Géza vezetése alatt.
Silberer Ede, kávés.

Margit Parkkávéház a Margit-hid budai oldalán.
Naponként **Pécsi Pege Károly** kitünő nemzeti zenekarának hangversenye. **Villamos megállóhely.** **Telefon.**

Keleti kávéház
Csömöri-ut 14. a Központi pályaudvar indulási oldalán, villamos megállóhely minden este
Dankó Gábor margitszigeti zenekarának hangversenye.
A müsorban Szulamith.

Ehm János èttermei a Nemzeti Szinház épületében
Ma és mindennap **Bandi Marci és fiai** kedvelt zenekara hangversenyez.
(azelőtt Szikszay Ferenc).
Szinház után friss ótlap.

Orient szálloda és kávéház
a mai kor igényeinek megfelelően berendezett. Szobák 80 kr.-tól feljebb
Kerepesi-ut 42. szám.
Ma és minden este Csóka József hires zenekara hangversenye.
Foltin Antal tulajdonos.

Putzer György
ujonnan átalakitott pinceétteremben Deák-tér, ma és mindennap
BOROS MISKA és KISS FERKÓ hires szólisták és a **SCHRAMMEL-TÁRSULAT** fölváltva hangversenyeznek.

GREGORITS FERENC étterme
Duna-utca és Lipót-utca sarok.
Hetenkint kétszer nagy katona-hangverseny.
Szabad bemenet. Kezdete 7 órakor. Magyar és francia konyha. Pontos kiszolgálat.

MIAKITS M. bor- és sörcsarnoka a **Mátyás királyhoz,** az URANIA szinház mellett, Kerepesi ut 19., a Népszinház és Nemzeti szinház között. Kitünő magyar konyha. — Saját termésü tisztán kezelt borok. — Pontos kiszolgálat. — Mérsékelt árak.
Naponta friss bajor és udvari sörök csapolása.
Szinház után friss konyha. — Mindennap zenecstély.

GAMBRINUS Nagy sörcsarnok
Erzsébet-körut 27.
Ma és mindennap
katonazene-hangverseny.
Szabad bemenet.

Lantos **ERDÉLYI VENDÉGLŐJE** és polgári sörözője
VI., Dalszinház-utca 8. (A m. kir. opera mellett.)
Naponta a legjobb **erdélyi** szakácsné által készitett erdélyi ételek és különlegességek. **!Olcsó árak!**
Zsrok kizárólag Teutsch B. József cs. és kir. udv. szállitó segesvári pincészetéből! **Pontos kiszolgálás!**
Palack-borok Teutsch B. József cs. és kir. udvari szállitó segesvári pincészetéből, díjmentesen házhoz szállittatnak.

Nappal és éjjel nyitva. A Nemzeti Kaszinóval szemben.
Angol Bar
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14—16.
NAPPAL ÉS ÉJJEL NYITVA.

Az ujonnan ideny sen berendezett
BODEGA-PINCE The Ornamental Bodega Company Fiókintézete.
Nagymező-utca 20. (Somossy mulatóval szemben)
éjjel 3 óráig van nyitva! éjjel 3 óráig van nyitva!

A kőbányai Királysörfőző **„GÓLIÁT“ MALÁTASÖRE**
gyógyhatása mellett a legkellemesebb **üditő ital.** Ajánlások: dr. Korányi, dr. Kétly budapesti, — és dr. Benedikt bécsi egyetemi tanár uraktól.
Óvakedjunk utánzatoktól! Csak akkor eredeti valódi, ha a palackok cimkéi, valamint nemzeti szinü nyakszalagjai a kőbányai Királysörfőző r.-t. védjegyével vannak ellátva.

KERTÉSZET. Disz-, táj-, villa-kertek, parkok létesitését és átalakitását modern izlés szerint jutányosan vállalnak
LOKOVSEK és PATEK mü- és tájkertészek
Budapest, I. ker., Táltos-utca 13. szám.

Sneidig egyenruhákat
készit
BLUM SÁNDOR
Budapest,
Váci-utca 12. szám.

FOLIES CAPRICE
VI., Révay-utca 18. sz.
Ma
Mundi Rosenkranz am Turf.
Ezt megelőzi:
„Családi dráma“
tragikus kimenetelü bohózat. Irta: H. H.
Továbbá ballettársaság fellépte a
Enriquetta Holzer
L'école de l'abbé,
ballet némajáték.

Gimnáziumi èrettsègire
előkészitek legalább VI. középiskolával birókat.
Kereskedelmi érettségire
legalább IV. középiskolával birókat.
Bővebb felvilágositást nyujt
Szimányi S.
nyug. tanár és igazgató
Budapest, VI., Andrássy-ut 51. szám.

Köhögés és rekedtség
ellen páratlan szer a rendkivül kellemes izü és teljesen ártalmatlan szerekből, u. m.: hársfavirág, hársfaméz és cukorból készült
Hársfaméz-cukorkák,
1 doboz 25 kr.
4 doboz bérmentve 1 forint
Törvényesen védve.
Kapható a gyógyszertárakban.
FŐRAKTÁR:
KRIEGNER K. gyógyszertára,
Budapest, IX., Üllői-ut 65.

Üzlethelyiség-változtatás.
Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy a tizenegy éve az Egyetem-téren fennállott
szijgyártó- és nyerges üzletemet
az épitkezés befejeztével ugyanoda, a nmélt. Andrássy Géza gróf ur ujonnan épült palotájába
IV. kerület, Egyetem-térre
az Egyetemmel szemben visszahelyeztem és minden e szakba vágó cikkekkel és munkákkal a legnagyobb választékban mérsékelt árakkal berendeztem.
Szives pártfogását kérve maradtam
kiváló tisztelettel
Melkó Bertalan.

Pfeifer nővérek
női kalap-divatterme
Budapest, V., Deák Ferenc-utca 8.
ajánlják Párisból közvetlen szállitott modellek után készitett legujabb női kalapkat a legolcsóbb árak mellett. Igen tisztelt üzletfeleink kényelmére helyiségeinket tetemesen megnagyobbitottuk és kérjük a t. hölgyközönséget, hogy kiállitott ujdonságaink megtekintésére divattermünket nagybecsü látogatásával megtisztelni kegyeskedjék.
Pfeifer nővérek.

KESSLER-féle
Magda-hajkenőcs
dermatologiai terapeutikus alapon nyugvó összetételénél fogva az ellismert legjobb szer
korpa ellen,
ugyszintén
hajkihullás ellen.
Magda-hajkenőcs több év óta kipróbált, teljesen ártalmatlan, a hajnövést előmozditja és mint **kitünő óvszer** a gyakran előforduló hajbetegségek ellen, még **gyermekeknél** is, használatra legjobban ajánlható. Fő szétküldési raktár: **Kessler Rezsőnél,** gyógyszertár a „Megváltóhoz“ **Gyertyámos,** (Torontál vármegye). — **Egy tégely** ára 3 korona. — Raktá a következő gyógyszertárakban: Budapesten Török József, Király-utca 12. és dr. Egger Leo a Nádorhoz, Váci-körut.

Aláirási felhivás

és

Alsó-Tátrafüred

gyógyfürdőnek

részvénytársasággá való átalakitására vonatkozó

alapitási tervezet.

Alulirott alapitók **Késmárk városában „Késmárk" székhelylyel**

Alsó-Tátrafüred

gyógyfürdő-részvénytársaság

cim és bejegyzett cég alatt részvénytársaság alapitását tervezzük, melynek célja a jelenleg a **Késmárki Bank-részvénytársulat** tulajdonát képező és ugy elismert gyógyhatása, valamint gyönyörü fekvése következtében a legjobb hirnévnek és évről-évre emelkedő látogatottságnak örvendő **Alsó-Tátrafüred** gyógyfürdőnek megszerzése, fejlesztése és a lehető legmagasabb szinvonalra emelése.

A társaság alaptőkéje

650,000 koronában

állapittatik meg, mely **3250 darab 200 koronás** névértékü, bemutatóra szóló részvényre lesz felosztva.

A részvényaláirók kötelesek a jegyzett részvények névértéke után a jegyzés alkalmával 10%=20 koronát, a további 20%-ot=40 koronát pedig 1899. évi november 30-ig a **Késmárki Banknál Késmárkon**, vagy azon lent felsorolt aláirási helyek vagy cégek egyikénél befizetni, a hol a részvényjegyzés történt; a hátralékos 70% befizetésének határidejét a részvénytársaság alakuló közgyülése fogja megállapitani és közzétenni.

Az aláirás határideje: **1899. évi november 30-áig terjed.**

A társaság tartama a bejegyzés közzétételétől számitott 50 évben állapittatik meg, mely azonban közgyülési határozattal meghosszabbitható.

Az alapitók fenntartják maguknak a jogot, hogy

1. Alsó-Tátrafüred gyógyfürdőt, annak összes épületeit és berendezéseit (ismertetés mellékelve) a Késmárki Bank-részvénytársulat ajánlata alapján, ettől 1900. március 30-áig foganatositandó birtokátvétel mellett, a **17 éven át való leirás után** megállapitott jelenlegi mérlegszerü értékében, azaz 550.000 koronáért megszerezhessék, mely összeg a nevezett intézet befektetéseinek megfelel; a Késmárki Bank befektetett tőkéjének egy jelentékeny részével a részvényesek sorába lép, minek jeléül ezen aláirási ivet mint alapitó szintén aláirja:

2. hogy Alsó-Erdőfalu erdőbirtokosaitól mint a telek és erdő jelenlegi tulajdonosaitól körülbelül 25 kat. holdat négyszögölenkint legfeljebb egy forintjával örökáron megszerezhessenek s ez által a vállalat biztos alapokra fektetve lehetővé tegyék, hogy azon magánfeleknek, kik a fürdőtelepen nyaralókat szándékoznak épiteni méltányos árban lehessen telket átengedni;

3. hogy a törvény értelmében az első három üzleti évre három igazgatósági tagot kinevezhessenek, a többieket az alapszabályszerü számban a közgyülés fogja megválasztani.

4. Az alapitók a részvénytársaság megalakitásával összekötött készkiadások és költségek megtérítését igénybe veszik, egyebekben minden anyagi előnytől eltekintenek.

5. Az aláirási határidő lejárta után két hónapon belül egybe fog hivatni az alakuló közgyülés, mely az alapszabályokat megalkotni és a törvényes teendőket elvégezni fogja.

Kelt **Késmárk**, 1899. julius 25-én.

Késmárki Bank-részvénytársulat:

Dr. Tátray s. k. *Tátray Ödön s. k.*

Dr. Papp Sámuel s. k.
országgyülési képviselő, fürdőorvos, budapesti lakos.

Dr. Tátray Gergely s. k.
városi főorvos, késmárki lakos,

Demiány Albert s. k.
kereskedő, késmárki lakos,

Genersich Károly s. k.
gyógyszertár-tulajdonos, késmárki lakos,

Horti Valér s. k.
a késmárki bank igazgatója, késmárki lakos,

Dr. Schwarz Károly s. k.
Késmárk szab. kir. város polgármestere, késmárki lakos,

Koromsay Viktor s. k.
magánzó, késmárki lakos,

Dr. Mattyasovszky Elemér s. k.
ügyvéd, késmárki lakos,

Gresch Ágost s. k.
ügyvéd, szepes-bélai lakos,

Genersich Tivadar s. k.
nagykereskedő, késmárki lakos,

Aláirásokat és befizetéseket elfogad:

Budapesten: A magyar leszámitoló és pénzváltó bank, Dorottya-utca 6. Belvárosi takarékpénztár, Koronaherceg-utca 3. Pesti magyar kereskedelmi bank váltó-üzlete.
Aradon: Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár-részvénytársaság.
Debrecen: Debreceni első takarékpénztár.
Eperjesen: Eperjesi bankegylet.
Kassán: Kassai takarékpénztár.
Lőcsén: Szepesi takarékpénztár.
Pozsony: Magyar leszámitoló és pénzváltó bank fiókja.
S.-A.-Ujhely: S.-A.-Ujhelyi polgári takarékpénztár és hitelegylet.
Szeged: Szegedi kereskedelmi bank.
Szepes-Igló: Szepes-Iglói takarék- és hitelintézet.
Temesvár: Temesi agrár-takarékpénztár-részvénytársaság.

Általános Szenzációt keltett

(a volt Hirsch testvérek-féle helyiségekben) **FISCHER D. és TÁRSAI IV. Váci-utca 3. szám.**

nemrég megnyilt **Női és férfi divat áru** üzlete. Nem csupán a **Nagy választék** a legujabb és legjobb

Női ruha kelmék, selyemszövetek, valódi vásznak és damaszt asztalneműekben,

hanem különösen a **rendkivüli olcsó árak** és a pontos és szolid kiszolgálás méltán mondható feltünést keltőnek.

Felkérjük a n. é. bevásárló közönséget, miszerint a fent emlitettekről személyesen meggyőződni sziveskedjék.

Mindenből a **legjobbat és legujabbat** rendkivüli **olcsó áron** nyujtani t. vevőinknek lesz állandóan elvünk.

Miről alább felsorolt árjegyzékünkkel is némi tájékozást szándékozunk nyujtani.

Valódi prágai glacébőr keztyük (4 gomb hosszu, egész puha minőség, próbálható) 80 kr.

Angol flanell (szintartó)
Reklám-ár csak 15 kr.

Brünni női posztó, méterje 36 és 40 kr.

Női posztó, mintázott, a legszebb kivitelben, 120 cm. széles, mtrje 80 kr.

Divatos női ruhaszövetek, nagy választék. 120 centiméter széles, méterje 30 krtól 3 frtig.

Kosztüm-kelmék, 120 és 140 cm. széles, legdivatosabb szinekben.

Fekete divatkelmékben és gyászszövetekben állandó nagy raktár, különféle árakban.

Pongyola- és bluz-flanell divatos szinekben 65 kr.

Szenzációs olcsóság!

Tiszta selyem merveilleux minden szinben 90 kr.

Fekete selyem, gyönyörü mintákban 95 krtól feljebb.

Legdivatosabb mintáju bluz-selymek.

Selyem plüssök minden szinben, egész sürü minőség mtrje 90 kr.

Angol bársony egyszinü, a legszebb szinekben, mtrje 56 kr.

Angol mintázott divatbársony a legujabb és legszebb szinekben (bluzokra és pongyolákra alkalmas) — eddig még nem létező árban mtrje 75 és 85 kr.

Mosó velez minden szinben 16 kr.

Szövött barkett és selyem velezek a legujabb kivitelben 32 krtól 75 krig.

Himalaya flanellek 28, 35 és 45 kr.

Fehér zsinór és piké-barkettek méterje 24 krtól feljebb.

Pamut rumburgi vászon (bőrerős) minden célra alkalmas. Egy vég (30 rőf) még eddig nem létezett árban csak 3 frt 80 kr.

Szepességi vászon, (egy vég 30 rőf) 5 frt 50 kr. és 6 frt 50 kr.

Tiszta cérna lepedő-vászon 150 cm. széles; egy vég most 6 frt 50 kr.

Creasz-vászon egy vég (30 rőf) 4 frt 60 kr.
Ugyanaz 8/4 szélességben 5 frt 50 kr.

Való[illegible] rumburgi vászon egy vég 54 rőf itt csak 18 frt 50, 22 frt, 24 frt.

Chiffon 1 vég (30 rőf) csak 4 frt 50 kr.

Valódi Schroll chiffonok
árjegyzék szerint, eredeti gyári árban.

Kész lepedők
szepességi cérnavászonból, beszegve, minden varrás nélkül, 2 m. hosszu, 150 cm. széles; még eddig nem létező árban drbja csak 95 kr.

Női ingek:

chiffonból, himzett szivalaku betéttel, 6 drb 4 frt 50 kr.

Vászonból (saját gyártmány) kézimunkahimzéssel, a legdiszesebb kivitelben darabja 1 frt 20 krtól feljebb.

Hölgykorzetták:

himzett betéttel, 6 drb összesen 4 frt 50 kr.

Saját gyártmányu, valódi Schroll-féle chiffonból, a legerősebb hölgyeknek is megfelelők darabja 1 frt 20 kr.

Hölgynadrágok:

remek mintáju himzéssel és plisszirozott ráncokkal, 6 drb összesen 4 frt 50 kr.

Francia mellfüzők
valódi halcsonttal, mindenféle kivitelben olcsó árak mellett.

Férfi-alsónadrágok
erős köpperből, 6 drb csak 4 frt 75 kr.

Férfi alsónadrágok
francia szabás szegélyezett övvel, 6 drb ára összesen 6 frt 50 kr.

Atlasz-cachmir letüzött paplanok 170 cm. hosszu, 110 cm, széles 3 frt 25 kr. Ennél még nagyobb csak 3 frt 80 kr.

Selyem atlasz letüzött paplan, finom vattával bélelve, sulyban egészen könnyü, 180 cm, hossz. 120 cm. széles; drbja most csak 7 frt.

Az összes paplanokhoz megfelelő paplanáthuzat, készen varrva, kitünő minőség, drbja 1 frt 65 kr.

Flanell egészségi ágytakarók 148 cm. széles, 185 cm. hosszu, szép szinekben (szintartó) most 1 frt 15 kr.

!!! Szenzáció !!!
Vászon-damaszt ebédlőkészlet 6 személyre, nehéz minőségben, reklám ára 2 frt 50 kr.

Mindennemü férfi-divat cikkek u. mint ingek, gallérok és kézelők, nyakkendők, harisnyák, keztyük legszebb kivitelben, hallatlan olcsó árban.

Valódi fill d'Ecose női térdharisnyák schottisch és csikos mintákban, párja 50 kr.

Nagy választék mosó-, batiszt-, lüszter és cloth-kötényekben.

Pontos és szolid kiszolgálás. — A meg nem felelő áruk készséggel 8 napon belül más árukra kicseréltetnek.

FISCHER D. ÉS TÁRSAI férfi- és női divatáru-üzlete

BUDAPEST, IV. kerület, Váci-utca 3. szám.

A volt Hirsch testvérek-féle helyiségekben.

Diskrét betegségek ellen.

Ideg- és nemi betegségek

elnevezése alatt rejlő különféle legelhanyagoltabb bántalmak, a vér infektionális betegségei, valamint bármily nagyfoku gyengeségi állapotok (impotentia) ellen páratlan sikerü gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk

Dr. MITZGER TIVADAR
HIRNEVES
HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI
RENDELŐ-INTÉZETÉT
Budapest, VI., Teréz-körut 44. I. em.

Az intézet, mely a maga nemében páratlanul áll, a modern kygies s orvosi technika elsőrendü vivmányai szerint a **kerszakalkotó „Kataphor..e"** gyógymód alapján nagyszabásu gyógytermekkel van berendezve és a legrövidebb idő alatt gyökeres, állandó és teljes gyógyulást biztosit.

Tapasztalati gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

Az intézet nyitva d. e. 8—1-ig, d. u. 2—8-ig.

Levelekre dijmentesen válaszoltatik.

Külön váró- és gyógytermek, külön be- és kimenet.

A tisztelt közönség szives figyelmébe ajánljuk,
hogy
szőnyegeket, függönyöket, takarókat stb.
olcsón, divatnak megfelelően, jól lehet vásárolni.
Dus választéku raktárunkon kaphatók:

Jute futók...	20 krtól feljebb	Tapestry futók	1 frt 20 krtól felj.
Manila „	40 „ „	Brüssel „	1 „ — „ „
Hollandi „	65 „ „	Velvet „	1 „ 90 „ „
Kokus „	65 „ „	Pokróc „	1 „ 20 „ „

Egyben szőtt salon-szőnyegek és ágyelők **Smyrna-szőnyegek** (kézimunka) □ méterenként 8.— fritól feljebb. Asztal és ágyteritők, pokrócok, függönyök, butorszövetek stb. ajánltatnak szives megtekintés és bevásárlásra.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA cs. és kir. udv. szállitók, m. kir. szab. nagykereskedők
V., ERZSÉBET-TÉR 11. SZÁM.

Hirdetmény.

Gács-magyar közös forgalom. A II. rész 1. dijszabási füzet I. pótlékának helyesbitése. A gács-magyar közösforgalom II. rész 1. dijszabási füzetének 1899. évi augusztus hó 1-től érvényes I. pótlékához helyesbitő lap jelent meg, egy dijtételnek valamint állomás neveknek helyesbitését tartalmazza és a végvasutak igazgatóságainál valamint a részes állomások utján kapható.

Budapest, 1899. október 5. Magy. kir. államvasutak a részes vasutak nevében is.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonaorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSY,
v. cs. és k. ezredorvos.
Electrotherapiai rendelő intézete
Budapest, Váci-körut 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb hugycsőfolyásokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legujabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerü

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömlésekat, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjukori bünök következtében beállott idegg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátgerincbajokat gyógyit a legujabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön várótermek.

Levelekre dijtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

GUMMI és hálhólyag tucatonként 3, 4, 5—10 frtig. Capote americaine (rövid) 1—6 frtig tucatonkint. Női különlegességek 1.80—2 frtig darabja. Női övszivacskák tucatja 2—8 frtig. Mintagyüjtemény urak számára (25 drb) 5 forint.

Rendelmények rögtön és titoktartás mellett eszközöltetnek.

Rothauser M. Ignác és fia
Budapest, Király-utca 6/N. sz.

A legdivatosabb és legelegánsabb
Szecessziő, barok, empire, angol és ó-német

Butorok.

Szalon, ebédlő, háló stb. berendezések kizárólag mükészitésü minőségben nálunk nagy választékban legjutányosabb árakban kaphatók. Vidéki rendelmények vászonban és válaszokban csomagoltatnak. Butortömb 1 frtért bérmentve kapható.

Szabó Ferenc és Társa mübutor-iparosok
Budapest, Kerepesi-ut 12. szám.

„Reuma-szesz"

orvosi tekintélyek által kit. ells. külszer. Bámulatos gyors és biztos hatásu, a test bárminemü fájdalmai, u. m. **reuma, csuz, ischias, köszvény, szaggatás, szurás, nyilallás** stb. ellen. **Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.** 1 üveg ára **1 korona, erősebb üveg ára 2 korona 40 filler.** Kapható a főváros és vidék összes gyógytáraiban, ugyszintén a készitő

WIDDER GYULA gyógyszerésznél S.-A.-Ujhely. Főraktár: Török József gyógysz. urnál Budapest, Király-utca 12. sz. és dr. Egger-féle gyógyszertár a „Nádor"-hoz.

Klórmentes! *Ártalmatlanságért jótállás!*

VÉDJEGY VÉDJEGY

Egy uj, ***hasonlithatlanul jó mosószer***

gyolcs- és pamutfehérnemühöz

Schicht-féle fehéritő-szappan

poralakban.

Előnyök: *Legnagyobb kiadósság, játszi könnyü munka, a ruha legnagyobb kimélése, vakitó fehér, teljesen szagmentes ruha és olcsó ár.*

Kapható minden e szakba vágó kiskereskedésben 5, 10, 20 kros és 1 frtos csomagokban.

Tessék figyelni a védjegyre.

Budapesti képviselő: DEGGELLER KÁROLY ur, Akadémia-utca 9.

VÉDJEGY VÉDJEGY

Egy háziasszony sem fogja megbánni az egyszeri kisérletet.

!! Óvakodjunk az értéktelen utánzásoktól !!

Antiszeptikus s hygienikus

HOLGY-ÓVSZER.

Teljesen biztos hatással.

Használatban kiméletes és nem kellenek többé semmiféle gyöngédtelen és ártalmas gummi- és spongyacikkek.

Ára 1 doboznak, használati utasitással **1 frt 50 kr.** Postautalványon előleges **1 frt 75 kr.** beküldése után **bérmentve kapható a föltalálónál:**

László József gyógyszerész

Maros-Ujvár (Erdély).

Főraktár Budapesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógytára Király-utca és KERPEL LIPÓT gyógytára Lipót-körut 28.

!! Orvosilag igen ajánlva !!

Finom Rum, Törköly, Szilvórium, Ecet és finom Likőrök bárki által hideg uton, minden készülék nélkül, kitünő minőségben, még a legkisebb mennyiségben is előállitható hires kivonataimmal.

Kezelési könyv és árlap ingyen.

Watterich A. BUDAPEST, Dohány-utca 5.

10 arany érem. ✪ Alapittatott 1869.

Az első üzlet e szakmában Magyarországban. Cikkek a borkezeléshez. — Minden borbetegség ellen szerek. — Sörmérőkészülékek lég- vagy szénsav nyomással. — A világnak legjobb sörszivattyui.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

PAPlan PAPlan PAPlan

1 összehajtható vagy 3 matráccal	10.—	1 acél sodrony ágybetét	5.—
1 drb rouge paplan	1.70	1 tengerifü fejvánkos	1.—
" cachemir paplan	2.50	1 levarott szalmazsák	2.20
" satin cachemir paplan	3.50	" matrác	3.80
" atlasz cachemir paplan	4.80	1 Crinde Afrique matrác	4.50
" atlasz selyem papian	7.50	1 kőszőr	12.—
" fodros atl. selyp. paplan	12.—	1 párnázott ruganyos matrác	16.—
" jó vászon ágylepedő varrás nélkül	1.30	1 nagy szoba szőnyeg 200/300	2.50
1 drb jó vászon chiffon paplan lepedő	1.80	1 ablak tunis függöny	1.50
1 drb flanel takaró pokróc	1.80	1 bouret ágyteritő	2.20
1 drb jó lónokróc	1.50	Futószőnyeg méterenkint krtól 4 frtig.	25

GICHNER JANOS és TÁRSA

paplan, matrác és kárpitosáru gyárosok, szőnyeg, függöny-, ágy- és asztalteritő stb. nagy vál asztékban.

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 20. szám.

Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Nem tetsző árukat kicserélünk, vagy a pénzt visszaadjuk

MERCUR

BANK- ÉS VÁLTÓ-ÜZLET R.-T.

Budapest, V., Dorottya-utca 12.

Az *V. m. kir. szabad.*

osztálysorsjáték

első huzása

már november 16-án és 17-én lesz.

E huzáshoz érvényes sorsjegyek kaphatók a következő eredeti árakon:

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad
6 frt	3 frt	1 frt 50 kr.	75 kr.

Rendelések pontosan intéztetnek el.

Titkos betegségek

gyógyitására e specilista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján.

Dr. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyit legrövidebb idő alatt biztos sikerrel **férfaknál** és **nőknél: hugycsőfolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist,** ennek **következményeit,** makacs **bőrbajokat** és az **önfertőzésből** támadt **idegbetegségeket.**

Meglepő az eredmény férfui gyengeségnél (impotentia) ugy ritkul, mint öregebb egyéneknél. Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre dijtalanul válasz; kivánatra gyógyszerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körut 12. sz.,

(Dohány-utca sarok, I. emelet).

Bejárat a lépcsőnél. Külön várótermek.

Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

Szenzációs találmány gyengeség ellen.

FÉRFIAK

SZÁMÁRA.

Impotencia ellen med. dr. Borsódi Ferenc cs. és kir. kiz. szabadalm. elektrometallikus lemeze, kitüntetve 1889-ben Párisban és 1890-ben Nizzában aranyéremmel, 1336. Brüsszelben, 1889. Genfben nagy ezüstéremmel, 1893. Chicagóban elismerő okirattal, oklevéllel ellátva a párisi Société de medecins de France, National d'Hygiéne Suplique de Paris és számos más tudományos társulatok által. Elháritja a gyengeséget. A szerkezet felette egyszerü és annak a testen való hordása elegendő az eredmény elérésére. Bővebb felvilágositással, valamint kimeritő brochurekkel készséggel szolgál a

dr. Borsódi-féle

központi lerakat

Budapest, VIII., József-körut 25. sz.

Alkalmas

lakodalmi és ünnepi ajándékok.

Diszmü butorok

a legolcsóbb gyári árakon, diszmübutor különlegességek **mahagoni fából.** Asztalkák, oszlopok, ülőkék, apróságok, könyvállványok, dohányzó asztalkák. Teaasztalkák, kandalló-asztalkák, játék-asztalkák, toilette tükrök, hangjegytartók és állványok, paravánok, karnisok. Dus választéku raktár sakk, domino, puff és erődjátékokban. Gazdag raktár mindennemü tajték és borostyán dohányzó-eszközökben.

SCHINDLER SAMU

esztergályos mesternél VI., Váci-körut 21. (Ipar-udvar).

Minden szó egyszeri beiktatása petit betükből 2 kr. Cimmel ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegdij jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre dijmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK és **ELŐFIZETÉSEK** felvétetnek a **BUDAPESTI NAPLÓ** részére **a kiadóhivatalban József-körut 18.,** *valamint a következő dohánytőzsdékben:*

Breuer növérek, Teréz-körut és Podmaniczky-utca sarok.

Nemecsek-féle tőzsde Petőfi-tér.

Weltzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Benda Józsefné, Andrássy-ut 59.

Schwartz hirdetési iroda Marokkói-utca 2.

Sopronyi V., dohány-nagytőzsde, Kerepesi-ut 1.

Deutsch Miksáné, Andrássy-ut 38.

Szántó Mór tőzsdé-ében. Kecskeméti-utca 14.

Undine!

Szeretnélek agyoncsókolni édes levélkédért, hogy mily örömöt csináltál nekem az leirhatlan. Testem lelkem a tied. Fájt nagyon, hogy oly soká nem irtál, majd megbolonditam, gondoltam, talán már nem szeretsz, pedig szivemben éreztem, hogy ez lehetetlen, mert a mi sziveink már egymáséi ugy-e? Szeretlek oly nagyon, mint egy igaz férfisziv szerethet, szeresse te is édes angyalom, irj gyakran a téged számtalanszor ölelő s csókoló 5139 Pillangódnak.

Édes Ducikám.

Jövő héten Kanizsán leszek ha régi szerelmedből maradt még valami jöjj át. A napot tudatni fogom. 5138

Özvegy vidéki

középkoru uri családból származó, a háztartás minden ágában perfecte megbizható állást keres mint házrepresentansnő anyahelyettes. Kevésbé nagy fizetésre mint inkább uri bánásmódra reflektál. Cim a kiadóhivatalban. 5130

Pálinkás üzlet

egy nagyobb délmagyarországi városban elegáns berendezésü, jó forgalmu, olcsó házbérrel és 4 évi szerződéssel családi viszonyok következtében raktárral együtt készpénz 3500 frtért eladó és azonnal átvehető. Felvilágositás Goldstein F. és Társa cégnél Budapest, Károly-körut 7.

Két darab

duplacsövü 16-os caliberü Lancaster vadászfegyver alig használt, jutányosan eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5140

Bérbeadó

az Üllői-ut és Erkel-utca sarkán 3 utcai 1 udvari szoba, fülke 420 frtért. 2 nagy utcai 1 udvari szoba 340 frt. 1 nagy utcai és egy nagy udvari előszoba 270 frtért. Nagy udvari szoba konyha 170 frt stb. 2605

Jókai

összes müvei piros diszkötésben, valamint egyéb jobb könyvek megvételre keresetnek. Cim e lap kiadóhivatalában. 2600

Képes

levelező-lapok nagybani eladásával foglalkozó ügynökök keresetnek. Cim a kiadóhivatalban. 2589

Köznép-osztály,

Frakk 5 frt.
Nadrág 3 frt.
Mellény 1 frt.
Ferenc József-kabát 4 frt
Jaquet 3 frt.
ROTHBERGER JAKAB
Kristóf-tér 2. I-ső emelet

Distingvált

izlésü **divatárusnő** modell kalapok és átalakitások elkészitését elvállalja. Cim a kiadóhivatalban, vagy leveleket „divatárusnő" jeligével továbbit a kiadóhivatal. 4993

Magyar nevelőnő

kerestetik négy gyermek mellé, ki a francia nyelvben is tökéletesen jártas, zongoráról oklevéllel bir. Ajánlathoz arckép csatolandó. Cim a kiadóhivatalban. 5134

Ezredorvos özvegye

fehérnemü javitási munkát elfogad a legolcsóbb árban, kiezen atéren müvüszies gyakorlattal bir. Ugyanott mütömői munkák a legszebb kiviteben készittetnek. Cimet megadja ezen lap kiadóhivatala. 2541

Jó karban levő

használt **cimbalmot** keresek megvételre. Leveleket az ár megjelölésével kérek H. I. jelige alatt e lap kiadóhivatalába. 2602

Állást

keres egy fiatal ember, a ki a könyvvitelt, a magyar és német levelezést tudja és bármily irodai teendőket elvégez. Négy esztendeig egy budapesti malomban volt alkalmazva s a legjobb ajánlatokkal rendelkezik.

A főlépcsőházból

nyiló elegánsan butorozott utcai szobák, fürdőszoba használattal három vagy négy fiatalembernek teljes ellátással kiadó. — Cim a kiadóhivatalban. 2582

Virágzó fatelep

eladó Budapesthez közel, vasutállomás közelében. A telep 2000 □-öl területen fekszik, vajta uj, nagy lakóház, magtár, góré, cselédlakás. Forgalom évi 26—30,000 forint. Cim a kiadóhivatalban. 2566

Nevelői

vagy bármilyen irodai munkát elvállal fiatal jogász. Cim a kiadóban. 2559

Ügyes szabónő

ajánlkozik házakhoz és házon kivül is mérsékelt dijazásért. Cim a kiadóban. 2341

English lessons.

Angolul tanulni óhajtóknak kitünő gyakorlattal biró született angol tanitó áll rendelkezésükre mérsékelt áron. Methodusa igen célszerü és érdekes, miáltal tanitványai nagyon rövid idő alatt alaposan elsajátitják emlitett nyelvet. Próbaleckét is ad. Leveleket „Mr. Scott" jeligével kér e laphoz. 6725

Keresek

francia nyelvből és keresk. számtanból való leckeórák adásához kereskedelmi iskolai tanárt vagy tanárjelöltet, ki a fenti szakmákban különösen jártas. Ajánlatok „A. G." alatt a kiadóba kéretnek. 2595

Ügyes varrónők

állandó foglalkozást találnak. Cim a kiadóban. 2579

Egy jó irásu

Egy jó irásu fiatal ember, ki hosszabb ideig egy tüzifa és szénnagykereskedésben müködött, állást keres. Cime a kiadóhivatalba megtudható. 2587

Jó forgalmu

kóser baromfi és libaszir nagyban és kicsinyben üzlet a tulajdonos megbetegedése folytán olcsón eladó. Ajánlatokat „K. M." jeligével a kiadóhivatal továbbit. 2594

Szobát keresek

butorozva, külön bejárattal, az Aréna-ut vagy István-ut közelében. Lakbér megemlitésével kérek C. Gy. jeligés levelet e laphoz. 2591

Különbejáratu

butorozott szoba a Vörösmarty-utcában azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2588

Ügyes szabónő

sok évi gyakorlattal, elvállal ruhavarrást a legegyszerübbtől a legelegánsabbig, — ugyszintén egész kelengyéket mérsékelt ár mellett. Cime a kiadóhivatalban. 2592

4000 □-öl telkek, □-öle 3 forintjával a kelenföldi vasuti állomás közvetlen közelében remek fekvéssel beállott anyagi viszonyok folytán eladók.

Venni szándékozók ajánlatait „Br. V." jelige alatt a lap kiadóhivatala továbbit.

Vetőgép

17 soros Nicholson-féle egészen jó karban eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2542

Tanárjelölt

korrepetitori állást keres, elmenne helyben nevelőnek is. Cim a kiadóban. 2556

Olcsó telek eladó.

Pest közelében 1500 □-öl telek azonnal eladó, esetleg négy részbe is osztható. Cim a kiadóhivatalban. 2537

Füszer és csemege

üzlet a legfélénkebb utcájában a fővárosnak, italmérési joggal, szépen berendezve, családi ügyek miatt sürgősen eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2580

Csak nálam

készitetnek darabonként is **Makarrt**-alakú sikerült fényképek, tisztán és elegánsan kidolgozva darabonként **1 frtjával.** Vidéki megbizásokat bármely kis képután sitnagyitva müvészies kivitelben jutányos árban eszközöl Waitzner fényképészeti müterme Budapest, Erzsébet-körut 20. 8408

Köhögésnél,

rekedségnél vegyen 30 krért Réthy-féle pemetefücukorkát.

Butorok- és szőnyegek

készpénz- és részletfizetésre legolcsóbban **Glück József** butorraktárában VII., Erzsébet-körut 32. sz. Képes árjegyzék 25 krért.

Butor

ugy készpénzért, min részletfizetésre legjutányosabb

Ehrentreu és Fuchs testvéreknél

BUDAPEST, VI., Teréz-körut 8.

(Andrássy-ut közelében.)

Zálogházi

cédulákat veszek.

Eladok

13 latos ezüst evőkészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, haltálakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 frttól kezdve, dus választék mindennemü ezüst müötvös tárgyakban, **arany férfiláncok** kőlöggóval, grammja 85 kr., massziv arany gyürük 2 frt 40 krtól, tula remontoir órák 6 frt.

Grünberger Armin Béla

örökösei Budapesten, IV., Városház-tér 9., I. em. 23 **Harisbazár.**

Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.

„Az Értékpapir üzlet"

irták Berger Mór és Márkus Sándor. Vezérfonal minden értékpapir ügyletnél. Különösen sorsjegytulajdonosoknak nélkülözhetlen. Pénz- és értékpapir kezelőknek vezérfonala. Ára 1 frt 50 kr.

Megrendelhető a **„Budapesti Napló"** kiadóhivatalában, **József-körut 18.**

36 forintért

őszi öltöny,
1 felöltő,
1 télikabát,

összesen 36 frt.

Egyenkint is kaphatók és pedig:

1 öltöny 12 frt.
1 felöltő 12 frt.
1 télikabát 12 frt.

Minden a legtisztább gyapjuszövetekből, jótállás mellett a legolcsóbb árakon

Wolf Jakabnál

Bpest, Kossuth Lajos-u. 22.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Uri Havelock 7 frttól,
Női Havelock 9 frttól,
Fiu Havelock 4 frttól,
Leány Havelock 5 frttól feljebb.

A legjobb csak

a tirolinál

Justitz Leopold,

lodenruha-specialista

BÉCS,

IX., Währingerstrasse 48.

Telefon 7248. sz.

A tanitók egylete házának, az osztr. tourista, a touring club és számos kerékpáregylet stb. szállitója.

		frt
LODEN	városi öltöny	12.—
LODEN	mencsikoff	12.—
LODEN	hajtókopeny	12.—
LODEN	tourista-öltöny	12.—
LODEN	molnár-öltöny	10.—
LODEN	sütő-öltöny	12.—
LODEN	öltöny mamulajdonosoknak	12.—
LODEN	erdész-öltöny	16.—
LODEN	erdőkerülőnek	10.—
LODEN	vihargallér	5.—
LODEN	gamasni	2.50
LODEN	vihar-köpeny	5.—
LODEN	kerékpáros gallér	5.—
LODEN	dress sapkával minden szinben	10.—
LODEN	iskola-öltöny	3.50
LODEN	iskola-köpeny	4.—
LODEN	du-öltöny	5.—
LODEN	du felsőkabát	5.—
LODEN	uri öltöny	12.—
LODEN	sacco és mell ny	8.—
LODEN	vadászöltöny	16.—
LODEN	hegyi kabát	7.50
LODEN	vadászkabát	9.—
LODEN	köpeny	12.—
LODEN	irodakabát	5.—
LODEN	nadrág hosszu	5.—
LODEN	nadrág rövid	4.50
LODEN	felöltő	10.—
LODEN	zekekabát	7.—

valamint minden elgondolható ruhadarab mindenféle fajta lodenből a lehető legolcsóbb nagybani árak mellett; minden fentnevezett cikk jobb minőségben is és minden árváltozásban készletben tartatik. — Minták képes árjegyzékkel ingyen és bérmentve. — Vidéki megrendelések a legjobban elintéztetnek. Nemtetsző skadálytalanul kicserélteték vagy a teljes összeg visszaadatik.

Justitz Leopold,

lodenruha-specialista,

Bécs, IX., Währingerstr. 48.

Hivatalnok nadrág, szürke, tricot ... 5.50
Hivatalnok zubbony általmzöld ... 7.—
Tornanadrág, drap, tricot ... 5.50
Double-hálókabát ... 7.—

Kutschera György

V., Budapest, Aranykéz-u. 7.

saját készitményének nagy és dusgazdag rakt.

sirkölámpákban.

Kovácsolt vas és egyéb érc fényesitése és bronzozása. Virágkosár és virágvázák raktára sirbolokhoz, valamint érc virágkoszoruk minden nagyság és minőségben, gyöngyből kerasztek virágkoszorukhoz.

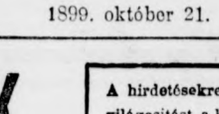

Önmüködő tömegcsapdák. Patkányoknak 2 frt, egereknek 1. frt 20 kr. Egy éjjelen 40 darbot is fognak minden felügyelet nélkül, nem marad semmi szag a ánuk és önmüködően igazodtak. **Svábcsapdák „Eclipse"**, több ezer svábot és muszkát fog egy éjjen át, drbja 1.20. Mindenütt a legjobb eredmény. Szétküldés utánvéttel.

FEITH M., Bécs, II., Taborstrasse 11/b.

Butor

ugy készpénzért, mint részletfizetésre legjutányosabb

Fuchs Bódog-nál

Budapest,

VIII., József-körut 26.

CSAK

ez a legjobb a gyomornak

Egészségesek és gyomorbetegek, fölnőttek meg gyermekek csak ezt a készitményt használják jó gyomruk rendben tartására, rossz emésztésük javitására.

1 eredeti doboz zsebdobozzal és kanállal . . . . 1 frt — kr.
1 egyszerü tartalékdoboz . — frt 85 kr.

Főraktár:

LUX MIHÁLY

drogua, vegyi- és illatszerüzletében

Budapest, Museum-körut 7. szám.

Kapható még: Bayer Antal gyógyszerésznél, Neruda Nándor, Molnár és Moser, Petrovits Miklós droguistáknál.

Már megjelent!

Jókai Mór:

Öreg ember nem vén ember.

„Képzelt regény négy részben" cimü legujabb müve. **Ára 1 frt 60 kr.,** mely összeg előleges beküldése esetén bérmentve küldetik. Kapható:

a Budapesti Napló kiadóhivatalában, Budapest, József-körut 18. szám.

Én Csillag Anna

180 centiméter hosszu óriási Lorelev-hajammal, a magam találmányu pomádém 14 havi használata következtében nőtt olyan nagyra. Ezt a pomádét a leghiresebb tekintélyek egyetlen szernek ismerték el a haj kihullása ellen, a hajnövesztés elősegitésére, uraknál gyarapitja a teljes erős szakáll növését és már rövid használat után a hajnak és a szakállnak természetes jényt és tömöttséget ad és megóvja a korai megőszüléstől a legkésőbb vénkorig.

I tégely ára: 1 frt, 2 frt, 3 frt, 5 frt.

Postai szétküldés naponta az összeg előzetes beküldése vagy postai utánvét mellett az egész világba a gyárból, a hova az összes megrendelések küldendők.

Csillag Anna,

BÉCS, Seilergasse 14. sz.

Első budapesti

Kávémagazin

szétküldési osztálya

kávé

Elvámolva és bérmentve.

Postán utánvéttel, vagy a pénz előleges beküldésével

4½ kg. Kuba, Mocca, Jáva, Gyöngy	6.50
¼ kg. Császár kev. tea	1.50
¼ kg. Karaván tea	1.40
¼ kg. Törmelék tea	—.90
1 kg. Takarék kávé	—.80

Pénteken és szombaton a maradék és kirostált kávék eladásapörkölve ½ kgr. —.60

Jó könyvek

mélyen leszállitott áron:

	frt
Babos közhasznu magyarázó szótár kötve (2 frt)	1.50
Benedek Elek. A szív könyve (1.80)	1.20
Betyárlegendák, az alföldi rablóvilág történetei	1.—
Karczag Vilmos. Lemondás, regény (1.20) 60 kr., kötve (2 frt)	1.—
Kossutány Géza, nevezetesebb bünesetek I., II., III., IV. egybekötve (4.80)	2.—
Mihályi Imre, Francia zászló alatt. Elmények és kalandok az Aquatoron (2 frt) 1.—, ugyanez kötve (3 frt)	1.50
Mokány Berci viselt dolgai (2 frt) 1.—, ugy anez kötve (2.50)	1.40

„Budapesti Napló" kiadóhivatalában **József-körut 18.**

Nyomatott a „Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgó-gépen, Budapest, IX., Üllői-ut 25.